

**VERTALING VAN DE ORIGINELE
GEBRUIKSAANWIJZING**
EPAC EN 15194

GEBRUIKSAANWIJZING
EN ISO 4210-2 EN EN ISO 8098

RAYMON

E-bike/EPAC City-/Trekkingbike

BELANGRIJK!

Deze handleiding bestaat uit drie delen:

In het eerste deel vindt u – kort en bondig – de **essentiële veiligheidsinformatie** voor uw Raymon-fiets/Raymon-bike of Raymon-e-bike.

Het tweede deel beschrijft de **speciale kenmerken van Raymon-e-bikes** (ook bekend als EPAC's). De nadruk ligt hier op de elektrische onderdelen.

Het derde deel bevat **uitvoerige informatie en tips over de bediening van uw Raymon-fiets en vele wettenswaardigheden over fietstechniek, onderhoud en verzorging**. Dit gaat voornamelijk over de mechanische onderdelen.

Lees alle delen van deze handleiding grondig door!

Lees voordat u de fiets voor het eerst gaat gebruiken eerst de hoofdstukken **“Algemene veiligheidsinstructies”**, **“Beoogd gebruik”** en **“Voor de eerste rit”**!

Voer vóór elke rit de functietest uit het betreffende hoofdstuk **“Voor iedere rit”** uit!

Neem de onderhoudsintervallen in het hoofdstuk **“Service- en onderhoudsintervallen”** in uw omvangrijke Raymon-gebruiksaanwijzing in acht.

U kunt het Raymon-gebruiksaanwijzingssysteem in digitale vorm opvragen via de volgende link:

<https://media.raymon-bicycles.com/direct/vTQbnMWu6I>

Frame:

- ① Zitbuis
- ② Staande achterbrug
- ③ Achterbrug
- ④ Centrale buis
- ⑤ Balhoofdbuis

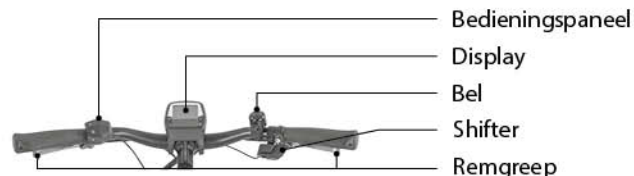
Verende vork:

- A Vorkkroon
- B Binnenpoot
- C Buitenpoot
- D Uitvalpad

- I Motor
- II Accu

RAYMON

Stuur:

- Zadel
- Zadelpen
- Zadelpenklem
- Bagagedrager met achterlicht
- Reflector
- Wielbescherming
- Rem achter
- Tandkranscassette
- Standaard
- Achterderailleur
- Ketting
- Crank

- Stuur
- Voorlicht
- Stuurpen
- Balhoofd
- Verende vork
- Rem voor
- Remschijf
- Wiel:
- Snelspanner/steekas
- Spaak
- Velg
- Reflexring
- Band
- Naaf
- Ventiel

Frame:

- ① Bovenbuis
- ② Onderbuis
- ③ Zitbuis
- ④ Staande achterbrug
- ⑤ Achterbrug
- ⑥ Balhoofdbuis

Verende vork:

- A Vorkkroon
- B Binnenpoot
- C Buitenpoot
- D Uitvalpad

Stuur:

- Bel
- Shifter
- Remgreep

ESSENTIËLE VEILIGHEIDSINFORMATIE VOOR RAYMON-FIETSEN EN ELEKTRISCHE RAYMON-FIETSEN

De veiligheidsinformatie maakt deel uit van uw Raymon-gebruiksaanwijzing, waarin alle relevante informatie beschreven staat. Deze veiligheidsinformatie vervangt niet de uitgebreide Raymon-gebruiksaanwijzing met gedetailleerde informatie over bediening, verzorging en onderhoud.

Gebruiken, testen en afstellen moeten worden uitgevoerd volgens de Raymon-instructies.

U kunt het Raymon-gebruiksaanwijzingssysteem in digitale vorm opvragen via de volgende link:

<https://media.raymon-bicycles.com/direct/VTQbnMWu6l>

Desgewenst kunt u de Raymon-gebruiksaanwijzing gratis op papier bestellen op het volgende adres:

R Raymon Bicycles GmbH
Rudolf-Diesel-Str. 35
97424 Schweinfurt – Germany
info@raymon-bicycles.com

Daar vindt u ook:

- de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving,
- evt. de gebruiksaanwijzingen van de onderdelenfabrikanten
- evt. alle andere gebruiksaanwijzingen, bijv. voor de montage en het juiste gebruik van accessoires.

Lees deze veiligheidsinformatie zorgvuldig door voordat u voor het eerst op uw nieuwe fiets of elektrische fiets van Raymon gaat rijden. Lees bovendien ten minste de hoofdstukken **“Beoogd gebruik”**, **“Voor de eerste rit”** en **“Voor iedere rit”** in uw Raymon-gebruiksaanwijzing.

Vetgedrukte termen leiden u direct naar het betreffende hoofdstuk in uw Raymon-gebruiksaanwijzing.

Let op: in dit document worden voor een betere leesbaarheid fietsen *bikes* en elektrische fietsen met de wettelijke classificatie *pedelec/EPAC e-bikes* genoemd.

⚠ WAARSCHUWING

- **Het lezen van deze veiligheidsinformatie ontslaat u niet van de verplichting om de Raymon-gebruiksaanwijzing te lezen en op te volgen!**
- **Het niet in acht nemen van de Raymon-gebruiksaanwijzing kan leiden tot gevaarlijke rijsituaties, valpartijen, ongelukken met onvoorziene gevolgen en materiële schade.**
- **Neem contact op met uw Raymon-dealer als u de beschreven werkzaamheden aan uw Raymon-bike of e-bike (bijv. afstellen) niet zelf kunt uitvoeren, als u twijfelt of als u niet over het juiste gereedschap beschikt.**
- **Houd er rekening mee dat de Raymon-gebruiksaanwijzing afhankelijk van ervaring en/of het vakmanschap van de persoon die de werkzaamheden uitvoert mogelijk niet uitgebreid genoeg zijn. Voor sommige werkzaamheden zijn extra (speciale) gereedschappen of handleidingen nodig. Vraag uw Raymon-dealer bij de geringste twijfel.**

ALGEMENE VEILIGHEIDSGEINFORMATIE

⚠ WAARSCHUWING

Als het beoogde gebruik niet in acht wordt genomen, kan dit leiden tot defecten aan onderdelen en materialen met het risico op ongevallen en letsel:

- Houd er rekening mee dat elke Raymon-bike of -e-bike gebouwd is voor een specifiek gebruiksdoel, ook wel categorie genoemd. Gebruik uw Raymon-bike of -e-bike uitsluitend in overeenstemming met het gebruiksdoel, anders bestaat het gevaar dat deze niet bestand zijn tegen de belasting en het zullen begeven, wat tot onvoorziene ongelukken kan leiden.
Houd u aan de beperkingen van de opgegeven categorie. Gedetailleerde informatie over de categorieën vindt u in het hoofdstuk **"Beoogd gebruik"** en **Raymon-fietspas**. Vraag uw Raymon-dealer om een bevestiging tot welke categorie uw Raymon-bike of -e-bike behoort.
- Overschrijd het maximaal toegestane totaalgewicht niet. Het gewicht van de fietser, bagage, Raymon-bike of -e-bike, het kinderzitje resp. de aanhanger, indien toegestaan, worden bij elkaar opgeteld. Informatie over het maximaal toegestane totaalgewicht vindt u op het typeplaatje op uw Raymon-bike of -e-bike of op de **Raymon-fietspas**. Neem bij twijfel contact op met uw Raymon-dealer.
- Houd u aan de wettelijke vereisten en de instructies van de fabrikant voor het vervoer van personen en ladingen. Deze vindt u in de Raymon-gebruiksaanwijzing en in de **Raymon-fietspas**.
- Controleer uw Raymon-bike of -e-bike voor iedere rit op mogelijke schade, met name aan frame, vork, stuur/stangeenheid, aandrijf-eenheid en zadel/zadelpen, zie hoofdstuk **"Voor iedere rit"**.

- Gebruik uw Raymon-bike of -e-bike alleen als u tijdens de controles in de hoofdstukken **"Voor de eerste rit"**, **"Voor iedere rit"** of **"Na een val"** geen storingen of beschadigingen hebt geconstateerd.
- Houd u aan de wettelijke voorschriften en de instructies van de fabrikant met betrekking tot het bevestigen van extra onderdelen (tassen, slot, kinderzitje, draagsystemen, enz.) en het gebruik van een aanhanger. Deze vindt u in de Raymon-gebruiksaanwijzing en in de **Raymon-fietspas**.
- Houd u aan de wettelijke voorschriften die in het betreffende land gelden voor gebruik op de openbare weg. Meer informatie vindt u in het hoofdstuk **"Wettelijke eisen voor deelname aan het wegverkeer"**.
- Neem bij het transporteren van uw Raymon-bike of -e-bike de aanwijzingen van de fabrikant, wettelijke instanties of transportbedrijven in acht. Meer informatie vindt u in het hoofdstuk **"Transport van de e-bike"** of **"Transport van de fiets"**.

⚠ WAARSCHUWING

- Verander of manipuleer ("tuning") uw Raymon-e-bike niet. Naast het acute risico op ongevallen, vervalt ook de aansprakelijkheid voor materiaalfouten en de garantie.*
- Overschat uzelf niet, dit is in het belang van uw eigen veiligheid. Sommige rijstijlen van een professional zien er eenvoudig uit maar kunnen een gevaar zijn voor lijf en leden. Draag altijd voldoende beschermende kleding.*

⚠ VOORZICHTIG

- Wees u bewust van het risico op letsel door mogelijk hoge temperaturen van afzonderlijke onderdelen (bijv. remmen, aandrijf-eenheid, koplamp).*

VOOR DE EERSTE RIT

Lees daarom voordat u voor het eerst op uw nieuwe Raymon-bike of -e-bike stapt in ieder geval de hoofdstukken **“Beoogd gebruik”**, **“Voor de eerste rit”**, **“Voor iedere rit”** en **“Fiets aanpassen aan de fietser”** in de Raymon-gebruiksaanwijzing.

Controleer voor de eerste rit met name de juiste werking en instelling van de volgende onderdelen:

- remmen (hoofdstuk **“Reminstallatie”**),
- stuur (hoofdstuk **“Stuurlager/balhoofd”**),
- zadel en zadelpen (hoofdstuk **“Fiets aanpassen aan de fietser”**),
- versnelling (hoofdstuk **“Versnelling”**),
- voor- en achterwiel (hoofdstuk **“Wielen en banden”**),
- verende elementen/onderstel (indien aanwezig) (hoofdstuk **“Vering”**),
- pedalen (hoofdstuk **“Pedalen en schoenen”**),
- de verlichting (hoofdstuk **“Verlichting”**),
- evt. bedieningselement en accu (hoofdstuk **“Tips voor het rijden met de e-bike”** en **“Veilige omgang met de accu”**).

VOOR IEDERE RIT

Voer voor uw eigen veiligheid vóór elke rit de volgende functiecontroles uit:

- snelspanner, steekassen en schroefverbindingen (hoofdstuk **“Gebruik van snelspanners en steekassen”**),
- remtest bij stilstand (hoofdstuk **“Reminstallatie”**),
- verlichting (hoofdstuk **“Verlichting”**),
- indien beschikbaar verende vork, achtervering, geveerde zadelpen (hoofdstuk **“Vering”**),
- goede bevestiging van stuur, stuurpen, zadel en zadelpen (hoofdstuk **“Fiets aanpassen aan de fietser”**),
- de bandenspanning en toestand van de banden (hoofdstuk **“Wielen en banden”**),
- is de standaard, indien aanwezig, helemaal ingeklapt.

Bij uw Raymon-e-bike controleert u bovendien:

- goede bevestiging, de laadtoestand en de werking van de accu (hoofdstuk **“Veilige omgang met de accu”**),
- de indicaties op het bedieningselement (hoofdstuk **“Tips voor het rijden met de e-bike”**).

OPMERKING

Neem een slot mee tijdens uw ritten om diefstal te voorkomen en onbevoegd gebruik van uw Raymon-bike of -e-bike te vermijden.

NA EEN VAL

Controleer na een val of alle functies en onderdelen nog goed werken en onbeschadigd zijn.

Vertrek pas nadat u al deze controles aan uw Raymon-bike of -e-bike hebt uitgevoerd, zonder dat u fouten ontdekt hebt. Neem de kortst mogelijke route en wees uiterst voorzichtig. Vermijd sterke versnellingen en remmanoeuvres en fiets niet staande op de pedalen. Twijfelt u aan de betrouwbaarheid van uw Raymon-bikes of -e-bike, laat u dan liever met een auto afhalen. Neem in geen geval veiligheidsrisico's.

Gedetailleerde informatie over het gedrag na een val vindt u in het hoofdstuk **"Na een val"** in de Raymon-gebruiksaanwijzing.

VEILIG FIETSEN – RIJGEDRAG

Maak uzelf eerst vertrouwd met het rij- en remgedrag, de elektrische ondersteuningsmodi en de duwhulp (indien aanwezig) op een verkeersvrij oppervlak, vooral met verschillende belastingen, in natte omstandigheden en op een losse ondergrond.

Fiets nooit zonder de juiste fietshelm en bril. Draag altijd geschikte en opvallende lichtgekleurde fietskleding, echter tenminste een nauwsluitende broek resp. broekzoom en schoenen die bij het gemonteerde type pedalen passen. Wees als fietser in het verkeer altijd voorkomend en attent en leef de verkeersregels na om uzelf noch anderen in gevaar te brengen.

Gedetailleerde informatie vindt u in de hoofdstukken **"Fiets aanpassen aan de fietser"** en **"Tips voor het rijden met de e-bike"**.

NA DE RIT / HET ONDERHOUD

- In geval van schade of storingen dient u uw Raymon-bike of -e-bike voor verder gebruik door uw Raymon-dealer te laten nakijken.
- Laat uw Raymon-bike of -e-bike regelmatig controleren en indien nodig onderhouden door uw Raymon-dealer om gevaren, bijvoorbeeld door slijtage, te voorkomen. Meer informatie vindt u in het hoofdstuk **"Service- en onderhoudsintervallen"**. Of neem contact op met uw Raymon-dealer.
- Houd u bij de montage van onderdelen aan de voorgeschreven aanhaalmomenten (Nm) met een hoogwaardige mommentsleutel. U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk **"Aanbevolen aanhaalmomenten"** of in de gebruiksaanwijzingen van de onderdelenfabrikanten. Deze vindt u ook in de download-rubriek op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.
- Gebruik alleen accu's en opladers die door de fabrikant zijn goedgekeurd.
- Houd u aan de instructies van de fabrikant voor het opladen en het gebruik van de accu, vooral met betrekking tot de omgevingstemperatuur en de locatie van het oplaadproces. Gebruik alleen onbeschadigde en ongewijzigde accu's en opladers. Meer informatie vindt u in het hoofdstuk **"Veilige omgang met de accu"** en in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving.

WAARSCHUWING

Regelmatig onderhoud van uw Raymon-bike -e-bike is absoluut noodzakelijk voor de betrouwbaarheid ervan en voor uw veiligheid. Alleen u als eigenaar weet hoe vaak u uw Raymon-bike en -e-bike gebruikt, waar u ermee rijdt en hoe zwaar u deze belast. Daarom bent u ervoor verantwoordelijk regelmatig inspecties en onderhoud te laten uitvoeren. Meer informatie vindt u in het hoofdstuk "Service- en onderhoudsintervallen". Of neem contact op met uw Raymon-dealer.

VERTALING VAN DE ORIGINELE
GEBRUIKSAANWIJZING
EN 15194

RAYMON

E-Bike/EPAC

Let vooral op de volgende symbolen:

⚠ WAARSCHUWING

Dit symbool wijst op een gevaarlijke situatie die ernstig letsel of de dood veroorzaken kan – als de betreffende vereiste handeling niet nageleefd wordt of als betreffende voorzorgsmaatregelen niet getroffen worden.

⚠ VOORZICHTIG

Dit symbool wijst op een gevaarlijke situatie die licht of matig letsel veroorzaken kan – als de betreffende vereiste handeling niet nageleefd wordt of als betreffende voorzorgsmaatregelen niet getroffen worden.

OPMERKING

Dit symbool waarschuwt u voor verkeerd gedrag dat geen lichamelijk letsel veroorzaakt, maar materiële en milieuschade tot gevolg heeft.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Dit symbool geeft veiligheidsrelevante aanwijzingen en informatie over de juiste omgang met het product of bij of het betreffende deel van de gebruiksaanwijzing waaraan u bijzondere aandacht moet besteden.

In deze vertaling van de Raymon-originele gebruiksaanwijzing voor Raymon-e-bikes worden bovenstaande mogelijke gevolgen niet telkens herhaald als een van die symbolen opduikt.

Omwille van de leesbaarheid wordt in deze Raymon-originele gebruiksaanwijzing voor persoonsaanduidingen en zelfstandige naamwoorden de mannelijke vorm gebruikt. Met het oog op gelijke behandeling zijn de betreffende begrippen van toepassing op alle geslachten. De verkorte formulering heeft uitsluitend redactionele redenen en bevat geen waardeoordeel.

TIPS VOOR DEZE VERTALING VAN DE RAYMON-ORIGINELE GEBRUIKSAANWIJZING

De afbeeldingen tonen typische Raymon-e-bikes (c+d) – een van deze types is in overeenstemming met de door u gekochte Raymon-e-bike. Er bestaan inmiddels erg veel e-bike-types, telkens speciaal geconstrueerd voor een bepaald doel en dus voorzien van een daarvoor bestemde uitrusting.

Voor andere e-bikes die niet overeenkomen met het hier getoonde type, geldt deze Raymon-originele gebruiksaanwijzing niet.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Lees in ieder geval ook de uitgebreide algemene, specifieke Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving die uw Raymon-dealer u heeft geleverd.

Neem ook de bijgevoegde handleidingen van de onderdelenleveranciers in acht. Deze vertaling van de Raymon-originele gebruiksaanwijzing valt onder de Europese wetgeving. Als de Raymon-e-bike wordt geleverd aan iemand in een land buiten Europa, dan moet de fabrikant aanvullende handleidingen verstrekken.

INHOUDSOPGAVE

TIPS VOOR DEZE VERTALING VAN DE RAYMON-ORIGINELE GEBRUIKSAANWIJZING	1
ALGEMENE VEILIGHEIDSAANWIJZINGEN	3
Displays van verschillende fabrikanten	5
BEOOGDE GEBRUIK	6
Overzicht e-bikes, speed pedelecs en bromfiets – wettelijke bepalingen in Nederland	9
VOOR DE EERSTE RIT	10
VOOR IEDERE RIT	14
TIPS VOOR HET RIJDEN MET DE E-BIKE	18
Rijden met aandrijfondersteuning	18
Actieradius – Tips voor een lange tocht	20
Rijden zonder aandrijfondersteuning	21
BIJZONDERHEDEN BIJ HET FIETSEN MET DE TRANSPORT-E-BIKE	22
VEILIGE OMGANG MET DE ACCU	23
TRANSPORT VAN DE E-BIKE	26
Met de auto	26
Met de trein / met het openbaar vervoer	27
Met het vliegtuig	27
NA EEN VAL	28
SERVICE EN ONDERHOUD	31
AANSPRAKELIJKHEID VOOR VERBORGEN GEBREKEN EN GARANTIE	34
Tips over slijtage	34
OVERDRACHTPROTOCOL	35
RAYMON-FIETSPAS	36

Deze vertaling van de Raymon-originele gebruiksaanwijzing is een aanvullende gebruiksaanwijzing over bijzonderheden van e-bikes. Deze vormt één systeem samen met de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving en de uitgebreide, specifieke, algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen die u bij uw Raymon-e-bike hebt ontvangen.

De aanvullende gebruiksaanwijzing voldoet samen met de andere handleidingen aan de eisen van de EN-ISO-standaard 4210-2, de EN 15194 voor fietsen – Elektrisch ondersteunende fietsen – EPAC Fietsen (electrically power assisted cycles) in de actuele uitgave en de Machinerichtlijn EN 2006/42/EG.

De in de Europese normen EN 15194 en EN 17404 als EPAC-fietsen aangeduide fietsen met aandrijfondersteuning worden in deze vertaling van de Raymon-originele gebruiksaanwijzing als e-bike aangeduid. Een exacte beschrijving van de verschillende typen van EPAC's vindt u in hoofdstuk **“Beoogde gebruik”**.

Dit is geen handleiding om een Raymon-e-bike te repareren, uit diverse onderdelen te monteren of om halfgemonteerde e-bikes volledig in orde, m.a.w. startklaar te maken!

VEILIGHEIDSLINSTRUCTIE

Bewaar de vertaling van deze Raymon-originele gebruiksaanwijzing goed en geef hem door aan de gebruiker, indien u de Raymon-e-bike verkoopt, uitleent of op andere wijze doorgeeft.

Wijzigingen van technische details in tekst of van foto's van deze vertaling van de Raymon-originele gebruiksaanwijzing voorbehouden.

Oplage 20.1, juli 2024

© Nadruk, vertaling en veeleenvoudiging of ander economisch gebruik, ook gedeeltelijk en ook via elektronische media, is zonder schriftelijke toestemming vooraf van Zedler – Institut für Fahrradtechnik und -Sicherheit GmbH niet toegestaan.

© Tekst, ontwerp, fotografie en grafische vormgeving
Zedler – Institut für Fahrradtechnik und -Sicherheit GmbH | www.zedler.de

ALGEMENE VEILIGHEIDSAANWIJZINGEN

Geachte Raymon-klant

U hebt een Raymon-e-bike (e-h) van hoogstaande kwaliteit gekocht. Die nieuwe Raymon-e-bike werd gemaakt met zorgvuldig geconstrueerde en afgewerkte onderdelen en gebaseerd op een grondige knowhow. Uw Raymon-dealer heeft de fiets afgemonteerd en gecontroleerd of alles terdege functioneert. Zo kunt u met een veilig gevoel vertrekken en met veel plezier op de pedalen trappen en genieten van de "wind achter" door de elektrische aandrijving.

In deze gebruiksaanwijzing hebben we de belangrijkste informatie over uw nieuwe Raymon-e-bike samengevat. U vindt er veel tips over de manier waarop u met uw fiets moet omgaan, maar ook wetenswaardigheden over fiets- en e-biketechniek, onderhoud en verzorging. Lees deze handleiding zorgvuldig door. Het loont de moeite ook al fietst u al uw hele leven lang als op een fiets of een e-bike. Vooral de techniek van de e-bike heeft de fietsen de laatste jaren heel veel verder ontwikkeld. Gelieve dus – voordat u voor het eerst van start gaat met uw nieuwe Raymon-e-bike – ten minste het hoofdstuk **"Voor de EERSTE rit"** door te nemen.

Om bij het fietsen altijd evenveel plezier en veiligheid te beleven, raden wij u aan om voor iedere rit met de Raymon-e-bike ten minste de kleine

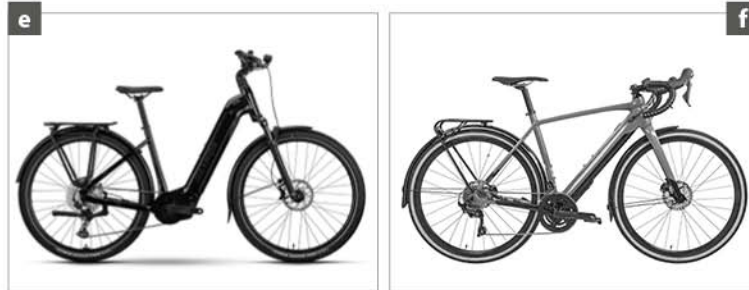
veiligheidscontrole uit te voeren, zoals beschreven in het hoofdstuk **"Voor IEDERE rit"** om de werking van uw fiets te testen.

Zelfs de meest uitgebreide handleiding kan onmogelijk iedere denkbare combinatie van beschikbare e-bike-modellen en onderdelen omvatten. Daarom concentreert deze handleiding zich samen met de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving en uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen op uw pas aangekochte Raymon-e-bike en gebruikelijke onderdelen en geeft de belangrijkste tips en waarschuwingen aan.

Als u de uitgebreid beschreven onderhouds- en instellingswerkzaamheden uitvoert, vergeet dan niet dat de handleidingen en tips uitsluitend gelden voor deze Raymon-e-bike.

De tips zijn niet van toepassing op andere e-biketypes. Door het grote aantal uitvoeringen en verschillende modellen zijn de beschreven werkzaamheden mogelijk niet volledig. Besteed daarom ook altijd aandacht aan de instructies van de leveranciers van onze onderdelen, die uw Raymon-dealer u heeft gegeven.

Houd er rekening mee dat de aanwijzingen, afhankelijk van ervaring en/of technische bedrevenheid van de persoon die de werkzaamheden uitvoert, mogelijk niet uitgebreid genoeg zijn. Sommige werkzaamheden vereisen bijkomend (speciaal) gereedschap of extra instructies. Deze handleiding maakt van u geen volleurde rijwielmonteur. Vraag uw Raymon-dealer bij de geringste twijfel.

E-BIKE/EPAC

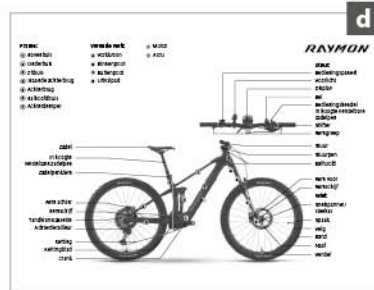
Zonder verlichtingsinstallatie niet geschikt voor het openbaar verkeer!

Zonder verlichtingsinstallatie niet geschikt voor het openbaar verkeer!

Zoals in iedere andere tak van sport, kunt u ook bij fietsen met de e-bike blessures oplopen. Stapt u op uw Raymon-e-bike, dan moet u zich van het gevaar bewust zijn en dat aanvaarden. Bedenk ook altijd dat u op een e-bike niet over de veiligheidsinrichtingen van een motorvoertuig beschikt zoals carrosserie, ABS of airbag. Wees dus altijd voorzichtig en respecteer de andere weggebruikers. Fiets nooit onder de invloed van medicijnen, drugs of alcohol of wanneer u moebent. Neem nooit een passagier mee op uw Raymon-e-bike en houd beide handen altijd op het stuur.

Eerst willen wij u vertrouwd maken met de onderdelen van uw Raymon-e-bike. Klap daartoe de voorste omslag van de Raymon-originele gebruiksaanwijzing uit. Hier is als voorbeeld een e-bike afgebeeld waarvan alle noodzakelijke onderdelen zijn beschreven (d).

Let op: Als u op de fiets zit, mag zich niet vastklampen aan rijdende voertuigen. U mag niet met de handen los rijden. U mag alleen uw voeten van de pedalen nemen, als de toestand van de weg dat vereist. Raadpleeg de wegenverkeerswet of het fietsen met hoofdtelefoon is toegestaan en let erop dat uw akoestische waarneming niet wordt belemmerd.

Displays van verschillende fabrikanten

1 ondersteuningsniveau/
ondersteuningsmodus	4 gemiddelde rijnsnelheid
2 laadtoestand	5 versnelling
3 actuele rijnsnelheid	6 tijd
	7 totaal aantal kilometers

Houd er rekening mee dat elk type fiets voor een specifiek doel is gebouwd. Rijd alleen met uw Raymon-e-bike (a) overeenkomstig de voorgeschreven bestemming, want anders bestaat het gevaar dat de Raymon-e-bike niet is opgewassen tegen de belasting en het zal be-
geven, wat tot onvoorziene ongelukken kan leiden.

Let erop dat er diverse e-biketypes zijn waarvoor verschillende wettelijke algemene voorwaarden gelden. Kijk daarom in de Raymon-fietspas na (b), in welke klasse uw Raymon-e-bike is ingedeeld. Neem met deze indeling daarmee samengaannde speciale regels in het wegverkeer, maar ook op tour over buitenwegen in acht.

Lees in ieder geval ook de uitgebreide, specifieke algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving die uw Raymon-dealer u heeft geleverd.

Zonder verlichtingsinstallatie niet geschikt voor het openbaar verkeer!

Uw Raymon-e-bike is ontworpen voor een maximaal toelaatbaar totaalgewicht. Het gewicht van de fietser, bagage, Raymon-e-bike, het kinderzitje resp. de aanhanger, indien toegestaan, worden bij elkaar opgeteld. Informatie over het maximaal toelaatbare totaalgewicht vindt u op het typeplaatje van uw Raymon-e-bike of in de Raymon-fietspas in deze handleiding. Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

1. **E-bikes** of **EPACs** (**E**lectrically **P**ower **A**ssisted **C**ycles) zijn fietsen waarbij de hulpmotor alleen wordt ingeschakeld als de fietser op de pedalen trapt. Stel het trappen in, schakel ook de motor uit.

De wettelijke bepalingen voor het rijden met een e-bike met betrekking tot rijbewijs, goedkeuring, helmplicht (c), verzekering, gebruik van fietspaden enz. vindt u in het **"Overzicht e-bikes, speed pedelecs en bromfiets – wettelijke bepalingen in Nederland"** aan het einde van dit hoofdstuk.

Verwissel uw Raymon-e-bike niet met een speed-pedelec (45 km/h, zie punt 2.).

Inmiddels zijn bijna alle fietssoorten ook verkrijgbaar als elektrische fietsen. De fietsen worden in de volgende categorieën ingedeeld:

Categorie 1: E-city-bikes, e-fitness-bikes

Categorie 2 "Dagelijks gebruik": E-trekking-, e-tour-, e-cross-, e-jeugd-bikes

Categorie 2 "Sport": E-gravelbikes

Categorie 3: E-cross-country-, e-marathon-, e-tour-mountainbikes

Categorie 4: E-enduro-, e-all-mountainbikes (d), e-trail-bikes

Categorie 5: E-downhill-, e-freeride-mountainbikes

Categorie 6: E-racefietsen

Lees beslist de hoofdstukken "Beoogde gebruik" en "Voor de eerste rit" in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen. Daar vindt u uitvoerige aanwijzingen voor het gebruik van de fietsen in de desbetreffende categorie.

De start- resp. duwhulp (e) ondersteunt u als u de Raymon-e-bike langzaam aanduwt (f) of bij het weggrijden op een helling – ook als u niet trapt – tot een snelheid van 6 km/h. Lees ook hoofdstuk "Bijzonderheden bij het fietsen met de transport-e-bike".

⚠ WAARSCHUWING

Laat veranderingen of manipulaties ("Tuning") aan uw Raymon-e-bike achterwege. Gevaar voor ongelukken! Veranderingen en manipulaties (bijv. dongles etc.) hebben tot gevolg dat zowel de garantie als ook de bescherming van de wettelijke aansprakelijkheidsverzekering komen te vervallen en de e-bikes niet meer op de openbare weg (geldigheidsgebied van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens) en op bospaden mogen worden gebruikt.

OPMERKING

Wij adviseren u dringend een privé WA-verzekering af te sluiten. Controleer of uw verzekering voor schade tijdens het rijden met de fiets resp. e-bike dekking biedt. Neem contact op met uw verzekeringsagent.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De voorschriften en regelingen voor e-bikes en speed-pedeless worden op dit moment bijgewerkt. Houd de dagbladen in de gaten voor eventuele wijzigingen van de rechtspositie.

Informatie over de toelating van het gebruik van aanhangers (g) en kinderzitjes (h) op uw Raymon-e-bike vindt u in de Raymon-fietspas.

2. **Speed-pedelects (a)** (snelle pedelecs) zijn fietsen waarbij de hulp-motor u ook ondersteunt bij snelheden van meer dan 25 km/h tot max. 45 km/h, zolang u zelf meetrapt. Als u niet trapt ondersteunt de speed-pedelec tot maximaal 20 km/h.

De wettelijke bepalingen voor het rijden met een speed-pedelec met betrekking tot rijbewijs, goedkeuring, helmplicht, verzekering, gebruik van fietspaden enz. vindt u in het **“Overzicht e-bikes, speed pedelecs en bromfiets – wettelijke bepalingen in Nederland”** aan het einde van dit hoofdstuk. Speed-pedelects gelden als elektrische bromfiets en vallen daardoor onder strenge richtlijnen, wat betreft het vervangen van onderdelen of ombouw.

Straten met eenrichtingsverkeer, die met onderbord voor fietsers zijn vrijgegeven, mogen niet tegen de rijrichting worden gebruikt. Wegen die voor motorvoertuigen, motorfietsen en bromfietsen verboden zijn, mogen ook niet met een speed-pedelec worden gebruikt.

Op speed-pedelects is het dragen van een helm in Nederland verplicht. Voor speed-pedelects gelden dezelfde regels als voor de bromfiets. Het dragen van een goedgekeurde bromfietshelm (b) (norm ECE 22.05) of een goedgekeurde speed-pedelec-helm (norm NTA 8776:2016) is verplicht.

De meeste speed-pedelects zijn uitsluitend gebouwd voor gebruik op paden en wegen met een glad oppervlak. Gebruik alleen routes die voor speed-pedelects zijn bestemd. Voor gebruik off road zijn typische speed-pedelects in de regel niet geschikt. Het gebruik van typische speed-pedelec offroad kan tot vallen met niet te voorzien gevolgen leiden.

Inmiddels zijn vele fietstypes ook verkrijgbaar als snelle elektrische fietsen die tot verschillende categorieën behoren. Lees beslist de hoofdstukken **“Beoogde gebruik”** en **“Voor de eerste rit”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen. Daar vindt u uitvoerige aanwijzingen voor het gebruik van de fietsen in de desbetreffende categorie.

⚠ WAARSCHUWING

Laat veranderingen of manipulaties (“Tuning”) aan uw speed-pedelec achterwege. Gevaar voor ongelukken! Veranderingen en manipulaties hebben tot gevolg dat zowel de garantie als ook de bescherming van de verzekering komen te vervallen en de speed-pedelects niet meer op de openbare weg (geldigheidsgebied van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens) mogen worden gebruikt.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De voorschriften en regelingen voor e-bikes en speed-pedelects worden op dit moment bijgewerkt. Houd de dagbladen in de gaten voor eventuele wijzigingen van de rechtspositie.

Overzicht e-bikes, speed pedelecs en bromfiets – wettelijke bepalingen in Nederland¹

	E-bike (ook met duwhulp)	Speed-pedelec	Bromfiets
Trapondersteuning tot max. km/h	25 km/h	45 km/h (met trapondersteuning)	geen trapondersteuning, gashendel
Helm verplicht	nee	ja, een goedgekeurde bromfietshelm of een goedgekeurde speed-pedelec-helm ²	ja, een goedgekeurde bromfietshelm
Achteruitkijkspiegel (c)	nee	ja, aan de linkerkant	ja, aan de linkerkant
Claxon	nee	ja	ja
Reflectoren en verlichting	Rode reflector aan achterzijde, gele/ witte reflectoren aan de wielen, gele reflectoren aan de trappers verplicht	Rode reflector aan achterzijde, remlicht, gele reflector aan de zijkanten, gele reflectoren aan de trappers verplicht	Rode reflector aan achterzijde, remlicht, gele reflector aan de zijkanten, gele reflectoren aan de trappers verplicht
Rijbewijs resp. bromfietsrijbewijs	nee	ja, bromfietsrijbewijs of motor- of autorijbewijs (Uitzondering: geen)	ja, bromfietsrijbewijs of motor- of autorijbewijs (Uitzondering: geen)
Bedrijfsvergunning of EU-typegoedkeuring	nee	ja	ja
Kentekenplaat	nee	ja, geel bromfietskenteken	ja, geel bromfietskenteken
Verzekering verplicht	nee	ja	ja
Voertuigidentificatienummer (VIN) verplicht	nee	ja	ja
Gebruik van fietspaden toegestaan	binnen de bebouwde kom: ja buiten de bebouwde kom: ja	binnen de bebouwde kom: nee, op het verplicht fiets/bromfietspad. Als dat er niet is, op de rijbaan. buiten de bebouwde kom: nee, op het verplicht fiets/bromfietspad. Als dat er niet is, op de rijbaan.	binnen de bebouwde kom: nee, op het verplicht fiets/bromfietspad. Als dat er niet is, op de rijbaan. buiten de bebouwde kom: nee, op het verplicht fiets/bromfietspad. Als dat er niet is, op de rijbaan.
Bospaden resp. wegen die voor motorvoertuigen zijn afgesloten	ja	nee	nee
Voertuigklasse	fiets	bromfiets	bromfiets
Leeftijdsgrens	nee	16 jaar	16 jaar
Kinderzitje (d)	ja ³ , geen helmplicht	toegestaan ³ , helmplicht	toegestaan ³ , helmplicht
Kinderaanhangsers	ja ³	verboden	verboden

¹ Bronnen: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/fiets/vraag-en-antwoord/welke-regels-gelden-voor-mijn-elektrische-fiets-e-bike>
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voertuigen-op-de-weg/bromfiets/speed-pedelec>

² Volgens reglement verkeersregels en verkeerstekens. Volg de pers. De eisen zijn aan veranderingen onderhevig. Neem geen risico's m.b.t. de veiligheid!
 Sinds 01-01-2017 gelden voor speed-pedelecs de regels voor bromfietshelm of een goedgekeurde speed-pedelec-helm volgens de NTA8776:2016-norm.

³ Deze wettelijke goedkeuring kan en wordt bij vele fietsmodellen beperkt.
 Let ook op de fietspas.

⚠ WAARSCHUWING

Tuning, d. w. z. het verhogen van het vermogen en de snelheid, is niet slechts een overtreding maar heeft verregaande gevolgen. Deze kunnen zijn: het verlies van de verzekeringsdekking, het verbod van het gebruik in het openbaar verkeer en op openbare wegen, of eventueel materiaalbreek door overbelasting.

VOOR DE EERSTE RIT

1. Hebt u al eens met een e-bike gereden? Neem de bijzondere rijeigenschappen van dit revolutionaire hybride-aandrijfconcept in acht (a+b). Begin uw eerste rit met de laagste aandrijfondersteuning! Test rustig op een verkeersarme plek de mogelijkheden van uw Raymon-e-bike.

Informatie hierover vindt u in hoofdstuk “**Tips voor het rijden met de e-bike**”.

2. Uw Raymon-e-bike is ontworpen voor een **maximaal toelaatbaar totaalgewicht**. Het gewicht van de fietser, bagage, Raymon-e-bike, het kinderzitje resp. de aanhanger, indien toegestaan, worden bij elkaar opgeteld. Informatie over het maximaal toelaatbare totaalgewicht vindt u op het typeplaatje van uw e-bike of in de Raymon-fietspas (c) in deze handleiding. Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

WAARSCHUWING

Hang geen tassen of dergelijke zware of grote objecten (bijv. paraplu's) aan het stuur van uw Raymon-e-bike. Gevaar voor ongevallen!

WAARSCHUWING

Neem in acht tot welke categorie uw Raymon-fiets/e-bike behoort. Uit de categorie volgt op welke ondergronden u mag rijden en voor welke rijwijzen uw fiets geschikt is. De categorieën vindt u in het hoofdstuk “Beoogde gebruik”, in hetzelfde hoofdstuk van uw omvangrijke algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de Raymon-fietspas.

Draag bij het rijden op de Raymon-e-bike geen lange rokken, wijde broeken of poncho's en hang geen lange snoeren, banden of dergelijke aan uw Raymon-e-bike. Er bestaat gevaar dat deze in de wielen of in de aandrijving vast komen te zitten. Gevaar voor ongevallen!

VOORZICHTIG

Het gewicht of de gewichtsverdeling bij een e-bike is duidelijk anders dan bij fietsen zonder aandrijving. Een e-bike is veel zwaarder dan een fiets zonder aandrijving. Dit maakt het afstellen, verplaatsen, starten en dragen van een e-bike zwaarder. Let hier ook op bij het laden en lossen in een motorvoertuig en bij het verzetten op of naar een fietsdragersysteem (d).

Het A-gewogen geluidsniveau van de emissie bij de oren van de bestuurder is minder dan 70 dB(A).

3. Er zijn wettelijke eisen om aan het wegverkeer te kunnen deelnemen, vooral met betrekking tot de verlichting. Deze verschillen per land. Dat betekent dat Raymon-e-bikes mogelijk niet volledig zijn uitgerust. Vraag uw Raymon-dealer naar de wetgeving en voorschriften in uw land of in het land waar u de Raymon-e-bike wilt gebruiken. Laat uw Raymon-e-bike aan de hand daarvan uitrusten voordat u de weg opgaat (e).
4. De accu van uw Raymon-e-bike moet voor het eerste gebruik worden opgeladen (f). Bent u vertrouwd met de omgang en inbouw van de accu? Controleer voor de eerste rit of de accu goed is ingebouwd, hoorbaar is vastgeklit en afgesloten of vergrendeld.

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

- **Laad uw accu liefst overdag op en alleen in een droge ruimte voorzien van een rook- of brandmelder, maar niet in uw slaapkamer. Zet of leg de accu tijdens het opladen op een grote, niet brandbare ondergrond bijv. van aardewerk of glas!**
- **Laad uw accu uitsluitend op met het meegeleverde oplaadapparaat. Gebruik geen oplaadapparaat van een andere fabrikant, ook niet als de stekker van de oplaadapparaat op uw accu past. De accu kan warm worden, ontbranden of zelfs exploderen!**
- **Laad of plaats de Raymon-e-bike niet in de felle zon. Temperaturen boven 40 °C kunnen de accu beschadigen.**

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- **Let erop dat de accu bij meerdere systemen als deze niet wordt gebruikt na enkele dagen in de slaapmodus (sleep) kan terechtkomen. Hoe u de accu weer kan 'opwekken', leest u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.**

5. De functies van uw Raymon-e-bike worden via de toetsen van het bedieningspaneel aan het stuur bediend (g+h, p. 11).

Bent u vertrouwd met alle functies en weergaven? Controleer of u de functies van alle toetsen (a) kent.

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

6. Bent u vertrouwd met de reminstallatie? Kijk na in de Raymon-fietspas en controleer of u de voorwielrem kunt bedienen met dezelfde remgreep resp. remgreep/shifter (rechts of links) zoals u tot nu toe gewend was. Als dit niet het geval is, laat dan de reminstallatie nog voor de eerste rit door uw Raymon-dealer ombouwen. Let erop dat de toewijzing van de remgrepen aan al uw fietsen hetzelfde is.

Moderne remmen (b) van Raymon-e-bikes zijn vaak veel krachtiger dan de conventionele. Doe eerst enkele remproeven op een vlak terrein met stevige ondergrond op een verkeersarme plaats. Oefen bij e-MTB's ook op onverharde ondergrond.

Test rustig de hogere remvermogens en snelheden. Meer informatie vindt u in hoofdstuk **"Reminstallatie"** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

⚠ WAARSCHUWING

- **De remmen van uw Raymon-e-bike zijn altijd sterker dan de aandrijving. Als u problemen ondervindt met uw aandrijving (omdat deze bijv. voor een bocht accelereert), stop dan met trappen en rem uw Raymon-e-bike voorzichtig af.**
 - **Trek aan de remgreep resp. remgreep/shifter van de achterwielrem en stop met trappen. De Raymon-e-bike stopt. Noodstop/Nood-uit! Bij een frontmotor moet u echter de voorrem voorzichtig indrukken. Voor een zo kort mogelijke remweg is het nodig om gedoseerd af te remmen met beide remmen**
7. Bent u vertrouwd met het versnellingsmechanisme (c+d) en met de manier van werken? Vraag uw Raymon-dealer u uit te leggen hoe de versnelling werkt en oefen zo nodig op een rustige weg met de versnelling. Meer informatie vindt u in hoofdstuk **"Versnelling"** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

8. Zijn zadel en stuur juist ingesteld? Het zadel moet zo zijn ingesteld dat u het pedaal in de onderste positie nog net kunt bereiken met uw hiel. Controleer of u met de tippen van uw tenen de grond nog raakt terwijl u in het zadel zit.

Uw Raymon-dealer helpt u wanneer u ontevreden bent met uw zitpositie. Meer informatie vindt u in het hoofdstuk **"Fiets aanpassen aan de fietser"** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen.

9. Als uw e-bike is voorzien van klik- respectievelijke systeempe- dalen (e): heeft u al eens eerder met de speciale schoenen ge- fietst? Maak uzelf eerst – in stilstand – zorgvuldig vertrouwd met die schoenen, hoe ze inklikken en losklikken. Vraag uw Raymon- dealer uit te leggen hoe de pedalen werken. Meer informatie vindt u in hoofdstuk **"Pedalen en schoenen"** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.
10. Als u een e-bike met vering heeft gekocht (f+g), moet u deze door de Raymon-dealer laten afstellen. Verkeerde afstellingen van de geveerde vorken resp. veerelementen kunnen de veerelementen beschadigen of de functie ervan nadelig beïnvloeden. Het rijge- drag zal in ieder geval verminderen en de maximale veiligheid en het plezier bij het fietsen zijn niet meer verzekerd.

Verdere informatie vindt u in de hoofdstukken **"Verende vorken"**, **"Achtervering"** en **"Geveerde zadelpennen"** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen, eventueel bevinden zich bij deze gebruiksaanwijzing ook tips voor geveerde vorken.

11. Bestaat uw e-bike voor een deel uit Carbon? Houd er rekening mee dat dit materiaal veel aandacht en voorzichtig gebruik vereist. Lees in elk geval het hoofdstuk **"Carbon – Belangrijke aanwijzingen"** in de algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen.

⚠ WAARSCHUWING

- *Let er bij het opstappen op uw Raymon-e-bike op, niet op de pedalen te trappen voordat u op het zadel zit en het stuur goed vast hebt resp. het pedaal bij het afstappen in de diepste stand staat. De motorondersteuning schakelt daarbij mogelijk onverwacht in en dan kan uw e-bike ongecontroleerd wegglijden. Gevaar voor ongevallen!*
- *Denk er aan dat de remafstand langer kan worden, als u een stuur met bar-ends of een multipositiestuur hebt. De remgrepen zijn niet in alle posities even makkelijk te grijpen.*
- *Let erop dat de remwerking en grip van de banden bij nat weer sterk verminderd kunnen zijn. Rij op een natte weg en onverharde ondergrond heel vooruitziend en veel langzamer dan bij droog weer.*

2. Zit de accu vast in de houder (e) en is de vergrendeling resp. het slot goed gesloten (f)? Rijd niet weg als de accu niet vast in de houder zit en vergrendeld is.

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

3. Zijn de weergaven op het bedieningspaneel en de fietscomputer aan het stuur volledig (g+h)? Wordt er een foutmelding of een waarschuwing weergegeven? Controleer voor iedere rit dat de weergaven correct zijn. Rijd in geen geval met uw Raymon-e-bike weg als er een waarschuwingsmelding wordt aangegeven.

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

4. Zijn de stekkerverbindingen aan de accu, aan het bedieningspaneel aan het stuur en aan de aandrijving (a+b, p. 16) correct aangesloten?

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

5. Is uw accu volledig opgeladen? Denk eraan de accu na iedere langere rit (bijv. bij een oplaadtoestand van minder dan 50 %) weer volledig op te laden. Moderne Lithium-ion accu's hebben geen memory-effect. Het kan echter ook geen kwaad als uw Raymon-e-bike bij een oplaadtoestand van de accu van minder dan 50 %, korte tijd (bijv. 's nachts) wordt geparkeerd. U moet echter niet wachten tot de accu volledig is ontladen!

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

6. Verkeren de banden in goede staat? Is de bandenspanning van beide banden in orde (c)? Let erop dat de e-bike zwaarder is en de bandenspanning hoger moet zijn dan u gewend bent. Een hogere druk geeft een betere rijstabiliteit en verlaagt het pechrisico. De gegevens over minimum- en maximumdruk (in bar of PSI) vindt u aan de zijkant van de band.

Meer informatie vindt u in hoofdstuk **“Wielen en banden”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

7. Laat beide wielen vrij draaien om te controleren of ze mooi rond lopen. Observeer daarbij bij fietsen met schijfremmen de afstand tussen frame en velg of band resp. bij fietsen met velgremmen tussen remblokjes en velg. Dat banden niet perfect rond lopen, kan bijvoorbeeld te wijten zijn aan barstjes in de zijkant van de band, aan een gebroken as of aan kapotte spaken.

Meer informatie vindt u in hoofdstuk **“Wielen en banden”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

8. Controleer de remmen in stilstand door de remgrepen resp. remgrepen/shifters krachtig naar het stuur toe te trekken (d). De hendel moet niet tot de stuur kunnen worden doorgetrokken. Bij hydraulische remmen mag geen olie of remvloeistof bij de leidingen uittreden! Controleer ook de dikte van de remblokjes.

Bij schijfremmen moet het drukpunt onmiddellijk stabiel zijn. Als een stabiel drukpunt pas bereikt wordt nadat u de hendel meerdere malen heeft ingedrukt, moet u de Raymon-e-bike voor een volgende rit laten controleren bij uw Raymon-dealer.

Bij velgremmen moeten de remblokjes volledig tegelijkertijd de zijkanten van de velgen raken en helemaal tegen de velgen komen te liggen. Ze mogen de banden tijdens het remmen noch in geopende toestand of daartussen aanraken.

Meer informatie vindt u in hoofdstuk **“Reminstallatie”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

9. Laat uw e-bike van een geringe hoogte op de grond stuiten. Treden daarbij klapperende geluiden op, dan moet u de oorzaak daarvan opsporen en verhelpen. Controleer eventueel lagers, schroefverbindingen en de goede bevestiging van de accu.

10. Als u met uw e-bike op de openbare weg wilt rijden, moet deze zijn uitgerust conform de wetgeving van het betreffende land (e). Fietsen zonder licht en reflectoren in het donker of bij weersomstandigheden met beperkt zicht is zonder meer gevaarlijk.

Andere weggebruikers zullen u niet of te laat zien. In het verkeer moet uw fiets altijd over een toegestane lichtinstallatie beschikken. Schakel uw licht aan zodra de schemering valt.

Meer informatie daarover vindt u in het hoofdstuk **“Wettelijke eisen voor deelname aan het wegverkeer”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen.

11. Bij een geveerde Raymon-e-bike (f) voert u de volgende controle uit: Steun op uw Raymon-e-bike en kijk na of de veerelementen zoals gewoonlijk op en neer veren.

Meer informatie vindt u in de hoofdstukken **“Verende vorken”**, **“Achtervering”** en **“Geveerde zadelpennen”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

12. Controleer of de standaard volledig omhoog is geklapt voordat u vertrekt. **Gevaar voor ongevallen!**
13. Vergeet niet een stevig vouw-, beugel- (g) of kettingslot mee te nemen op uw tochten. U voorkomt diefstal alleen op effectieve wijze door uw e-bike aan een vaststaand voorwerp te bevestigen.

⚠ WAARSCHUWING

- **Onjuist vastgezette verbindingen (h) kunnen tot gevolg hebben dat u onderdelen van de fiets verliest. Ernstige valpartijen kunnen daarvan het gevolg zijn!**
- **Vertrek niet met uw e-bike wanneer een van bovenvermelde punten niet in orde is! Een e-bike die niet in orde is, kan ernstige valpartijen veroorzaken! Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.**
- **De aandrijving is vrij van vibraties. Diverse krachten en invloeden van de ondergrond vergen veel van uw Raymon-e-bike tijdens het gebruik. Op die dynamische belastingen reageren de diverse onderdelen met slijtage- en vermoeidheidsverschijnselen. Controleer uw Raymon-e-bike regelmatig op slijtage, maar ook op krasen, vervormingen, verkleuringen of beginnende scheurtjes. Als de levensduur van bepaalde onderdelen is overschreden, kunnen deze plotseling hun dienst weigeren. Breng uw Raymon-e-bike regelmatig binnen bij de Raymon-dealer voor een controlebeurt, dan kunnen de bewuste onderdelen zo nodig worden vervangen.**

OPMERKING

- **Verwijder, indien mogelijk, het display wanneer u de Raymon-e-bike neerzet. Zo voorkomt u diefstal en is de e-bike niet ad hoc met aandrijving te gebruiken.**

TIPS VOOR HET RIJDEN MET DE E-BIKE

U kunt op uw Raymon-e-bike als op een normale fiets fietsen. De unieke rijbeleving ondervindt u pas na de activering van het aandrijfsysteem (a) – als de sterke motor met zijn hoge draaimoment u des te krachtig ondersteunt, naarmate u zelf harder op de pedalen trapt.

Begin uw eerste rit met de laagste aandrijfondersteuning. Wen u langzamerhand aan de extra ondersteuning. Test rustig op een verkeersarme plek de mogelijkheden van uw Raymon-e-bike.

Oefen de typische rijsituaties, zoals wegrijden en remmen, rijden door smalle bochten en op smalle fietspaden. Juist hierin onderscheidt de e-bike zich van een normale fiets.

⚠ WAARSCHUWING

De remmen van uw Raymon-e-bike zijn altijd sterker dan de aandrijving. Als u problemen ondervindt met uw aandrijving (omdat deze bijv. voor een bocht accelereert), stop dan met trappen en rem uw Raymon-e-bike voorzichtig af.

Trek aan de remgreep resp. remgreep/shifter van de achterwielrem en stop met trappen. De Raymon-e-bike stopt. Noodstop! Nood-uit! Bij een frontmotor moet u echter de voorrem voorzichtig indrukken. Voor een zo kort mogelijke remweg is het nodig om gedoseerd af te remmen met beide remmen.

Rijden met aandrijfondersteuning

Met de toetsen van het bedieningspaneel aan de accu (b) of aan het stuur (c) kunt u het systeem in- of uitschakelen. Daarnaast kunnen de verschillende ondersteuningsmodi worden geselecteerd, wordt de resterende accucapaciteit aangegeven en kunnen evt. de verschillende tacho-functies (d) worden geselecteerd.

Na het inschakelen wordt het systeem door op de pedalen te trappen actief en is de motorondersteuning beschikbaar. Sensoren meten uw trapbewegingen en sturen de motorondersteuning volledig automatisch. De hoogte van de extra ondersteuning verschilt per ondersteuningsmodus, snelheid en eventueel trapkracht.

De vermogensondersteuning schakelt bij een snelheid van meer dan 25 km/h uit.

Let erop dat u uw rijgewoontes eventueel moet aanpassen:

stap niet op door een voet op de pedaal te zetten en te proberen het andere been over het zadel te zwaaien. Dan rijdt de Raymon-e-bike onmiddellijk weg. **Gevaar voor ongevallen!**

Houd voor bochten of afslagen ook vroeger dan normaal op met trappen. De aandrijving duwt u eventueel nog iets door. Uw snelheid in de bocht zou dan te hoog kunnen zijn.

Laat u door de krachtige motor niet ertoe verleiden steeds in een hogere versnelling te rijden. Schakel vaak (e), zoals u eventueel met een normale fiets gewend bent, zodat uw aandeel in de voortbeweging zo efficiënt mogelijk is. Uw trapfrequentie moet altijd vloeiend zijn. U moet meer dan 60 crankomwentelingen per minuut maken. Schakel bij het stoppen in een lagere versnelling.

Bedenk dat andere weggebruikers nog niet gewend zijn aan de e-bike en de hoge snelheden ervan. Houd rekening met fout rijgedrag van andere weggebruikers. Let erop dat u meestal aanmerkelijk sneller rijdt dan u gewend bent. Rijd daarom met een vooruitziende blik en houd er rekening mee dat u moet remmen zodra er onoverzichtelijke situaties of mogelijke gevaren in uw gezichtsveld komen.

⚠ WAARSCHUWING

Maak u tijdens een testrit op een verkeersarme plek (f) vertrouwd met de rijeigenschappen van uw Raymon-e-bike en de mogelijke hogere snelheid en versnelling, voordat u aan het wegverkeer deelneemt. Gevaar voor ongelukken! Rij nooit zonder helm!

⚠ WAARSCHUWING

Let er bij het opstappen op uw Raymon-e-bike op, dat u niet op de pedalen trapt voordat u op het zadel zit en het stuur goed vasthoudt resp. dat het pedaal bij het afstappen in de laagste stand staat. De motorondersteuning schakelt daarbij mogelijk onverwacht in en dan kan uw Raymon-e-bike ongecontroleerd weggrijden. Gevaar voor ongevallen!

Let erop dat door het hogere aandrijfvermogen aan het achterwiel en vooral bij de aanzienlijk minder vaak voorkomende motoren aan het voorwiel (g) het risico van vallen op een glad wegdek (regen, sneeuw, steenslag enz.) toeneemt. Dit geldt vooral bij rijden door een bocht. Gevaar voor ongevallen!

Let op dat autorijder en andere weggebruikers uw snelheid mogelijk onderschatten. Draag altijd opvallende lichtgekleurde kleding. Rijd in het verkeer altijd met een vooruitziende blik en houd rekening met de fouten van andere weggebruikers. Gevaar voor ongelukken!

Let op dat voetgangers u niet horen, als u met grote snelheid nadert. Wees daarom vooral op fietspaden en gedeelde fiets-/voetgangerspaden altijd alert en vooruitziend om ongevallen te voorkomen. Gebruik eventueel uw bel tijdig als waarschuwing (h).

Actieradius – Tips voor een lange tocht

Hoe lang en hoe ver u door de extra aandrijving wordt ondersteund, hangt af van meerdere factoren: toestand van het wegdek, gewicht van fietser en belading, eigen krachtinspanning, ondersteuningsniveau resp. -modus, (tegen)wind, frequent starten, temperatuur, weersgesteldheid, topografie, bandenspanning enz.

Op de oplaadindicatie van de batterij op het bedieningspaneel aan het stuur (a+b) of daarnaast op de accu (c) kunt u de oplaadtoestand van uw accu aflezen.

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Voor de verlenging van de actieradius wordt aanbevolen op vlak terrein of bergafwaarts met weinig of helemaal geen ondersteuning te rijden en pas bij tegenwind, hoge belasting en/of sterkere stijgingen de maximale aandrijfondersteuning aan te roepen.

Verder kunt u de actieradius beïnvloeden door

- bandenspanning regelmatig, d.w.z. een keer per week met de manometer te controleren en eventueel aan te passen (d)
- tijdig voor stoplichten en kruisingen en in het algemeen bij stops terug te schakelen en in lage versnellingen te starten
- regelmatig te schakelen, zoals u het evt. gewend bent bij een fiets zonder aandrijving, d.w.z. niet alleen in hoge versnellingen te rijden
- met een vooruitziende blik en vloeiend te rijden, om onnodige stops te vermijden
- met zo min mogelijk belading te rijden, d.w.z. zonder onnodige bagage
- bij koelere temperaturen, vooral bij kou uw accu in huis op te slaan en pas kort voor aanvang van de rit in uw e-bike te plaatsen
- de Raymon-e-bike niet in de felle zon te laten staan

Sommige e-bikes bieden de mogelijkheid bergafwaarts voor stroomwinning in de recuperatiemodus te schakelen. Informatie of uw Raymon-e-bike de mogelijkheid van recuperatie biedt, vindt u in uw systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving.

Als de capaciteit van de accu dan nog niet voldoende is om uw doel te bereiken, profiteer dan van het belangrijke voordeel van het hybridenconcept van uw Raymon-e-bike: Zonder aandrijfondersteuning kunt u er op rijden als op een normale fiets – met onbeperkte actieradius en bijna zonder verminderde rijeigenschappen.

⚠ WAARSCHUWING

Als uw accu onderweg leeg raakt, laad uw accu uitsluitend op met het meegeleverde oplaadapparaat (e). Gebruik geen oplaadapparaat van een andere fabrikant, ook niet als de stekker van het oplaadapparaat op uw accu past. De accu kan warm worden, ontbranden of zelfs exploderen!

OPMERKING

De accu's van Raymon-e-bikes hebben geen memory-effect. Laad de accu liefst na iedere langere rit op. Vermijd het volledig ontladen van de accu.

Hoe u maximaal gebruikt maakt van het prestatievermogen van uw accu, leest u in het hoofdstuk "Veilige omgang met de accu".

Let erop dat de accu van uw Raymon-e-bike na verloop van tijd slijtageverschijnselen toont. Daardoor reduceert de capaciteit van de accu langzaam en komt u met een acculading niet meer zo ver als in het begin. Na een bepaalde tijd moet de accu zelfs worden vervangen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Rijd de accu iedere drie maanden helemaal leeg en laad deze dan direct weer volledig op. Zo wordt de capaciteitsaanduiding gekalibreerd en daardoor nauwkeuriger.

Rijden zonder aandrijfondersteuning

U kunt uw Raymon-e-bike ook zonder aandrijfondersteuning, dus als een normale fiets, gebruiken.

Belangrijk is dat u bij het rijden met uitgeschakelde aandrijving of met lege accu op enkele zaken let:

- Ook als u zonder aandrijfondersteuning wilt rijden, kunt u het bedieningspaneel aan het stuur van uw Raymon-e-bike inschakelen om over de functies van uw fietscomputer te kunnen beschikken.
- Wanneer de lichtinstallatie (f) uit de accu wordt gevoed, is de verlichting ook beschikbaar wanneer de accu leeg is. Laad de accu echter na de thuiskomst direct op.
- Als u de accu van uw Raymon-e-bike van de onderbuis (g) of van de bagagedrager hebt gehaald: let er op dat er geen vuil of vocht aan de aansluitingen van de accu (h) terecht komt. Steek de evt. meegeleverde beschermkap op de aansluitingen van uw accu. Het display en in het bijzonder de verlichting zijn dan waarschijnlijk niet meer beschikbaar. Gebruik de Raymon-e-bike niet meer in het openbare verkeer en rij in geen geval bij slecht zicht, in de schemering of in het donker.

BIJZONDERHEDEN BIJ HET FIETSEN MET DE TRANSPORT-E-BIKE

Uw transport-e-bike is speciaal geconstrueerd voor het transport van ladingen en van grotere en zware voorwerpen (a). Met speciale zitjes en gordels zijn sommige transport-e-bikes ook geschikt voor het transport voor kinderen. Het transport verlangt enige gewenning vergeleken met een klassieke fiets of pedelec.

Belaad het laadvlak gelijkmatig. Zware pakgoederen moeten zo ver mogelijk naar onderen en naar achteren worden geladen. Let op dat de lading aan de zijkanten niet uitsteekt. Beveilig de lading tegen wegglijden, bijvoorbeeld met spangordels (b).

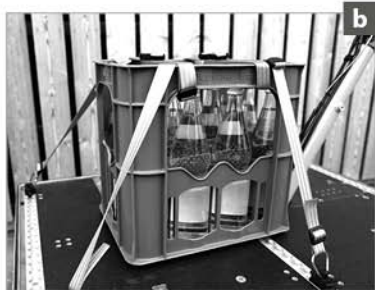
Voor het rijden met een transport-e-bike is bijzondere behendigheid en voorzichtigheid vereist. Oefen met uw transport-e-bike eerst in onbeladen toestand op een verkeersvrij terrein (c) zonder andere verkeersdeelnemers totdat u de fiets veilig onder controle heeft. Oefen ook het rijden in bochten (d) en hellingen omlaag evenals remmen tot aan noodremmingen. Oefen pas daarna met lading, die u langzaam kunt vergroten.

U zult snel merken dat de rij-eigenschappen aanzienlijk trager zijn dan bij een normale fiets. Rijd daarom defensief en plan een grotere actieradius, langere uitwijk- en remafstanden in.

Oefen ook het opstellen (opkrikken) van de transport-e-bike.

⚠ WAARSCHUWING

- **Ga nooit rijden voordat u de voorwerpen in de transportbox veilig heeft opgeborgen, d.w.z. actief met spangordels enz. heeft beveiligd. Door het wegglijden van de lading kan het zwaartepunt eventueel veranderen en tot kritieke rijsituaties leiden. Gevaar voor ongevallen!**
- **Berg zware voorwerpen zo ver mogelijk naar onderen en naar het midden van de transport-e-bike op in de transportbox of op het laadvlak. Let er bij de verdeling van de lasten op dat u de transport-e-bike zo gelijkmatig mogelijk belaaft.**
- **Belaad de transport-e-bike niet te zwaar. Uw e-bike is ontworpen voor een maximaal toelaatbaar totaalgewicht. Het gewicht van de fietser, bagage, e-bike, het kinderzitje resp. de aanhanger, indien toegestaan, worden bij elkaar opgeteld. Informatie over het maximaal toelaatbare totaalgewicht vindt u op het typeplaatje van uw e-bike of in de Raymon-fietspas in deze handleiding. Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.**
- **Pas de bandenspanning aan het extra gewicht aan. De maximumdruk vindt u op de bandflank.**

WAARSCHUWING

Bagage en ladingen veranderen de rij-eigenschappen van uw transport-e-bike in het algemeen en vergroten de remweg! Oefen dus eerst het fietsen en remmen met uw beladen transport-e-bike op een verkeersvrij terrein. Rijd bijzonder voorzichtig en defensief

Verschillende transport-e-bikes zijn voor verschillende gebruikdoelen geconstrueerd. Niet elk model is geschikt voor het transport van kinderen. In niet speciaal hiervoor uitgeruste transport-e-bikes is het transporteren van kinderen gevaarlijk en daarom verboden! Vraag uw Raymon-dealer of uw model hiervoor principeel geschikt is en of dit model met speciale toebehoren achteraf voor het transport van kinderen kan worden uitgerust.

Let erop dat door te veel extra lading ook de slijtage toeneemt. Controleer daarom de toestand van de slijtonderdelen regelmatig, tenminste zoals voorgeschreven in het hoofdstuk "Service- en onderhoudsintervallen" in de algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen. Onder slechte omstandigheden, bijvoorbeeld tijdens fietsen bij veel nattigheid en vuil of wanneer u veel hoogtemeters aflegt en met veel extra lading onderweg bent, moet u zelfs aanzienlijk kortere intervallen inplannen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Uw transport-e-bike is langer en breder dan gewone fietsen en e-bikes. Fietsenstallingen bieden niet altijd voldoende ruimte voor transport-e-bikes. Let erop dat u noch de rijweg, noch het fiets- of voetpad, bijv. voor rolstoelen, blokkeert bij het parkeren van uw transport-e-bike.

De voorschriften en regelingen voor transport-e-bikes worden voortdurend gewijzigd. Houd de dagbladen in de gaten voor eventuele wijzigingen van de rechtspositie.

VEILIGE OMGANG MET DE ACCU

Let op enkel bijzonderheden als u uw Raymon-e-bike langere tijd (bijv. in de winter) niet gebruikt. Bewaar de accu of bij accu's (g) die in het frame zijn geïntegreerd de hele Raymon-e-bike in een droge ruimte bij temperaturen tussen 5 en 20 graden Celsius. De oplaadtoestand moet daarbij 50 tot 70 % van de oplaadcapaciteit bedragen. Controleer de oplaadtoestand, als de accu langer dan twee maanden niet wordt gebruikt en laad eventueel tussendoor bij (h).

Gebruik voor het reinigen van de accubehuizing een droge of licht vochtige doek. Let daarbij op eventuele schade aan de behuizing. U mag nooit de straal van een hogedrukreiniger op de accu richten, omdat hierbij het gevaar bestaat dat water in de accu dringt en/of kortsluiting ontstaat. Controleer na elke reiniging of er geen water in de nabijheid van de accu staat en of de contacten droog zijn.

Meer informatie over de juiste omgang met de accu vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

Laad uw accu (a) uitsluitend op met het meegeleverde oplaadapparaat. Gebruik geen oplaadapparaat van een andere fabrikant, ook niet als de stekker van de oplaadapparaat op uw accu past (b). De accu kan warm worden, ontbranden of zelfs exploderen!

Laad de accu bij een omgevingstemperatuur van 15 tot 25 graden Celsius. Laat accu's na het fietsen eerst afkoelen voordat u deze aan het laadtoestel aansluit. Ook dient u 's winters, na het fietsen in de kou, de accu eerst op kamertemperatuur te laten komen voordat u deze aan het laadtoestel aansluit.

Laad uw accu liefst overdag op en alleen in een droge ruimte voorzien van een rook- of brandmelder, maar niet in uw slaapkamer. Zet of leg de accu tijdens het opladen op een grote, niet brandbare ondergrond (c), bijv. van aardewerk of glas! Trek de stekker van de accu eruit zodra hij is opgeladen.

Let erop dat uw accu (d) niet beschadigd is. U mag de accu niet openen, uit elkaar halen of kleiner maken. Explosiegevaar!

Gebruik in geen geval een defecte accu of een defect oplaadapparaat. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Let erop dat de accu en het oplaadapparaat niet in de handen van kinderen terechtkomen!

a**b****c****d****⚠ WAARSCHUWING**

Laad geen andere elektrische apparaten op met het meegeleverde oplaadapparaat van uw Raymon-e-bike!

Let erop dat uw accu niet wordt blootgesteld aan vuur of hitte. Explosiegevaar!

Reiniging met een stoomreiniger, hogedrukreiniger of waterslang is niet toegestaan. Het binnendringen van water in de elektrische elementen of de aandrijving kan het apparaat defect maken. Explosiegevaar!

Accu's mogen niet worden kortgesloten. Bewaar de accu's daarom op een veilige opbergplaats waar de accu niet per ongeluk met andere geleidende materialen zoals metalen delen in aanraking komt en daardoor kan kortsluiten. Leg verder geen voorwerpen (bijv. kledingstukken) op de plaats waar de accu wordt opgeslagen.

Let erop dat de accu en het oplaadapparaat tijdens het opladen niet vochtig of nat worden om elektrische schokken en kortsluiting te voorkomen.

Stel de accu noch het oplaadapparaat bij het opladen bloot aan felle zon. Temperaturen boven 40 °C kunnen de accu beschadigen.

⚠ WAARSCHUWING

Accu's mogen alleen in de Raymon-e-bikes waarvoor ze bestemd zijn, worden geplaatst.

Als vervanging van accu of oplaadapparaat (of delen daarvan) noodzakelijk is, gebruik dan uitsluitend originele reserveonderdelen. Neem daarvoor contact op met uw Raymon-dealer.

OPMERKING

Als u uw accu voor het opladen uit de houder haalt ^(e) (en uw Raymon-e-bike tijdens het opladen buiten neerzet), moet u de aansluitingen ^(f), bijv. met een plastic zak beschermen tegen regen, vocht en vuil. Als de aansluitingen van uw accu vuil zijn, moet u die reinigen met een droge doek of lap.

Let erop dat u uw accu niet volledig ontlaadt (zogenaaemde diepontlading). Dit kan voorkomen als de accu helemaal leeggereden is en de Raymon-e-bike daarna een paar dagen niet gebruikt wordt. Diepontlading beschadigt de accu van uw Raymon-e-bike blijvend. Een diepontladen accu kan alleen nog in uitzonderingsgevallen en met speciale oplaadapparaten worden opgeladen. Neem contact op met uw Raymon-dealer.

OPMERKING

Verwijder indien mogelijk de accu uit uw speed-pedelec of Raymon-e-bike, als u de Raymon-e-bike langere tijd niet gebruikt en zorg dat hij schoon en droog blijft.

Laad uw accu op als hij lang niet wordt gebruikt. Verwijder het laadapparaat direct als de accu vol is.

Verwijder uw accu niet met het normaal huishoudelijk afval ^(g)! Verwijdering volgens het besluit verwijdering batterijen is vereist. Daartoe moet de verkoper van een nieuwe accu uw oude terugnemen en volgens de regels verwijderen. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Lithium-ion accu's hebben geen een memory-effect, daarom kunt u de accu bij elke laadtoestand opladen zonder dat de oplaadcapaciteit daaronder lijdt.

Let ook op eventuele aanwijzingen op de betreffende sticker op de accu of het oplaadapparaat ^(h).

TRANSPORT VAN DE E-BIKE

Met de auto

Raymon-e-bikes kunnen net als normale fietsen aan (a) of in de auto worden getransporteerd. Let er steeds op of de Raymon-e-bike goed vast zit aan of in de auto en controleer de bevestiging regelmatig. Daarnaast moet u de accu, indien mogelijk, altijd van de Raymon-e-bike (b) afhalen, voordat u de e-bike op de auto vervoert. Bewaar de accu in de originele doos (van de Raymon-dealer) en evt. een afneembare display, veilig in de auto om beschadiging te voorkomen. Demonteer ook accessoires zoals luchtpompen, fietstassen enz.

Meer informatie vindt u in het hoofdstuk "Transport van de fiets met de auto" in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen.

⚠ VOORZICHTIG

Het gewicht of de gewichtsverdeling bij een e-bike is duidelijk anders dan bij fietsen zonder aandrijving. Een e-bike is veel zwaarder dan een fiets zonder aandrijving. Dit maakt het afstellen, verplaatsen, starten en dragen van een e-bike zwaarder. Let hier ook op bij het laden en lossen in een motorvoertuig en bij het verzetten op of naar een fietsdragersysteem.

OPMERKING

Voordat u meerdere e-bikes op een fietsdrager op het autodak of een fietsdrager achteraan de auto vervoert, moet u informatie inwinnen over het maximale gewicht dat is toegestaan voor de fietsdrager. Let er in elk geval op dat e-bikes een groter gewicht hebben als fietsen zonder aandrijving. In plaats van drie fietsen zonder aandrijving, mag u maar een of twee e-bikes vervoeren.

Let er op dat u alle bewegende en losse onderdelen (c) en vooral de accu, het bedieningselement en de fietscomputer aan het stuur verwijderd, voordat u de fiets op of aan het motorvoertuig vervoert. Als u uw Raymon-e-bike zonder accu op een fietsdragersysteem vervoert, moet u de aansluitingen beschermen tegen vocht en vuil, bijv. met een plastic zak.

VEILIGHEIDSLNSTRUCTIE

Stel u evt. op de hoogte van de voorschriften en regels voor het vervoer van fietsen of e-bikes in de landen die u tijdens uw reis doorkruist. Er bestaan bijvoorbeeld verschillen met betrekking tot de markering (d).

Met de trein / met het openbaar vervoer

E-bikes (e) kunnen net als normale fietsen met het openbaar streekvervoer worden getransporteerd.

Het meenemen van fietsen en e-bikes met het openbaar vervoer (f) is in principe toegestaan; in steden is het echter verschillend geregeld. Er zijn soms bepaalde tijden waarop u uw Raymon-e-bike niet of niet zonder kaartje mag meenemen. Informeer u vroegtijdig voor aanvang van de rit over de vervoersvoorwaarden.

In de trein kunt u uw Raymon-e-bike buiten de spits in het speciale fietsgedeelte vervoeren. Dit bevindt zich meestal aan de het begin of einde en is van een fietssymbool voorzien. De NS verzoekt u wel om uw fiets via de Treinwijzer aan te melden.

⚠ VOORZICHTIG

Als de accu van uw Raymon-e-bike aan de onderbuis (g) of bagagedrager is bevestigd, kunt u de accu er bij het in- en uitstappen afhalen zodat de fiets lichter is (h).

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Let erop dat iedere reiziger bij de Nederlandse Spoorwegen slechts een fiets kan meenemen.

Informeer u zich tijdig voor de aanvang van uw reis over de vervoersvoorwaarden en neem ook de voorschriften en regels voor het vervoer van fietsen in acht in de landen waar u doorheen reist.

Met het vliegtuig

Als u plant uw Raymon-e-bike met het vliegtuig te vervoeren of met een transportbedrijf te verzenden, moet u de bijzondere verpakings- en kentekenverplichtingen voor accu's, die als gevaarlijke goederen gelden, in acht nemen. Neem tijdig contact op met de luchtvaartmaatschappij, een expert in gevaarlijke goederen of een transportbedrijf.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Informeer u tijdig bij de luchtvaartmaatschappij waarmee u wilt vliegen of het transport van uw Raymon-e-bike wel mogelijk is en zo ja welke voorwaarden er voor gelden.

NA EEN VAL

1. Controleer de accu (a). Als de accu niet meer correct in de houder zit of beschadigd is, mag u de Raymon-e-bike niet meer met werkende motor gebruiken. Schakel de aandrijving en evt. de batterij afzonderlijk uit. Een beschadigde accu kan ertoe leiden dat er kortsluiting ontstaat of uw Raymon-e-bike plotseling niet meer wordt ondersteund, als dat nodig is.

Als de buitenhuls van de accu is beschadigd, kan water of vocht binnendringen wat tot kortsluitingen of elektrische schokken kan leiden. De accu kan ontbranden of zelfs exploderen! Neem in een dergelijk geval onmiddellijk contact op met uw Raymon-dealer.

2. Controleer de display. Zijn alle weergaven normaal (b)? Als er een foutmelding of een waarschuwing wordt aangegeven, mag u de Raymon-e-bike niet meer gebruiken. Schakel het systeem evt. helemaal uit, wacht minimaal tien seconden en controleer opnieuw.

Rijd in geen geval weg met uw Raymon-e-bike met motorondersteuning, als er een waarschuwing wordt aangegeven. Neem in een dergelijk geval onmiddellijk contact op met uw Raymon-dealer.

Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

3. Controleer of de wielen nog goed vastzitten in de uitvalpads (c) en de velgen nog keurig in het midden van het frame respectievelijk van de vork draaien. Geef de wielen een zetje met uw hand om ze te laten draaien. Let op de spleet tussen remblokjes en velgen of tussen frame en banden.

Wisselt deze in sterke mate en is centreren ter plekke niet mogelijk, ontspan dan de velgremmen een beetje zodat de velg tussen de remblokjes door kan zonder ertegen te schuren. Denk er wel aan dat de remkracht dan mogelijk verminderd is.

Meer informatie vindt u in de hoofdstukken **“Gebruik van snelspanners en steekassen”**, **“Reminstallatie”** en **“Wielen en banden”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

4. Controleer of stuur en stuurpen niet verbogen of beschadigd zijn en of ze nog rechtop staan. Controleer of de stuurpen vast aan de vork zit door te proberen het stuur ten opzichte van het voorwiel te verdraaien (d). Belast het stuur ook even aan de remgrepen resp. remgrepen/shiftern om te voelen of het nog goed vastzit in de stuurpen.

Stel zo nodig de onderdelen af en draai de schroeven voorzichtig vast tot de onderdelen goed vastklemmen. U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk **“Aanbevolen aanhaalmomenten”** in de algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

Meer informatie vindt u in het hoofdstuk **“Fiets aanpassen aan de fietser”** en **“Stuurlager/balhoofd”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de bijgevoegde handleidingen.

5. Kijk na of de ketting nog op de kettingbladen en op de tandwielen ligt. Is uw Raymon-e-bike gevallen op de kant van de derailleur, controleer dan of die nog juist functioneert. Vraag iemand uw Raymon-e-bike even op te lichten bij het zadel en schakel voorzichtig in alle versnellingen.

Let erop, vooral naar een kleiner verzet toe, wanneer namelijk de ketting op de grotere tandwielen springt, in welke mate de derailleur in de nabijheid van de spaken komt (e+f).

Een verbogen derailleur of uitvalpad/derailleurpad kan ertoe leiden dat de achterderailleur tussen de spaken terecht komt. Achterderailleur, achterwiel en frame kunnen daarbij onherroepelijk worden beschadigd. Controleer eventueel de functie van de voorderailleur. Is die ontregeld, dan kan de ketting van het kettingblad springen en is de Raymon-e-bike met een ruk zonder aandrijving.

Meer informatie vindt u in hoofdstuk **“Versnelling”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

6. Controleer of het zadel niet is verdraaid. Richt uw blik daarbij over de neus van het zadel heen op de trapashuis of op de bovenbuis. Open eventueel de klem, stel het zadel af en draai de klem weer vast (g).

Meer informatie vindt u in de hoofdstukken **“Gebruik van snelspanners en steekassen”** en **“Fiets aanpassen aan de fietser”** in uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en in de meegeleverde handleidingen.

7. Laat uw Raymon-e-bike van een geringe hoogte op de grond stuiten. Treden daarbij klapperende geluiden op, dan moet u de oorzaak daarvan opsporen en verhelpen. Controleer eventueel lagers, schroefverbindingen en de goede bevestiging van de accu (h, p. 29) en van de stekker (a+b).

Verdere informatie vindt u in de algemene Raymon-gebruiksaanwijzing van de fiets en in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Als u niet absoluut zeker weet welke aandrijving u hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

8. Bekijk ten slotte nog eens de hele Raymon-e-bike om eventuele verbuigingen, verkleuringen of scheurtjes (c) te ontdekken.

Vertrek pas nadat u al deze controles aan de Raymon-e-bike met een onberispelijk resultaat heeft uitgevoerd. Neem de kortst mogelijke route en wees uiterst voorzichtig. Vermijd sterke versnellingen en remmanoeuvres en fiets niet staande op de pedalen. Twijfelt u aan de betrouwbaarheid van uw Raymon-e-bike, laat u dan liever afhalen met de wagen. Loop in geen geval een veiligheidsrisico!

Zodra u thuis bent, moet de Raymon-e-bike (d) opnieuw grondig worden onderzocht. De beschadigde onderdelen moeten worden vervangen. Vraag uw Raymon-dealer om advies.

⚠ WAARSCHUWING

Verbogen onderdelen kunnen onverhoeds breken. Ze mogen niet hersteld d.w.z. recht gebogen worden, want ook daarna bestaat er een acuut breukrisico. Dit geldt vooral voor vorken, stuur, stuurpen, cranks, zadelpen en pedalen. Mocht u twijfelen, dan is het altijd beter de bewuste onderdelen te vervangen want uw veiligheid komt op de eerste plaats. Vraag uw Raymon-dealer om advies.

OPMERKING

Controleer na een val of als uw Raymon-e-bike is omgevallen altijd de werking en vooral de eindaanslagen van de achterderailleur.

SERVICE EN ONDERHOUD

Op het moment dat u de rijwielhandel uitrijdt op uw nieuwe Raymon-e-bike, is die rijklaar gemonteerd. Toch moet u de Raymon-e-bike geregeld onderhouden (e) en op vaste tijdstippen onderhoudswerkzaamheden laten uitvoeren door de Raymon-dealer. Alleen dan blijven alle onderdelen goed werken.

U moet de eerste inspectiebeurt al na 100 tot 300 kilometer of 5 tot 15 fietsuren resp. na drie tot zes weken laten uitvoeren. De Raymon-e-bike moet worden nagekeken, omdat tijdens de inrijtijd van de e-bike schroefverbindingen en de spaken zich kunnen zetten of de versnelling moet worden bijgesteld. Dit proces is onvermijdelijk.

Maak daarom met uw Raymon-dealer een afspraak voor een controle van uw nieuwe Raymon-e-bike. De eerste inspectiebeurt is erg belangrijk voor de functie en levensduur van uw Raymon-e-bike.

⚠ WAARSCHUWING

De individuele aandrijfelementen kunnen met een zachte doek en een in de handel verkrijgbaar neutraal schoonmaakmiddel of met water vochtig worden gemaakt, maar niet nat reinigen. De accu mag niet nat worden of helemaal worden ondergedompeld in het water! Explosiegevaar!

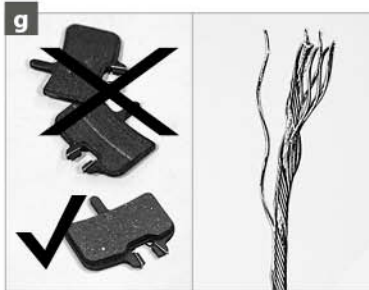
OPMERKING

Let erop dat de accu van uw pedelec na verloop van tijd slijtageverschijnselen toont. Daardoor reduceert de capaciteit van de accu langzaam en komt u met een acculading niet meer zo ver als in het begin. Na een bepaalde tijd moet de accu zelfs worden vervangen.

Let erop dat de extra aandrijving tot deels grotere slijtage dan normaal leidt. Dit geldt vooral voor remmen en banden en bij middenmotoren ook voor ketting (f) en tandwielen.

Regelmatige inspecties en de tijdige vervanging van slijtageonderdelen, bijv. kettingen, remblokken (g) of schakel- en remkabels (g) horen bij het correcte gebruik van de Raymon-e-bike en hebben daarom invloed op de aansprakelijkheid voor verborgen gebreken en de garantie.

Na de inrijtijd moet u uw Raymon-e-bike met regelmatige tussenpozen door uw Raymon-dealer laten nakijken. Fiets u vaak op slechte wegen en bij slechte weersomstandigheden, dan worden die inspectie-intervallen (h) korter, overeenkomstig de moeilijker gebruiksomstandigheden. Een gunstig moment voor een dringend aanbevolen, omvangrijke jaarlijkse controle is de winter, dan heeft de Raymon-dealer veel tijd voor u en uw Raymon-e-bike.

RAYMON	
1. Inspectie U heeft de Raymon-e-bike na 100 tot 300 kilometer resp. na 5 tot 15 fietsuren laten inspecteren.	
Datum: _____ Plaats: _____ Naam: _____	2. Service U heeft na 1000 kilometer resp. na 100 fietsuren de Raymon-e-bike laten serviceeren.
☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd op de Raymon-e-bike (remmen, versnellingen, ketting, tandwielen, etc.).	☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd op de Raymon-e-bike (remmen, versnellingen, ketting, tandwielen, etc.).
Stempel en handtekening van de Raymon-dealer: _____	Stempel en handtekening van de Raymon-dealer: _____

Wanneer er in geval van een reparatie geen originele reserveonderdelen meer beschikbaar zijn, raadpleeg dan de "Leidraad voor componentenuitwisseling bij CE gekeurde e-bikes met 250 Watt en een trapondersteuning tot 25 km/h" opgesteld door de Duitse beroepsvereniging voor tweewielertechnici (BIV), velotech, de Duitse vereniging van onafhankelijke rijwielhandelaars (VSF), het Zedler-Instituut en de tweewieler branchevereniging (ZIV). Deze kunt u op de desbetreffende websites downloaden. Neem bij vragen contact op met uw Raymon-dealer.

Let op dat u bij uw **speed-pedelec** alleen bepaalde onderdelen door originele componenten mag vervangen om de nationale typegoedkeuring en de verzekeringsgarantie te behouden.

Onderdelen die niet of alleen na controle van het onderdeel door bijv. de technische keuringsdienst mogen worden vervangen: frame, vork, aandrijfteenheid, batterij, banden, velgen, reminstallatie, voor- en achterlicht, standaard, stuur, stuurpen (a), bedieningseenheid/display. Gebruik in principe alleen originele reserveonderdelen (b) als vervanging noodzakelijk is.

Volgende onderdelen mag u ook zonder verdere controle vervangen: pedalen (pedaalreflectoren zijn verplicht) (c), spatborden (met afgeronde kanten aan het voorspatbord), bagagedrager (d), zadel en rubber handgrepen aan het stuur, componenten van de schakeling (zolang de grootste overzetting gelijk blijft), zadelpennen, ketting, stuurlager (balhoofd), binnenband en naaf en bel en achteruitkijkspiegel (bij vervanging door dezelfde modellen).

⚠ WAARSCHUWING

- Inspecties en reparaties zijn werkzaamheden die door een Raymon-dealer moeten worden uitgevoerd. Als inspecties niet of ondeskundig worden uitgevoerd, dan kan dit tot defecten aan onderdelen van de Raymon-e-bike leiden. Gevaar voor ongelukken! Als u het toch zelf wilt proberen, voer dan alleen die werkzaamheden uit waarvoor u beschikt over de nodige vakkennis en over het passende gereedschap zoals een momentsleutel.**
- Gebruik in principe alleen originele reserveonderdelen als vervanging noodzakelijk is. Slijtageonderdelen van andere fabrikanten, bijv. remblokjes of banden met afwijkende afmetingen, kunnen de Raymon-e-bike onveilig maken. Gevaar voor ongelukken! Bij speed-pedelecs is de goedkeuring niet langer geldig als andere dan de originele reserveonderdelen worden ingebouwd.**

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- Meer informatie over het vervangen van onderdelen vindt u in de "Leidraad voor componentenuitwisseling bij goedgekeurde speed-pedelecs met een trapondersteuning tot 45 km/h" opgesteld door de Duitse beroepsvereniging voor de Duitse beroepsvereniging voor tweewielertechnici (BIV), TÜV Rheinland, velotech, de Duitse vereniging van onafhankelijke rijwielhandelaars (VSF), het Zedler-Instituut en de tweewieler branchevereniging (ZIV). Deze kunt u op de desbetreffende websites downloaden.**

⚠ WAARSCHUWING

Zet de Raymon-e-bike in het algemeen niet op zijn kop (e). Bij het omdraaien van de Raymon-e-bike kunnen aanbouwdelen beschadigen, vooral aan het stuur. De remmen kunnen hun werking verliezen.

Gebruik bij onderhoud en reparatie uitsluitend originele reserveonderdelen. Bij afwijkingen vervalt het CE-keurmerk en uw garantie. Raadpleeg uw Raymon-dealer.

⚠ VOORZICHTIG

Verwijder de accu (f) resp. het display (g) voordat u werkzaamheden uitvoert aan uw Raymon-e-bike (bijv. inspectie, reparaties, montage, onderhoud, werk aan de aandrijving enz.). Bij onbedoelde activering van het aandrijfsysteem bestaat er gevaar voor letsel!

Grijp tijdens het rijden en bij de instandhouding niet in of aan draaiende wielen en schijfremmen. Gevaar voor letsel!

Let er bij onderhouds- en instandhoudingswerk aan de ketting en de tandkrans op niet tussen ketting en tandkrans te grijpen wanneer de kettingkast gedemonteerd is. Gevaar voor letsel!

OPMERKING

Als de accu aan het einde van zijn levensduur is gekomen, mag u deze niet gewoon met het huishoudelijk afval verwijderen. Breng de accu (h) naar de plaats waar u uw nieuwe accu koopt. Verdere informatie vindt u in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving. Raadpleeg uw Raymon-dealer.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Wanneer bij een reparatie geen originele reserveonderdelen meer beschikbaar zijn, houd u zich dan aan de leidraad voor de componentenuitwisseling van de Duitse beroepsvereniging voor tweewielertechnici (BIV), velotech, de Duitse vereniging van onafhankelijke rijwielhandelaars (VSF), het Zedler-Institut en de tweewieler branchevereniging (ZIV). Deze kunt u op de desbetreffende websites downloaden. Neem bij vragen contact op met uw Raymon-dealer.

Breng uw nieuwe Raymon-e-bike voor uw eigen veiligheid na 100 tot 300 kilometer resp. 5 tot 15 gebruiksuren of na drie tot zes weken, uiterlijk echter na drie maanden naar de Raymon-dealer voor een eerste inspectiebeurt.

Raadpleeg het hoofdstuk over service en onderhoud in de systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving evenals de algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en volg de aanwijzingen op.

AANSPRAKELIJKHEID VOOR VERBORGEN GEBREKEN EN GARANTIE

Uw Raymon-e-bike is zorgvuldig geproduceerd en wordt u normaliter door uw Raymon-dealer klaar gemonteerd overhandigd. In de loop van de eerste twee jaar na aankoop hebt u het volle recht op de wettelijke aansprakelijkheid voor verborgen gebreken. Mochten er gebreken optreden, dan is uw Raymon-dealer uw contactpersoon.

Om uw reclamatie zo vlot mogelijk af te wikkelen, is het noodzakelijk dat u de kwitantie voor betaling, Raymon-fietspas, overdrachtprotocol en inspectiebewijzen meebrengt. Bewaar die dus goed!

Gebruik uw Raymon-e-bike – met het oog op lange levensduur en duurzaamheid – alleen zoals voorgeschreven (zie hoofdstukken **“Voor de eerste rit”** en **“Beoogde gebruik”**). Let op de toegestane gewichten die u vindt op het typeplaatje van uw e-bike of in de Raymon-fietspas in deze handleiding. Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met uw Raymon-dealer. Voorts moeten de montagevoorschriften van de fabrikanten (vooral aandraaimomenten van bouten/moeren) en de voorgeschreven onderhoudsintervallen worden opgevolgd.

Houd u ook aan de keuringen en werkzaamheden, zoals beschreven in aanvullende gebruiksaanwijzing, de systeemhandleiding, uw algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen en de eventueel bijgevoegde overige gebruiksaanwijzingen (zie hoofdstuk **“Service- en onderhoudsintervallen”** in de algemene Raymon-gebruiksaanwijzing van de fiets) en vervang evt. veiligheidsrelevante onderdelen zoals stuur, remmen e.d.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Die regeling betreft uitsluitend staten die het EU-ontwerp hebben geratificeerd, zoals de Bondsrepubliek Duitsland. Informeer naar de regelingen in eigen land.

Tips over slijtage

Enkele onderdelen van uw Raymon-e-bike slijten in het gebruik. De slijtage is afhankelijk van onderhoud en verzorging, maar ook van het gebruik van de Raymon-e-bike (rijprestaties, regen, vuil, zout, belading, etc.). Raymon-e-bikes die vaak of altijd buiten staan, kunnen door weersinvloeden ook sneller slijten.

Regelmatige verzorging en onderhoud verhogen de levensduur. De onderdelen hieronder moeten echter vervangen worden zodra de slijtagegrens is bereikt.

Het gaat om:

- accu
- ketting
- remblokjes
- remvloeistof (DOT)
- remschijven
- remkabels
- remkabelomhulling
- pakkingen van veerelementen
- velgen bij velgremmen
- rubber handgrepen
- elektrische kabels/stekkerverbindingen
- kettingbladen
- verlichting
- banden en binnenbanden
- tandkrans
- zadeldesk
- versnellingskabels
- schakelkabelomhulling
- geleidewieltjes
- smeermiddelen

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Informeer bij uw Raymon-dealer ook naar de aanvullende garanti voorwaarden van uw Raymon-e-bike en vraag om een formulier met deze voorwaarden.

OVERDRACHTPROTOCOL

De overdracht van de boven beschreven Raymon-e-bike aan de klant vond plaats na de eindmontage en -controle van de rijklaare fiets, waarbij o.a. de onberispelijke functie van onderstaande punten werd onderzocht (bijkomend vereiste werken staan tussen haakjes).

- ☐ Accu gedeeltelijk opgeladen ☐ Lichtinstallatie
☐ Remmen vooraan en achteraan
☐ Veerelementen (op klant afgesteld)
☐ Wielen (ronde loop/spaakspanning/bandenspanning)
☐ Stuur/Stuurpen (positie/schroeven met momentsleutel)
☐ Pedalen (desgevallend justering van uitklinkmechanisme)
☐ Zadel/zadelpennen (zadelhoogte en -stand voor klanten ingesteld, met momentsleutel gecontroleerd)
☐ Versnelling (eindaanslagen!)
☐ Schroefverbindingen van bijgemonteerde onderdelen (met momentsleutel)
☐ Aandrijfsysteem/Display
☐ Andere uitgevoerde werken _____

- ☐ Proefrit gemaakt

Naam
Raymon-dealer _____

Straat _____

Postcode/plaats _____

Tel./Fax _____

E-mail _____

Datum van overgave,
stempel en handtekening
van de Raymon-dealer _____

Door zijn handtekening bevestigt de klant dat hij de Raymon-e-bike – samen met de aangekruiste handleidingen – in goede toestand heeft ontvangen en dat hij is ingelicht over de bediening ervan.

- ☐ Algemene Raymon-gebruiksaanwijzing voor fietsen

Bijkomende handleidingen

- ☐ Reminstallatie ☐ Aandrijving ☐ Accu ☐ Verende vork
☐ Pedaalsysteem ☐ Zadelpen, stuurpen ☐ Versnelling
☐ Systeemhandleiding van de fabrikant van de aandrijving
☐ Overige _____

Naam klant _____

Straat _____

Postcode/plaats _____

Tel./Fax _____

E-mail _____

Plaats, datum _____

Handtekening
klant _____

- ☐ Hierdoor ga ik ermee akkoord dat de bovengenoemde gegevens door de Raymon-dealer worden opgeslagen en aan de fabrikant worden doorgegeven zodat er in geval van een herroeping direct contact met mij kan worden opgenomen. De gegevens worden niet aan derden doorgegeven of op andere wijze gebruikt.

Handtekening
klant _____

RAYMON-FIETSPAS

Fabrikant R Raymon Bicycles GmbH

Model

Framenummer

Aandrijfsysteem

☐ Frontmotor ☐ Middenmotor ☐ Achterwielmotor

Accumodel

Sleutelnr.

Spanning (Volt)

Ampère-uren (AH)

Capaciteit (Watt-uren)

Verende vork (fabrikant/model)

– serienummer

Schokdemper (fabrikant/model)

Framevorm

Framegrootte

Wiel- resp. bandenmaat

Kleur

Bijzonderheden

Beoogde gebruik

Gebruik volgens

- ☐ categorie 1 ☐ categorie 3 ☐ categorie 5
☐ categorie 2 "Dagelijks gebruik" ☐ categorie 4 ☐ categorie 6
☐ categorie 2 "Sport"

Leeg gewicht Raymon-e-bike (incl. accu) kg

Maximaal toelaatbaar totaalgewicht

Gewicht van Raymon-e-bike, fietser, bagage, kinderzitje resp. aanhanger, indien toegestaan kg

Bagagedrager toegestaan ☐ ja ☐ neen

Toegestane belading kg

Kinderzitje toegestaan ☐ ja ☐ neen

Aanhanger toegestaan ☐ ja ☐ neen

Toelaatbare aanhangbelasting kg

Remgreep – reminder

Rechter hendel: ☐ voorwielrem ☐ rem achterwiel

Linker hendel: ☐ voorwielrem ☐ rem achterwiel

 WAARSCHUWING

Lees tenminste de hoofdstukken "Voor de eerste rit", "Beoogde gebruik" en "Voor iedere rit" in deze vertaling van de Raymon-originele gebruiksaanwijzing.

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer

(Opmerking t.a.v. de Raymon-dealer: Maak een kopie van Raymon-fietspas en overdrachtprotocol voor uw eigen klantenbestand. Stuur verdere kopieën evt. naar de fietsenfabrikant. Laat de doorname van de persoonlijke klantgegevens aan de fabrikant door de klant schriftelijk bevestigen door middel van zijn handtekening in het overdrachtprotocol.)

GEBRUIKSAANWIJZING
EN ISO 4210-2 EN EN ISO 8098

RAYMON

City-/Trekkingbike

Let vooral op de volgende symbolen:

⚠ WAARSCHUWING

Dit symbool wijst op een gevaarlijke situatie die ernstig letsel of de dood veroorzaken kan – als de betreffende vereiste handeling niet nageleefd wordt of als betreffende voorzorgsmaatregelen niet getroffen worden.

⚠ VOORZICHTIG

Dit symbool wijst op een gevaarlijke situatie die licht of matig letsel veroorzaken kan – als de betreffende vereiste handeling niet nageleefd wordt of als betreffende voorzorgsmaatregelen niet getroffen worden.

OPMERKING

Dit symbool waarschuwt u voor verkeerd gedrag dat geen lichamelijk letsel veroorzaakt, maar materiële en milieuschade tot gevolg heeft.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Dit symbool geeft veiligheidsrelevante aanwijzingen en informatie over de juiste omgang met het product of bij of het betreffende deel van de gebruiksaanwijzing waaraan u bijzondere aandacht moet besteden.

In de Raymon-gebruiksaanwijzing worden bovenstaande mogelijke gevolgen niet telkens herhaald als een van die symbolen opduikt.

Omwille van de leesbaarheid wordt in deze Raymon-gebruiksaanwijzing voor persoonsaanduidingen en zelfstandige naamwoorden de mannelijke vorm gebruikt. Met het oog op gelijke behandeling zijn de betreffende begrippen van toepassing op alle geslachten. De verkorte formulering heeft uitsluitend redactionele redenen en bevat geen waardeoordeel.

TIPS VOOR DEZE RAYMON-GEBRUIKSAANWIJZING

De afbeeldingen (c+d) tonen typische Raymon-city-/trekkingbikes – een van deze types komt ongeveer overeen met de door u gekochte fiets. Er bestaan inmiddels erg veel fietstypes, telkens speciaal geconstrueerd voor een bepaald doel en dus voorzien van een daarvoor bestemde uitrusting.

Dit is geen handleiding om een Raymon-fiets te repareren, uit diverse onderdelen te monteren of om halfgemonteerde Raymon-fietsen volledig in orde, m.a.w. startklaar te maken.

Voor andere fietsen die niet overeenkomen met het hier getoonde resp. het aangeduide type, geldt deze Raymon-gebruiksaanwijzing niet.

Wijzigingen van technische details in tekst of van foto's van deze Raymon-gebruiksaanwijzing zijn voorbehouden.

Deze Raymon-gebruiksaanwijzing voldoet aan de eisen van de EN-ISO-standaard 4210-2 en 8098 in de actuele uitgave.

Neem ook de bijgevoegde handleidingen van de onderdelenleveranciers in acht. Deze Raymon-gebruiksaanwijzing valt onder de Europese wetgeving. Wordt de Raymon-fiets geleverd aan iemand in een land buiten Europa, dan moet de fabrikant aanvullende handleidingen verstrekken.

INHOUDSOPGAVE

TIPS VOOR DEZE RAYMON-GEBRUIKSAANWIJZING	1
ALGEMENE VEILIGHEIDSAANWIJZINGEN	4
BEOOGD GEBRUIK	6
VOOR DE EERSTE RIT	8
VOOR IEDERE RIT	10
NA EEN VAL	12
GEBRUIK VAN SNELSPANNERS	14
Werkwijze voor een veilige bevestiging van een onderdeel met een snelspanner	15
FIETS AANPASSEN AAN DE FIETSER	16
Instellen van de zithoogte	17
Instellen van de stuurhoogte	19
Conventionele stuurpennen	20
Verstelbare stuurpennen	21
Stuurpennen voor systemen zonder schroefdraad, zogenaamde Aheadset®-systemen	22
Helling van stuur, bar-ends en remgrepen veranderen	23
Greepbreedte van de remhendels instellen	25
Afstand tussen stuur en zadel corrigeren en helling van zadel instellen	26
Patentzadelpennen met één of twee parallelle bouten	28
Zadelpen met jukklemming met twee achter elkaar liggende bouten	29
Kaarszadelpen met aparte zadelstrop	30
KINDERFIETSEN	31
Aanwijzingen voor de ouders	31
Instelling	33
REMINSTALLATIE	34
Algemene tips voor remmen	34
Velgremmen	36
V-brakes en Cantilever-remmen	36
Werkijze en slijtage	36
Controle van functionaliteit	36
Synchronisatie en bijstelling	37

Hydraulische velgremmen	38
Werkijze en slijtage	38
Controle van functionaliteit	38
Synchronisatie en bijstelling	39
Schijfremmen	40
Werkijze en slijtage	40
Hydraulische schijfremmen	41
Controle van functionaliteit	41
Slijtage en onderhoud	41
Mechanische schijfremmen	42
Controle van functionaliteit	42
Slijtage en onderhoud	42
Rollerbrakes, trommel- en terugtrapremmen	43
Controle en bijstellen van terugtrapremmen	43
VERSNELLING	44
Kettingversnelling	44
Manier van werken en bediening	44
Controleren en bijstellen	46
Achterderailleur instellen	47
Voorderailleur instellen	48
Naafversnelling (versnellingsnaaf)	49
Algemene informatie over naafversnellingen	49
Werkijze en bediening	50
Controle, bijstellen en onderhoud	50
Shimano versnellingsnaven	51
14-versnellingen Rohloff en Enviolo	52
Pinion	53
Kettingspanning	53
Onderhoud van de versnellingsnaven	54
KETTING – ONDERHOUD EN SLIJTAGE	55
GATES RIEMAANDRIJVING	56
Onderhoud en verzorging	56
Riemsparing controleren	56
WIELEN EN BANDEN	57
Buitenbanden, binnenbanden, velgint, bandenspanning	57
Ventielen	58

Zuivere uitgelijnde loop van de velgen en spaakspanning	60
BANDENPECH	61
Demontage van wiel	61
Demontage van het voorwiel	62
Voorwiel met asmoeren	62
Voorwiel met snelspanner	63
Voorwiel met naafdynamo	63
Demontage van het achterwiel	63
Shimano versnellingsnaven	64
Shimano versnellingsnaven met terugtraprem	65
14-versnellingen Rohloff (mechanisch bediend)	66
Enviolo (mechanisch bediend)	66
Pinion	67
Draad- en vouwbanden	67
Demontage van buitenband	67
Montage van buitenband	68
Montage van wiel	70
Montage van het voorwiel	71
Montage van het achterwiel	71
Shimano versnellingsnaven	72
14-versnellingen Rohloff (mechanisch bediend)	73
Enviolo en Pinion	74
STUURLAGER/BALHOOFD	75
Controleren en bijstellen	75
VERING	76
Glossarium	76
VERENDE VORKEN	77
Instellen van de hardheid van de veren	77
Demping en lockout	78
Onderhoud	79
GEVEERDE ZADELPENNEN	80
Controle en onderhoud	80
VERLICHTING	81
Achterlicht, Voorlicht, Banddynamo	81
Naafdynamo, Batterijverlichting	82

WETENSWAARDIGHEDEN OVER DE FIETS	83
Fietshelm en bril, Kleding, Pedalen en schoenen	83
Toebehoren	85
Sloten en Pechset	85
BAGAGE TRANSPORTEREN	86
Bagage transporteren met een ongeveerd frame	86
KINDEREN MEENEMEN	87
Kinderzitjes	87
Kinderaanhangsers	87
Trekkinrichting kinderfiets/aanhangsystemen	88
TRANSPORT VAN DE FIETS	89
Met de auto	89
Met de trein / met het openbaar vervoer	90
ALGEMENE ONDERHOUDSTIPS EN SERVICEBEURTEN	91
Onderhoud en servicebeurten	91
Fiets wassen en onderhouden	92
Stallen resp. opslaan van de fiets	93
SERVICE- EN ONDERHOUDSINTERVALLEN	94
AANBEVOLEN AANHAALMOMENTEN	96
WETTELIJKE EISEN VOOR DEELNAME AAN HET WEGVERKEER	102
AANSPRAKELIJKHEID VOOR VERBORGEN GEBREKEN EN GARANTIE	104
Tips over slijtage	104
INSPECTIE-INTERVALLEN – STEMPELVELDEN	105
OVERDRACHTPROTOCOL	110
RAYMON-FIETSPAS	111

Oplage 22.1, juli 2024

© Nadruk, vertaling en verveelvoudiging of ander economisch gebruik, ook gedeeltelijk en ook via elektronische media, is zonder schriftelijke toestemming vooraf van Zedler – Institut für Fahrradtechnik und -Sicherheit GmbH niet toegestaan.

© Tekst, ontwerp, fotografie en grafische vormgeving
Zedler – Institut für Fahrradtechnik und -Sicherheit GmbH
www.zedler.de

ALGEMENE VEILIGHEIDSAANWIJZINGEN

Geachte Raymon-klant

U hebt een Raymon-fiets (a) van hoogstaande kwaliteit gekocht. Uw nieuwe Raymon-fiets is vervaardigd met zorgvuldig geconstrueerde en afgewerkte onderdelen, gebaseerd op een grondige knowhow. Uw Raymon-dealer heeft de Raymon-fiets afgemonteerd en gecontroleerd of alles terdege functioneert. Zo kunt u met een veilig gevoel vertrekken en met veel plezier op de pedalen trappen.

In deze handleiding hebben we de belangrijkste informatie over uw nieuwe Raymon-fiets samengevat. U vindt er veel tips over de manier waarop u met uw Raymon-fiets moet omgaan, maar ook wetenswaardigheden over fietstechniek, onderhoud en verzorging. Lees deze handleiding zorgvuldig door. Het loont de moeite ook al fietst u al uw hele leven lang. Zeker met betrekking tot fietstechniek heeft de tijd niet stilgestaan en hebben er grote veranderingen plaatsgevonden (b). Gelieve dus – voordat u voor het eerst van start gaat met uw nieuwe Raymon-city-/trekkingbike – ten minste het hoofdstukje **“Voor de EERSTE rit”** door te nemen.

Om bij het fietsen altijd evenveel plezier te beleven, raden wij u aan om voor iedere rit ten minste de kleine veiligheidscontrole uit te voeren,

zoals beschreven in het hoofdstuk **“Voor IEDERE rit”** om de werking van uw Raymon-fiets te testen.

Zelfs een zeer uitgebreide handleiding kan onmogelijk iedere denkbare combinatie van beschikbare fietsen en onderdelen bestrijken. Daarom concentreren wij ons hier op uw nieuwe Raymon-fiets en op de gebruikelijke onderdelen ervan. De handleiding verstrekt de meest belangrijke tips en waarschuwt voor mogelijke gevaren.

Als u de uitgebreid beschreven onderhouds- en instellingswerkzaamheden (c) uitvoert, vergeet dan niet dat de handleidingen en tips uitsluitend gelden voor deze Raymon-city-/trekkingbike.

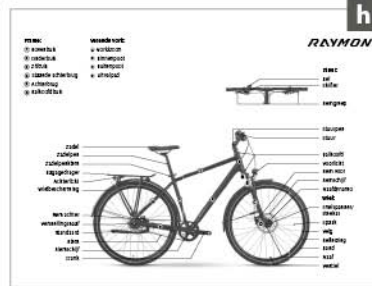
Pas de tips niet zonder meer toe op andere fietstypen. Door het grote aantal uitvoeringen en verschillende modellen zijn de beschreven werkzaamheden mogelijk niet volledig. Besteed daarom ook altijd aandacht aan de instructies van de leveranciers van onze onderdelen (d), die uw Raymon-dealer u heeft gegeven.

Houd er rekening mee dat de aanwijzingen afhankelijk van ervaring en/of technische bedrevenheid van de persoon die de werkzaamheden uitvoert mogelijk niet uitgebreid genoeg zijn. Sommige werkzaamheden vereisen bijkomend (speciaal) gereedschap of extra instructies. Deze handleiding maakt van u geen volleurde fietsmonteur.

Wees als fietser in het verkeer altijd voorkomend en attent en leef de verkeersregels na om uzelf noch anderen in gevaar te brengen.

Respecteer de natuur bij uw tochten door bossen en velden (g). Fiets uitsluitend op verharde en bewegwijzerde wegen.

Eerst willen wij u vertrouwd maken met de onderdelen van uw Raymon-fiets. Klap daartoe de voorste omslag van de Raymon-gebruiksaanwijzing uit (h). Hier is als voorbeeld een Raymon-fiets afgebeeld waarvan alle noodzakelijke onderdelen is beschreven. Houd tijdens het lezen de omslag uitgeklapt. Zo kunt u de in de tekst genoemde onderdelen snel terugvinden.

WAARSCHUWING

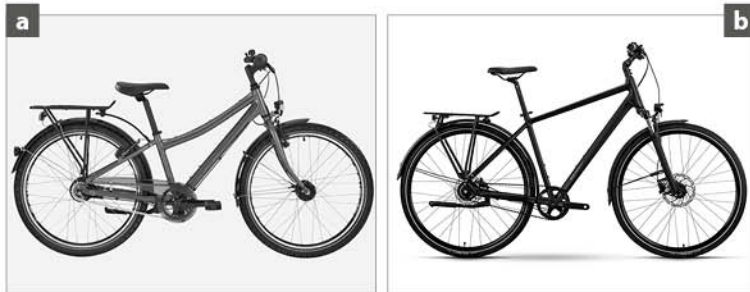
Verg nooit te veel van uzelf, uw veiligheid staat voorop. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

BEOOGD GEBRUIK

Let op dat ieder soort fiets resp. ieder fietstype, in de volgende **categorie** genoemd, voor een specifiek gebruiksdoel is gebouwd. Gebruik uw Raymon-fiets alleen voor het voorgeschreven gebruiksdoel, anders bestaat het gevaar dat de Raymon-fiets niet is opgewassen tegen de belasting en het zal gebeuren, wat tot onvoorziene ongelukken kan leiden! Bij een onjuist gebruik vervalt bovendien de garantie. Vraag uw Raymon-dealer om een bevestiging tot welke categorie uw Raymon-fiets behoort. Raadpleeg hiervoor uw Raymon-fietspas.

Categorie 1: city-bikes, fitness-fietsen en kinderfietsen

Fietsen en componenten van de categorie 1 (a) worden gebruikt voor het woon-werkverkeer en voor vrijetijdsritten. Fietsen en componenten van deze categorie zijn bedoeld voor gebruik op een verharde ondergrond, d. w. z. voor geasfalteerde of bestrate wegen. Het voor- en achterwiel moeten hierbij voortdurend in contact met de ondergrond blijven. Hoogteverschillen mogen maximaal 15 cm bedragen. Fietsen en componenten van de categorie 1 zijn niet geschikt voor gebruik off-road en voor wedstrijden van welke aard dan ook.

Categorie 2 "Dagelijks gebruik": trekking-bikes, tour-, cross- en jeugd-fietsen

Fietsen en componenten van de categorie 2 "Dagelijks gebruik" (b) worden gebruikt voor vrijetijds- en toertochten onder gemiddelde belasting. Fietsen en componenten van deze categorie zijn bedoeld voor gebruik op een verharde en onverharde ondergrond, op grindpaden van gemiddelde klasse. Onder deze omstandigheden kan er contact met oneffen terrein ontstaan en kan het bandencontact met de bodem onderbroken worden. Hoogteverschillen mogen maximaal 15 cm bedragen.

Fietsen en componenten van de categorie 2 "Dagelijks gebruik" zijn niet geschikt voor gebruik off-road en voor wedstrijden van welke aard dan ook.

Fietsen van de categorieën 1 en 2 "Dagelijks gebruik" zijn vanwege hun ontwerp en uitvoering niet altijd geschikt om op de openbare weg te worden gebruikt. Voor gebruik op de openbare weg moeten de hiervoor voorgeschreven inrichtingen aanwezig zijn (c).

Neem de wettelijke eisen voor deelname aan het openbare wegverkeer in acht.

Meer informatie daarover vindt u in het hoofdstuk "Wettelijke eisen voor deelname aan het wegverkeer".

VOOR DE EERSTE RIT

1. Uw Raymon-fiets is ontworpen voor een **maximaal toelaatbaar totaalgewicht**. Het gewicht van de fietser, bagage, Raymon-fiets, het kinderzitje resp. de aanhanger, indien toegestaan, worden bij elkaar opgeteld. Informatie over het maximaal toelaatbare totaalgewicht vindt u op het typeplaatje van uw Raymon-fiets of in de Raymon-fietspas in deze handleiding. Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.
2. Er zijn wettelijke eisen om aan het wegverkeer te kunnen deelnemen. Deze verschillen per land. Dat betekent dat fietsen mogelijk niet volledig zijn uitgerust. Vraag uw Raymon-dealer naar de wetgeving en voorschriften in uw land of in het land waar u de Raymon-fiets wilt gebruiken.

Laat uw Raymon-fiets aan de hand daarvan uitrusten (a) voordat u de weg opgaat.

OPMERKING

Wij adviseren u een privé WA-verzekering af te sluiten. Verzekeer u ervan dat uw verzekering voor deze schade dekking garandeert. Neem contact op met uw verzekeringsagent.

3. Bent u vertrouwd met de reminstallatie? Kijk na in de Raymon-fietspas en controleer of u de voorwielrem kunt bedienen met dezelfde remgreep (b) (rechts of links) zoals u tot nu toe gewend was. Als dit niet het geval is, laat dan de remgrepen nog voor de eerste rit door uw Raymon-dealer ombouwen.

Moderne remmen (c) zijn vaak veel krachtiger dan de conventionele. Doe eerst enkele remproeven op een vlak terrein met stevige ondergrond op een verkeersarme plaats!

Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **"Reminstallatie"** en in de bijgevoegde handleidingen.

4. Bent u vertrouwd met het versnellingsmechanisme (d) en met de manier van werken? Vraag uw Raymon-dealer uit te leggen hoe de versnelling werkt en oefen op een rustige weg met de versnelling.

Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **"Versnelling"** en in de bijgevoegde handleidingen.

5. Zijn zadel en stuur juist ingesteld? Het zadel moet zo zijn ingesteld dat u het pedaal in de onderste positie nog net kunt bereiken met uw hiel. Controleer of u met de punten van uw tenen de grond nog raakt terwijl u in het zadel zit (e). De Raymon-dealer helpt u wanneer u ontevreden bent met uw zitpositie.

Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **"Fiets aanpassen aan de fietser"**.

6. Als uw Raymon-fiets is voorzien van klik- respectievelijke systeempedalen (f): heeft u al eens eerder met daarvoor bestemde schoenen gefietst? Maak uzelf eerst – in stilstand – zorgvuldig vertrouwd met die schoenen, hoe ze inklikken en losklikken. Vraag uw Raymon-dealer uit te leggen hoe de pedalen werken.

Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **"Pedalen en schoenen"** en in de bijgevoegde handleidingen.

7. Als u een Raymon-fiets met vering (g+h) heeft gekocht, moet u deze door de Raymon-dealer laten afstellen. Verkeerde afstellingen van de veerelementen kunnen het veerelement beschadigen of de functie ervan nadelig beïnvloeden. Het rijgedrag zal in ieder geval verminderen en de maximale veiligheid en het plezier bij het fietsen zijn niet meer verzekerd.

Meer hierover kunt u lezen in de hoofdstukken **"Verende vorken"** en **"Geveerde zadelpennen"**, evt. zijn aan deze handleiding ook aanwijzingen voor geveerde zadelpennen en verende vorken toegevoegd.

⚠ WAARSCHUWING

Gebruik uw Raymon-fiets alleen voor het doel waarvoor deze bestemd is, anders bestaat het gevaar dat de Raymon-fiets niet is opgewassen tegen de belasting en het zal begeven. Gevaar voor ongevallen!

Bij onvoldoende oefening en/of te strakke afstelling van systeem-pedalen kunt u zich mogelijk niet meer uit het pedaal losmaken. Gevaar voor ongevallen!

⚠ VOORZICHTIG

Let er vooral op dat u over voldoende speelruimte beschikt als u op de grond staat zodat u zich niet blesseert indien u heel vlug van uw Raymon-fiets moet afstappen.

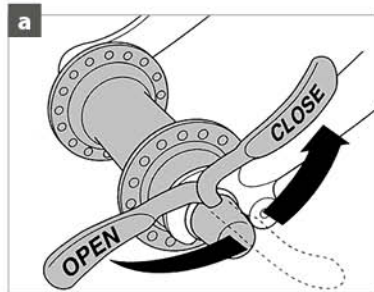
VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Voordat u met uw Raymon-fiets een aanhanger trekt of een kinderzitje monteert, moet u de Raymon-fietspas goed lezen en contact opnemen met uw Raymon-dealer.

VOOR IEDERE RIT

Uw Raymon-fiets wordt meerdere malen tijdens de fabricatie en in de daarop aansluitende eindcontrole door uw Raymon-dealer getest. Omdat er zich bij het transport van de Raymon-fiets mogelijk veranderingen in de functionering voordoen of tijdens het stilstaan derden werkzaamheden aan uw Raymon-fiets hebben verricht, moet u beslist voor iedere rit het volgende testen:

1. zijn de snelspanners (a) of schroefverbindingen aan voor- en achterwiel, aan zadelpen en aan de overige onderdelen correct gesloten? Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **“Gebruik van snelspanners”**.
2. Verkeren de banden in goede staat? Is de bandenspanning van beide banden in orde (b)? Een hogere druk zorgt voor een betere rijstabiliteit en vermindert de kans op pech. De opgaven over minimum- en maximumdruk (in bar of psi) vindt u aan de zijkant van de band. Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **“Wielen en banden”** en in de bijgevoegde handleidingen.
3. Laat beide wielen vrij draaien om te controleren of ze mooi rond lopen. Observeer daarbij de afstand tussen remblokjes en velg respectievelijk bij Raymon-fietsen met schijfremmen tussen frame en velg of band. Dat banden niet perfect rond lopen, kan bijvoorbeeld te wijten zijn aan barstjes in de zijkant van de band, aan een gebroken as of aan kapotte spaken.

Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **“Wielen en banden”** en in de bijgevoegde handleidingen.

4. Controleer de remmen in stilstand door de remhendel krachtig naar het stuur toe te trekken (c).
Bij **velgremmen** moeten de remblokjes volledig tegelijkertijd de zijkanten van de velgen raken en helemaal tegen de velgen komen te liggen (d). Zij mogen de banden noch tijdens het remmen noch in geopende toestand of daartussen aanraken. De hendel mag niet tot aan het stuur kunnen worden doorgetrokken. Bij hydraulische remmen mag geen olie bij de leidingen uittreden! Controleer ook de dikte van de remblokjes.
Bij **schijfremmen** moet het drukpunt onmiddellijk stabiel zijn. Als een stabiel drukpunt pas bereikt wordt nadat u de hendel meerdere malen heeft ingedrukt, moet u de Raymon-fiets laten controleren bij uw Raymon-dealer. De hendel mag niet tot aan het stuur kunnen worden doorgetrokken! Bij hydraulische remmen mag geen olie of remvloeistof bij de leidingen uittreden! Controleer ook de dikte van de remblokjes.
Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **“Reminstallatie”** en in de bijgevoegde handleidingen.
5. Laat uw Raymon-fiets van een geringe hoogte op de grond stuiten. Treden daarbij klapperende geluiden op, dan moet u de oorzaak daarvan opsporen en verhelpen. Controleer eventueel lagers en boutverbindingen.

6. Als u met uw Raymon-fiets op de openbare weg wilt rijden, moet deze zijn uitgerust conform de wetgeving van het betreffende land. Fietsen zonder licht en reflectoren in het donker of bij weersomstandigheden met beperkte zichtbaarheid is zonder meer gevaarlijk. Uw Raymon-fiets moet altijd over een toegestane lichtinstallatie beschikken als u ermee op de openbare weg rijdt (e). Schakel uw licht aan zodra de schemering valt. Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **"Wettelijke eisen voor deelname aan het wegverkeer"**.
7. Bij een geveerde Raymon-fiets steunt op uw Raymon-fiets en kijk na of de veerelementen zoals gewoonlijk op en neer veren (f). Meer hierover kunt u lezen in de hoofdstukken **"Verende vorken"** en **"Geveerde zadelpennen"** en in de bijgesloten handleidingen.
8. Controleer of de evt. gemonteerde standaard volledig omhoog is geklapt voordat u vertrekt. **Gevaar voor ongevallen!**
9. Vergeet niet een stevig beugel-, vouw- (g) of kettingslot mee te nemen op uw tochten. U voorkomt diefstal alleen op effectieve wijze door uw fiets aan een vaststaand voorwerp te bevestigen.
10. Wanneer u een Raymon-e-bike heeft gekocht, moet u voor het begin van de rit de laadtoestand van de batterij controleren. Meer hierover kunt u lezen in de **Aanvullende bedieningsaanwijzing**, die met uw e-bike is meegeleverd.

⚠ WAARSCHUWING

- **Onjuist vastgezette verbindingen (h) kunnen tot gevolg hebben dat u onderdelen van de Raymon-fiets verliest. Ernstige valpartijen kunnen daarvan het gevolg zijn!**
- **Ga niet met uw Raymon-fiets rijden indien één van bovenvermelde punten niet in orde is! Een Raymon-fiets die niet in orde is, kan ernstige valpartijen veroorzaken! Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.**
- **Diverse krachten en invloeden van de ondergrond vergen veel van uw Raymon-fiets tijdens het gebruik. Op die dynamische belastingen reageren de diverse onderdelen met slijtage- en vermoeidheidsverschijnselen. Controleer uw Raymon-fiets regelmatig op slijtage, maar ook op krassen, verbuigingen, veranderingen van kleur of beginnende scheurtjes. Als de levensduur van bepaalde onderdelen is overschreden, kunnen deze plotseling hun dienst weigeren. Breng uw Raymon-fiets regelmatig binnen bij de Raymon-dealer voor een controlebeurt, dan kunnen de bewuste onderdelen zo nodig worden vervangen.**
- **Denk er aan dat de remafstand langer wordt, als u een stuur met bar-ends hebt. De remhendels zijn niet in alle posities even makkelijk te grijpen.**

NA EEN VAL

1. Controleer of de wielen nog goed vastzitten in de uitvalpads (a). Controleer voorts of de velgen nog keurig in het midden van het frame respectievelijk van de vork draaien. Geef de wielen een zet-je met uw hand om ze te laten draaien. Let op de spleet tussen remblokjes en velgen of tussen frame en banden. Wisselt deze in sterke mate en is centreren ter plekke niet mogelijk, open dan de velgremmen een beetje zodat de velg tussen de remblokjes door kan zonder ertegen te schuren. Denk er wel aan dat de remkracht dan mogelijk verminderd is. Meer hierover kunt u lezen in de hoofdstukken **"Reminstallatie"**, **"Gebruik van snelspanners"**, **"Wielen en banden"** en in de bijgevoegde handleidingen.
2. Controleer of stuur en stuurpen niet verbogen of beschadigd zijn en of ze nog rechtop staan (b). Controleer of de stuurpen vast aan de vork zit door te proberen het stuur ten opzichte van het voorwiel te verdraaien (c). Belast het stuur ook even via de remhendels om te voelen of het nog goed vastzit in de stuurpen. Stel zo nodig de onderdelen af en draai de schroeven voorzichtig vast tot de onderdelen goed vastklemmen.

U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk **"Aanbevolen aanhaalmomenten"** of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten. Meer hierover kunt u lezen in de hoofdstukken **"Fiets aanpassen aan de fietser"**, **"Stuurlager/Balhoofd"** en in de bijgevoegde handleidingen.

3. Kijk na of de ketting nog op de kettingbladen en op de tandwielen ligt. Is uw Raymon-fiets gevallen op de kant van de derailleur, controleer dan of die nog juist functioneert. Vraag iemand uw Raymon-fiets even op te lichten bij het zadel en schakel voorzichtig in alle versnellingen. Let erop, vooral naar een lagere versnelling toe, als de ketting op de grotere rondsels springt, in welke mate de achterderailleur in de buurt van de spaken komt (d+e).

Een verbogen derailleur of uitvalpad/derailleurpad kan ertoe leiden dat de achterderailleur tussen de spaken terecht komt of de ketting overslaat. Achterderailleur, achterwiel en frame kunnen daarbij onherroepelijk worden beschadigd. Controleer de functie van de voorderailleur. Is die ontregeld, dan kan de ketting van het kettingblad springen en is de Raymon-fiets zonder aandrijving.

Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk **"Versnelling"** en in de bijgevoegde handleidingen.

4. Controleer of het zadel niet is verdraaid. Richt uw blik daarbij over de neus van het zadel heen op de trapashuis of op de bovenbuis. Open eventueel de klem, stel het zadel af en draai de klem weer vast. Meer hierover kunt u lezen in de hoofdstukken **"Fiets aanpassen aan de fietser"**, **"Gebruik van snelspanners"** en in de bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten.
5. Til uw Raymon-fiets enkele centimeters op en laat hem dan op de grond stuiten (f). Hoort u daarbij geluidjes, ga dan op zoek naar losse schroefverbindingen. Trek deze eventueel aan.
6. Bekijk ten slotte nog eens de hele Raymon-fiets om eventuele verbuigingen, verkleuringen of scheurtjes (g) te ontdekken.

Vertrek pas nadat u al deze controles met een onberispelijk resultaat heeft uitgevoerd. Neem de kortst mogelijke route en wees uiterst voorzichtig. Vermijd sterke versnellingen en remmanoeuvres en fiets niet staande op de pedalen. Twijfelt u aan de betrouwbaarheid van uw Raymon-fiets, laat u dan liever afhalen met de wagen. Loop in geen geval een veiligheidsrisico.

Zodra u thuis bent, moet de Raymon-fiets opnieuw grondig worden onderzocht. De beschadigde onderdelen moeten worden gerepareerd. Vraag uw Raymon-dealer om advies.

⚠ WAARSCHUWING

- **Verbogen onderdelen, vooral van aluminium, kunnen onverhoeds breken. Ze mogen niet hersteld d.w.z. recht gebogen worden, want ook daarna bestaat er een acuut breukrisico. Dit geldt vooral voor vorken, stuur, stuurpen, cranks, zadelpen en pedalen. Mocht u twijfelen, dan is het altijd beter de bewuste onderdelen te vervangen want uw veiligheid komt op de eerste plaats. Vraag uw Raymon-dealer om advies.**
- **Als uw Raymon-fiets onderdelen uit carbon (h) bevat, moet u uw Raymon-fiets na een val of een ander ongelukje direct naar uw Raymon-dealer brengen. Carbon is een uiterst sterk materiaal waarvan zeer belastbare onderdelen van gering gewicht kunnen worden vervaardigd. Maar carbon heeft de eigenschap dat eventueel optredende overbelasting de vezelverbinding van binnen kan beschadigen zonder dat het onderdeel herkenbare vervormingen vertoont zoals bij staal of aluminium. Een beschadigd onderdeel kan het plotseling laten afweten. Gevaar voor ongevallen!**

GEBRUIK VAN SNELSPANNERS

Om snel te kunnen verstellen resp. monteren en demonteren beschikken de meeste city-/trekkingbikes over snelspanners. Voor ieder gebruik moet worden gecontroleerd of alle snelspanners goed vast zitten. Snelspanners moeten, daar uw eigen veiligheid er onmiddellijk van afhangt, met uiterste zorg worden bediend.

Oefen de bediening van snelspanners om ongevallen te voorkomen.

De snelspanner bestaat eigenlijk uit twee bedieningselementen:

1. De hendel aan de ene kant van de naaf: die zet de sluitbeweging via een excenter om in opspankracht (a).
2. De klemmoer aan de andere kant van de naaf: daarmee wordt de voorspanning ingesteld op een schroefdraadstang (de snelspanas) (b).

⚠ WAARSCHUWING

- Let er op dat de hendels van beide snelspanners zich altijd aan de andere kant van de kettingaandrijving bevinden (c). Zo vermijdt u dat het voorwiel per ongeluk in spiegelbeeld wordt gemonteerd. Bij Raymon-fietsen met schijfremmen en snelspanners met 5 mm-assen kan het nuttig zijn beide hendels op de aandrijfkant te bevestigen. Zo wordt voorkomen dat u de schijf aanraakt en de vingers verbrandt. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.
- Vertrek nooit met uw Raymon-fiets zonder dat u vooraf de bevestiging van het wiel hebt gecontroleerd (d). Gevaar voor ongevallen!

⚠ VOORZICHTIG

- Raak de mogelijk hete remschijven niet meteen na het stoppen aan – u kunt zich eraan verbranden! Laat de remschijven altijd eerst afkoelen voordat u een snelspanner opent.

OPMERKING

- Maak wielen die met snelspanners worden bevestigd, samen met het frame vast aan een vast voorwerp wanneer u de Raymon-fiets ergens onbewaakt achterlaat.

Werkwijze voor een veilige bevestiging van een onderdeel met een snelspanner

Open de snelspanner. Nu moet het woord "open" zichtbaar zijn (e).

Verzekert u ervan dat het te bevestigen onderdeel correct is geplaatst. Meer hierover kunt u lezen in de hoofdstukken **"Wielen en banden"** en **"Fiets aanpassen aan de fietser"**.

Beweeg de hendel weer in de richting van de opspanpositie, zodat het woord "close" van buitenaf duidelijk leesbaar is (f). Aan het begin van de sluitbeweging tot halverwege moet de hendel gemakkelijk te bewegen zijn.

Daarna moet het steeds zwaarder gaan, de hendel moet uiteindelijk moeilijk verder te duwen zijn. Duw erop met de bal van de duim en trek tegelijkertijd met uw vingers aan een vast onderdeel bijvoorbeeld aan de vork (g) of een steun van de achtersvork, in geen geval echter aan een remschijf of een spaak.

Eens de eindpositie is bereikt, moet de hendel in een rechte hoek op de snelspanner staan. Hij mag dus niet zijdelings afstaan. De hendel moet zodanig tegen het frame respectievelijk tegen de vork liggen dat hij niet per ongeluk wordt geopend. Hij moet echter ook goed vastgepakt kunnen worden voor een snelle bediening.

Controleer of hij goed vast zit door op het einde van de gesloten hendel te drukken en te proberen deze te verdraaien. Als hij beweegt, moet u hem openen en de voorspanning verhogen. Draai de klemmoer aan de tegenoverliggende kant met een halve slag naar rechts. Sluit de snelspanner en controleer de passing opnieuw.

Til het wiel ten slotte enkele centimeters van de grond en geef de band van boven een tik. Als het wiel goed is bevestigd, blijft het in de asophanging van het frame of de vork zitten en klappert niet.

Om de snelspanner van het zadel te controleren, probeert u dat te verdraaien ten opzichte van het frame (h).

⚠ WAARSCHUWING

Als de snelspanners niet juist gesloten zijn, kunnen de wielen losraken. Acuut gevaar voor ongevallen!

OPMERKING

Snelspanners kunt u door een slot laten vervangen. Daarvoor hebt u een speciaal gecodeerde sleutel of een inbussleutel nodig. Neem bij vragen, contact op met uw rijwielhandelaar.

FIETS AANPASSEN AAN DE FIETSER

Uw lichaamslengte en -proporties spelen een belangrijke rol bij de keuze van de framehoogte van uw Raymon-fiets. Let er vooral op dat u over voldoende afstapruimte beschikt zodat u zich niet verwondt als u heel vlug van uw Raymon-fiets moet stappen (a).

Bij de keuze van het fietstype wordt uw lichaamshouding in grove lijnen vastgelegd (b). Verschillende onderdelen van uw Raymon-fiets zijn echter zo ontworpen dat ze tot op zekere hoogte instelbaar zijn op uw lichaamsmaten (c). Daartoe behoren de zadelpen, de stuurpen en de remgrepen.

Omdat voor alle werkzaamheden vak kennis, ervaring, het juiste gereedschap en vakmanschap nodig zijn, moet u uitsluitend de positiecontrole uitvoeren. Bespreek uw zithouding of uw wensen voor veranderingen met de Raymon-dealer. Hij kan uw wensen realiseren wanneer uw Raymon-fiets in de werkplaats is, bijvoorbeeld voor de eerste inspectiebeurt.

Voer na iedere aanpassing/montage in elk geval de korte check uit het hoofdstuk "Voor iedere rit" uit en maak een proefrit bijvoorbeeld in een verkeersarm gebied.

⚠ WAARSCHUWING

- Bij Raymon-fietsen met erg lage framehoogte loopt u het risico met uw voet het voorwiel te raken. Let daarom ook op de juiste afstelling van de schoenklampen van systeempedalen.**
- Tot de beschreven werkzaamheden behoren monteurservaring en geschikt gereedschap. Draai schroefverbindingen altijd met de grootste zorgvuldigheid vast. Verhoog de schroefkracht stapsgewijs en controleer tussendoor altijd opnieuw of het betreffende onderdeel vast zit. Maak gebruik van een momentsleutel en ga de maximale aanhaalmomenten niet te boven! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.**

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- Zitproblemen, zoals een verdoofd gevoel, kunnen toe te schrijven zijn aan het zadel. Uw Raymon-dealer heeft een uitgebreide keuze aan zadels van zeer uiteenlopende modellen en zal u gaarne adviseren (d).**

Instellen van de zithoogte

Hoe hoog uw zadel moet zijn, hangt af van de houding bij het trappen. Bij het trappen moet de bal van de voet boven het midden van de pedaalas staan. Het been mag in de onderste positie van de crank niet helemaal zijn doorgestrekt (e), anders trapt u niet rond.

Controleer de zithoogte met schoenen met platte zolen. Draag liefst geschikte fietsschoenen.

Ga op het zadel zitten en zet uw hak op het pedaal op de laagste positie. De heup moet gelijk blijven, het been moet helemaal gestrekt zijn.

Om de zithoogte in te stellen, maakt u de snelspanner (zie hoofdstuk “**Gebruik van snelspanners**”) of de zadelpenbout (f) aan het bovenste eind van de zitbuis, los.

Hiervoor hebt u geschikte gereedschap nodig, bijv. een inbussleutel, waarmee u de bout twee tot drie slagen naar links draait. Nu kunt u de zadelpen in hoogte verstellen.

Trek de zadelpen niet tot voorbij de markering op de buis (g) (einde, minimum, maximum, stop, limiet e.d.) en vet steeds het deel van het aluminium of titaan pen dat in een zitbuis van aluminium, titaan of staal steekt.

Bij **zadelpennen** en/of **zitbuizen** van carbon mag u geen vet in het klemgebied aanbrengen! Gebruik in plaats hiervan speciale **carbon-montagepasta**.

Plaats het zadel zo dat het weer direct naar voren is gekanteld. Richt uw blik daarbij over de neus van het zadel heen op de trapashuis of op de bovenbuis (h).

Klem de zadelpen weer vast. Sluit daarvoor de snelspanner, zoals beschreven in hoofdstuk “**Gebruik van snelspanners**” of draai de zadelpenbout in halve slagen naar rechts. Voldoende klemkracht komt tot stand zonder dat u veel kracht zet met uw hand. Is dat niet het geval, dan past de zadelpen niet bij uw frame.

Controleer tussen de stappen door steeds of de pen goed vast zit. Houd daartoe het zadel met uw handen (vooraan en achteraan) goed vast en probeer eraan te draaien (a). Kunt u het zadel draaien, draai dan de zadelpenbout nogmaals voorzichtig vast met een halve slag en probeer opnieuw of de pen vastzit.

Controleer opnieuw of uw been op de juiste manier gestrekt is. Breng uw voet met pedaal in de laagste trappositie. Bevindt de bal van de voet zich in het midden van het pedaal (ideale trappositie), dan moet de knie licht gebogen zijn. Is dat het geval, dan is uw zadel op de juiste hoogte ingesteld.

Controleer of u zittend op het zadel bij de grond kan komen (b). Is dat niet het geval, zet dan het zadel veiligheidshalve – zeker in het begin – een beetje lager.

⚠ WAARSCHUWING

Vet nooit de zitbuis in van een carbon frame wanneer geen aluminium huls aanwezig is. Indien u een zadelpen uit carbon gebruikt, mag u zelfs een metalen frame niet invetten. Carbononderdelen (c) die ooit werden gesmeerd, kunnen in sommige gevallen nooit meer op veilige wijze worden vastgezet! Gebruik in plaats hiervan speciale carbonmontagepasta.

⚠ WAARSCHUWING

Rijd nooit met uw Raymon-fiets als de zadelpen over eind-, minimum, maximum, limiet of stop-markering uitsteekt! Hij kan dan breken of het frame beschadigen. Schuif bij een frame met een langere zitbuis die uitsteekt boven de bovenbuis, de zadelpen ten minste tot onder de bovenbuis resp. tot onder de kruising van de bovenbuis en de zitbuis! Als zadelpen en frame verschillende minimum insteekdieptes voorschrijven, kies dan steeds de grotere voorgeschreven insteekdiepte.

⚠ VOORZICHTIG

Beweeg altijd in kleine stappen (halve Newtonmeter) naar het voorgeschreven maximale aanhaalmoment toe (d) en controleer tussendoor steeds of het onderdeel vast zit. Overschrijd niet het door de fabrikant aangegeven maximale aanhaalmoment! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Als uw pen in de zitbuis wiebelt of niet goed glijdt, vraag dan uw Raymon-dealer. Pas nooit geweld toe!

Instellen van de stuurhoogte

De stuurhoogte ten opzichte van het zadel en de afstand tussen zadel en stuur bepalen de houding van de rug. Met diep stuur zit u gestroomlijnd en brengt u veel gewicht op het voorwiel. Deze gebogen houding is vermoeiender en ongemakkelijker, omdat hij polsen, armen, bovenlichaam en nek belast.

Er zijn drie verschillende stuursystemen waarmee de stuurhoogte kan worden gevarieerd (conventionele, verstelbare en Ahead®-stuurpen). Elk van deze systemen vereist een specifieke kennis die in de volgende beschrijvingen niet volledig kan worden overgebracht. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

De stuurpen is een dragend element van uw Raymon-fiets. Wijzigingen daaraan kunnen uw veiligheid in het gedrang brengen. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

- *Stuurpenen bestaan in verschillende maten in lengte (e), in buisdiameter en in stuurboorgat. Een verkeerde keuze kan leiden tot gevaarlijke situaties: stuur en stuurpen kunnen breken en een ongeval veroorzaken. Gebruik voor vervanging uitsluitend gekenmerkte en passende originele onderdelen. Uw Raymon-dealer geeft u graag advies.*
- *De schroefverbindingen van stuurpen en stuur moeten met de voorgeschreven aanhaalmomenten worden gemonteerd (f). Zo niet kan het stuur of de stuurpen losraken of breken. Maak gebruik van een momentsleutel (g) en ga de maximale aanhaalmomenten niet te boven! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf (h), in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.*
- *Let op dat de stuur-/stuurpencombinatie door de fabrikant van stuur resp. stuurpen is goedgekeurd.*
- *Let erop dat de stuurklemmen geen scherpe kanten hebben.*

Conventionele stuurpenen

Het stuur is bij een conventionele stuurpen qua hoogte slechts in beperkte mate regelbaar door de stuurpen op en neer te schuiven in de vorkschacht.

Open de expanderbout met 2 tot 3 slagen. Nu kunt u de stuurpenbuis draaien in de vork. Is dat niet het geval, maak de bout dan los door er zacht met een rubber hamer op te kloppen (a). Bij inbusbouts moet u eerst de sleutel weer in de kop steken, want die zijn doorgaans op niet toegankelijke wijze verzonken.

Nu kunt u de stuur-stuurpen-eenheid op- en afschuiven. Trek de stuurpen niet over de markering (einde, minimum, maximum, stop, limiet e.d.) uit de schacht (b). Een grotere insteekdiepte betekent in ieder geval meer veiligheid!

Richt het stuur weer in de juiste positie zodat het bij het rechttuit rijden niet scheef staat (c). Draai de expanderbout weer aan met een momentsleutel.

Beweeg altijd in kleine stappen (halve Newtonmeter) naar het voorgeschreven maximale aanhaalmoment toe en controleer tussendoor steeds of het onderdeel vast zit. Overschrijd niet het door de fabrikant aangegeven maximale aanhaalmoment! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "Aanbevolen

aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

Controleer de passing van de stuurpen. Ga voor de Raymon-fiets staan en klem het voorwiel tussen uw knieën. Probeer het stuur (samen met stuurpen) te verdraaien (d). Als dat mogelijk is, moet u het aanhaalmoment verhogen. Vindt u het stuur nog altijd te hoog of te laag, dan kunt u de stuurpen vervangen. Dat is vlugger gezegd dan gedaan, want soms moeten alle rem- en schakelhendels worden gedemonteerd. Laat u bij uw Raymon-dealer over de verschillende types stuurpen adviseren.

⚠ WAARSCHUWING

Rijd nooit met uw Raymon-fiets als de stuurpen boven de markering voor de maximale uittrekhoogte uitsteekt! Controleer voor uw vertrek alle bouten en probeer uw remmen uit!

OPMERKING

Probeer nooit de borgmoer van het balhoofd te openen wanneer u de stuurpen wenst te wijzigen, anders kan de lagerspeling veranderen.

Verstelbare stuurpenen

De mogelijkheid om de helling van het voorste gedeelte van de stuurpen te wijzigen is bij verstelbare stuurpenen (e) op verschillende manieren opgelost.

Er zijn modellen met bouten die zich aan de zijkant van het scharnier bevinden (f), modellen met bouten aan de boven- of onderkant (g) en modellen met extra pallen resp. afstelbouten.

Lees bij het verstellen de meegeleverde handleiding van de fabrikant van stuurpenen. Vraag uw Raymon-dealer u uit te leggen hoe de stuurpen functioneert en ingesteld wordt of laat de instelling aan hem over.

⚠ WAARSCHUWING

Let erop dat alle boutverbindingen van verstelbare stuurpenen en sturen met het voorgeschreven aanhaalmoment worden vastgezet. Zo niet kan het stuur of de stuurpen loskomen of breken. Gebruik een momentsleutel (h) en let zowel op de minimum als op de maximum aanhaalmomenten! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het down-load-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

VEILIGHEIDSLINSTRUCTIE

Let erop dat stuur, rem- en schakelhendel bij het verstellen van de stuurpen van positie veranderen. Stel deze opnieuw in zoals beschreven in hoofdstuk "Helling van stuur, bar-ends en remgrepen veranderen".

Stuurpenen voor systemen zonder schroefdraad, zogenaamde Aheadset®-systemen

(Aheadset® is een geregistreerde merknaam van de firma DiaCompe)

Bij fietsen met een Aheadset®-balhoofd wordt met behulp van de stuurpen de voorspanning van het balhoofd ingesteld. Wijzigt u iets aan de positie van de stuurpen, dan moet de lager opnieuw worden afgesteld (zie hoofdstuk **“Stuurlager/balhoofd”**). De hoogte kunt u beperkt regelen door de tussenringen (spacers) te verschuiven of de stuurpen bij zgn. flip-flop modellen om te draaien.

Demonteer het boutje voor de lagervoorspanning bovenaan de vorkschacht, verwijder het deksel en draai de bouten aan de zijkant van de stuurpen tot drie slagen los (a). Verwijder de stuurpen en de spacers van de vorkschacht. Houd daarbij frame en vork vast, zodat de vork niet naar onderen uit het frame kan vallen.

Afhankelijk hoe u spacers (b) en stuurpen opzet, kunt u de stuurhoogte bepalen. De rest van de spacers moet u over de stuurpen op de vorkschacht schuiven. Stel de lager in zoals beschreven in hoofdstuk **“Stuurlager/balhoofd”**.

Wenst u de stuurpen om te draaien, dan moet u ook de voorste bouten – waarmee het stuur is bevestigd – losdraaien (c).

Bij stuurpenen met met (afneembare) frontplaat kunt u het stuur er gewoon uit halen. Anders moeten de stuurarmaturen worden gemonteerd.

Monteer het stuur en eventueel de stuurarmaturen zoals beschreven in hoofdstuk **“Helling van stuur, bar-ends en remgrepen veranderen”** en/of de handleidingen van de onderdelenfabrikanten.

Controleer de veilige passing van het stuur in de stuurpen. Probeer het stuur naar onderen te draaien. Controleer of de stuur/stuurpen-combinatie kan worden verdraaid t.o.v. de vork. Neem daarvoor het voorwiel tussen de knieën en probeer het stuur te verdraaien (d). Als dat mogelijk is, dan moet u de bouten voorzichtig verder aandraaien en nogmaals controleren of het stuur goed vast zit.

Beweeg altijd in kleine stappen (halve Newtonmeter) naar het voorgeschreven maximale aanhaalmoment toe en controleer tussendoor steeds of het onderdeel vast zit. Overschrijd niet het door de fabrikant aangegeven maximale aanhaalmoment! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk **“Aanbevolen aanhaalmomenten”** of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

⚠ WAARSCHUWING

Deze werkzaamheden vereisen veel vaardigheid en (speciaal) gereedschap. Laat het liever over aan uw Raymon-dealer. Wilt u het toch zelf proberen, lees dan zorgvuldig – voordat u eraan begint – de handleiding van de fabrikant van de stuurpen.

Als de stuurpen wordt omgedraaid, dan kunnen de kabels te kort zijn. Het is gevaarlijk zo te rijden. Vraag uw Raymon-dealer om advies.

Stuurpennen bestaan in zeer verschillende maten in lengte (e), in buisdiameter en in stuurboorgat. Een verkeerde keuze kan leiden tot gevaarlijke situaties: stuur en stuurpen kunnen breken en zo een ongeval veroorzaken.

OPMERKING

Als de spacers worden verwijderd, moet de vorkschacht worden ingekort. Die situatie is niet omkeerbaar. Dit moet door een Raymon-dealer worden uitgevoerd en pas als u de voor u geschikte positie hebt gevonden.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Als u het stuur hoger wilt hebben, helpt mogelijk een verhoogd model, riser bar genaamd. Raadpleeg uw Raymon-dealer.

Helling van stuur, bar-ends en remgrepen veranderen

De uiteinden van het stuur van city-, trekkingbikes en van kinderfietsen zijn meestal lichtjes gebogen. Stel uw stuur zo in dat uw polsen ontspannen zijn en niet te sterk naar buiten toe zijn gedraaid.

Open daartoe de inbusbout(en) aan de onder- respectievelijk aan de voorkant van de stuurpen (c). Draai zolang aan het stuur tot de door u gewenste positie is bereikt. Let erop dat het stuur door de stuurpen precies in het midden wordt vastgeklemd (f). Draai de bout(en) weer voorzichtig kruiselings aan met een momentsleutel tot het stuur slechts licht klemt (g). Controleer of de sleuven boven en onder even breed en parallel zijn t.o.v. elkaar (h). Draai de bout(en) gelijkmatig en kruiselings aan met een momentsleutel met inhouding van het aanbevolen aanhaalmoment.

Probeer het stuur ten opzichte van de stuurpen te verdraaien en draai evt. de bouten opnieuw aan. Maak gebruik van een momentsleutel en ga de maximale aanhaalmomenten niet te boven! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "**Aanbevolen aanhaalmomenten**" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

Nadat u het stuur hebt ingesteld, moeten ook de rem- en versnellingshendels worden afgesteld.

Maak daartoe de inbusbouten van de grepen los. Verdraai de greep aan het stuur. Ga op het zadel zitten en leg uw vingers op de remhendel. Controleer of uw hand in het verlengde ligt van uw onderarm (a). Schroef de grepen opnieuw met een momentsleutel aan en controleer of ze vastzitten (b)!

Bar-ends bieden extra greepmogelijkheden. Ze worden doorgaans zo afgesteld dat de handen er aangenaam op rusten wanneer de fietser al staande op de pedalen fietst. De bar-ends staan dan bijna parallel met de grond resp. licht naar boven (tot ca 25°).

Open de bouten die meestal aan de onderkant van de bar-ends zitten met één tot twee slagen. Draai zolang aan de bar-ends tot de gewenste positie is bereikt. Let erop dat de bar-ends aan beide kanten in eenzelfde hoek staan. Draai de bouten weer vast met het vereiste aanhaalmoment (c). Controleer of de bar-ends goed vastzitten door te proberen of u eraan kunt draaien.

⚠ WAARSCHUWING

- **Let erop dat alle schroefverbindingen van stuurpen, stuur, bar-ends en remmen met het voorgeschreven aanhaalmoment worden vastgezet. Maak gebruik van een momentsleutel en ga de maximale aanhaalmomenten niet te boven! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.**
- **Zet de bar-ends niet loodrecht of naar achteren; dit kan bij een val lichamelijk letsel veroorzaken.**
- **Denk er aan dat de remafstand langer wordt, als u een stuur met bar-ends (d) hebt. De remhendels zijn niet in alle posities even makkelijk te grijpen.**
- **Als u bar-ends op een stuur wilt monteren, verzekert u er dan voor de montage van dat het stuur hiervoor geschikt en goedgekeurd is. Voor sommige sturen is het gebruik van speciale versterkte hulzen (stuurdoppen) voorgeschreven. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.**

Greepbreedte van de remhendels instellen

Bij de meeste remgrepen kunt u de afstand tussen remhendel en handvaten aan het stuur (e) instellen. Vooral fietsers met kleine handen kunnen zo de remhendel in een voor hen prettige afstand tot het stuur zetten. De eerste vingerkootjes van middel- en wijsvinger moeten om de hendel kunnen grijpen (f).

In de regel bevindt zich een kleine stelbout op de plaats waar de remkabel van een kabelrem in de hendelarmatuur loopt of aan de hendel zelf. Draai het naar rechts en observeer of en in welke richting de hendel van richting verandert.

Bij hydraulische remmen bevinden zich ook afstelmogelijkheden aan de remhendel (g). Er zijn diverse systemen. Vraag uw Raymon-dealer of lees de betreffende gebruiksaanwijzing.

Stel de greepbreedte zo in, dat het eerste lid van de wijsvinger om de remhendel past. Controleer aansluitend de correcte instelling en functie van de reminstallatie (h), zoals beschreven in hoofdstuk "Reminstallatie" en/of in de handleiding van de remfabrikant. Bij sommige remmen kan zowel de hendelafstand als ook het drukpunt worden ingesteld.

⚠ WAARSCHUWING

- ***Maak na de instellingen een proefrit op een rustige weg of in een verkeersarm gebied.***
- ***U mag de remhendel niet tot aan het stuur kunnen doortrekken. De volledige remkracht moet eerder worden bereikt.***

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- ***Raadpleeg bij hydraulische en schijfremmen de handleiding van de remfabrikant. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.***

Afstand tussen stuur en zadel corrigeren en helling van zadel instellen

De positie van het zadel is essentieel voor uw rijgevoel en om pijnloos te fietsen.

De afstand tussen de handvatten van het stuur en het zadel oefent een invloed uit op de houding van de rug (a), dus ook op het rijcomfort en op de rijdynamica. Via de zadelrails kunt u die afstand in geringe mate wijzigen. Als de zadelrails in de zadelpen worden verschoven, beïnvloedt dit echter ook het trappen. De fietser trapt meer of minder van achteren op de pedalen.

Staat het zadel tijdens het fietsen niet horizontaal, dan kan de fietser niet ontspannen op de pedalen trappen. Hij moet dan permanent op het stuur steunen of het stuur vasthouden om niet van het zadel af te glijden.

Let erop dat de bovenkant van het zadel in een horizontale positie blijft (b), terwijl u de bout(en) weer vastdraait. De Raymon-fiets moet bij het instellen horizontaal staan.

Bij volledig geveerde Raymon-fietsen kan het een voordeel zijn om het zadel aan de voorkant iets later, d. w. z. iets gekanteld, in te stellen.

Het instelbereik van het zadel is heel beperkt. Een aanzienlijk grotere variatie in lengte bieden verstelbare stuurpenen of de verschillende stuurpenlengtes. Soms kan meer dan 10 cm verschil bereikt worden. Meestal moet daarbij de lengte van de rem- en versnellingskabels worden aangepast. Ga voor dergelijke veranderingen naar uw Raymon-dealer!

Controleer na de montage of het weer vastgeschroefde zadel kantelt (c) of verdraaid kan worden (d), door met de handen afwisselend op de voor- en achterkant te drukken.

⚠ WAARSCHUWING

De bouten van de zadelklem behoren tot de meest gevoelige van de hele Raymon-fiets. Let er daarom zorgvuldig op dat u niet onder het aanbevolen minimale aanhaalmoment komt en niet boven het maximale aanhaalmoment en gebruik altijd een moment sleutel.

U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-bereik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

⚠ WAARSCHUWING

Let erop dat de zadelrails vastgeklemd worden binnen de markeringen (e). Anders kan dit het begeven!

Als het zadelonderstel te ver uit elkaar staat, probeer dan niet deze met geweld in de klemgroeven van de zadelpen te drukken. De klemrichting of het zadelonderstel kunnen breken. Gebruik een ander type zadel of vraag in plaats hiervan uw Raymon-dealer.

Bouten die niet helemaal vastzitten of los zitten kunnen problemen opleveren. Controleer de schroefverbindingen maandelijks met de momentsleutel (f) volgens de waarden die u op de componenten zelf (g), in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de componentenfabrikanten vindt.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De fabrikanten van zadels en zadelpennen leveren meestal uitvoerige handleidingen mee. Lees deze zorgvuldig door voordat u de positie van uw zadel instelt. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Patentzadelpennen met één of twee parallelle bouten

Bij deze patentzadelpennen houdt één (a) of twee (b) centrale inbusbouten de kop vast die zowel de helling als de horizontale positie van het zadel vastzet. De meeste zadelpennen beschikken over twee bouten naast elkaar.

Om de zadelstand in te stellen dient u de bout (c) resp. bouten (d) aan de kop van de zadelpen los te draaien. Draai bout(en) los met twee, hooguit drie slagen, anders kan het hele mechanisme uiteenvallen. Verschuif het zadel horizontaal om de gewenste zitpositie in te stellen. Meestal moet u het zadel daarvoor een tikje geven. Let op de markeringen aan de zadelrails en overschrijd deze niet (e+f).

Controleer nadat u de gewenste positie hebt gevonden, of de beide helften van het klemmechanisme tegen het zadelonderstel aan liggen.

Let erop dat het zadel resp. het klemmechanisme in een van de rasters op de kop van de zadelpen "vastklikt" terwijl u de bout(en) vastdraait. Draai de bout(en) geleidelijk vast.

Als alles past, draai dan de bout (g) resp. bouten (h) met de moment-sleutel volgens de instructies van de fabrikant vast.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Lees ook het algemene deel aan het begin van het hoofdstuk.

Zadelpen met jukklemming met twee achter elkaar liggende bouten

Bij zadelpennen met jukklemming (i) houden twee verticale inbuschroeven de kop, die zowel de helling als de horizontale positie van het zadel vastzet. Een bout ligt achter de steun, een andere voor of centraal (k) in de steun.

Draai om de zadelpositie in te stellen beide bouten los met twee, hooguit drie slagen (l+m), anders kan het hele mechanisme uiteenvallen. Verschuif het zadel horizontaal om de gewenste zitpositie in te stellen. Meestal moet u het zadel daarvoor een tikje geven. Let op de markeringen aan de zadelrails (n) en overschrijd deze niet. Controleer nadat u de gewenste positie heeft gevonden, of de beide helften van het klemmechanisme precies tegen elkaar aan liggen.

Draai beide bouten gelijkmatig vast zodat het zadel in de juiste hoek blijft staan. Wenst u de zadelneus een beetje lager, draai dan aan de voorste bout naar rechts. Draai eventueel de achterste bout een beetje losser. Om achter lager te stellen, moet u de achterste bouten naar rechts draaien en eventueel de voorste losdraaien.

Als alles past, draai dan de bouten met de momentsleutel volgens de instructies van de fabrikant vast (o+p).

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Lees ook het algemene deel aan het begin van het hoofdstuk.

Kaarszadelpen met aparte zadelstrop

Bij kaarszadelpennen houdt een klem met een houden een centrale inbusbout en twee moeren de kop (a+b) vast die zowel de helling als de horizontale positie van het zadel vastzet.

Open om de zadelstand in te stellen de moer(en) van de zadelstrop (klembeugel), boven aan de zadelpen met een steeksleutel één tot maximaal twee slagen (c), anders bestaat het gevaar dat het mechanisme uit elkaar valt.

Verschuif het zadel horizontaal om de gewenste zitpositie in te stellen. Meestal moet u het zadel daarvoor een tikje geven. Let op de markeringen aan de zadelrails en overschrijd deze niet. Breng het zadel nu in de door u gewenste positie. Draai de moer(en) geleidelijk vast.

Let erop dat het zadel in een van de vergrendelingen in de zadelstrop "vastklikt" terwijl u de zadelklem vastdraait. Probeer het zadel iets te kantelen, dan merkt u of het mechanisme vastgeklit is. Controleer ook of het zadel nog correct in de rijrichting is afgesteld. Pijl hiervoor van achteren over het zadel naar het frame en het voorwiel. Als dit het geval is, draai dan de moer(en) geleidelijk vast.

Als alles past, draai dan de moer(en) de momentsleutel volgens de instructies van de fabrikant vast (d).

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Lees ook het algemene deel aan het begin van het hoofdstuk.

KINDERFIETSEN

Aanwijzingen voor de ouders

Kinderen behoren tot de meest kwetsbare verkeersdeelnemer. De belangrijkste reden hiervoor is de beperkte ervaring en oefening, maar ook de geringe lichaamsgrootte, wat het overzicht en het gezien worden door andere verkeersdeelnemers moeilijker maakt.

Als u uw kind met de Raymon-fiets aan het wegverkeer wil laten deelnemen, moet u voor hun bescherming enige tijd in de training van de beheersing van de fiets en de verkeerssituatie investeren (e). Daar kinderen niet zo oplettend zijn, moet u het ook tot een gewoonte maken de kinderfiets regelmatig te controleren en eventueel in te stellen en goed te onderhouden. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Bedenk dat u ten minste bij de eerste ritten toezicht moet houden – en eis niet te veel van uw kind! Informeer ook naar de verkeersregels in uw eigen land.

Belangrijk is dat het kind zijn Raymon-fiets goed in de hand heeft (f) voordat hij aan het wegverkeer gaat deelnemen. Als eerste stap in deze richting adviseren wij ritten met een autoped of een loopfiets (g) zodat het kind een goed gevoel voor evenwicht leert.

Als hij dit heeft geleerd, is het noodzakelijk dat u het kind de werking van remmen en schakelen uitlegt voordat het kind op de Raymon-fiets stapt. Oefen de bediening van de elementen in een verkeersarm gebied, het beste op een stil pleintje of een speelstraat.

Als de rijtechniek zo ver gevorderd is dat het kind ook buiten verkeersarme gebieden kan fietsen, leer hem dan hoe hij over trottoirbanden en tramrails moet rijden, d.w.z. dat hij deze hindernissen met een zo stomp mogelijke hoek moet oversteken. Daarvoor moeten zij zich ervan verzekeren dat er van achteren en van voren geen gevaar dreigt.

Wees een voorbeeld als het om het dragen van een fietshelm (h) en het gebruik van fietspaden gaat. Het is ook raadzaam uw kind aan verkeerslessen te laten deelnemen, zoals die aan scholen en door verkeersorganisaties worden aangeboden.

⚠ WAARSCHUWING

Als u het remmen oefent, is het van belang dat u het kind vertelt dat bij nat weer de remwerking en de grip op de weg minder goed is en dat hij daarom langzamer moet rijden en voorzichtiger moet remmen.

Let erop dat hij de fietshelm alleen bij het fietsen draagt. Door ongelukkige omstandigheden kan bijvoorbeeld bij het spelen aan een klimwand de helm vasthaken en zijn hals door de helmriem worden afgeklemd.

Kinderen mogen niet fietsen in de nabijheid van afgronden, trappen of zwembaden of op wegen die door motorvoertuigen worden gebruikt.

Let er steeds op dat het kind naast een geschikte fietshelm ook opvallende, d.w.z. fel gekleurde kleren draagt. Raadzaam zijn ook reflecterende strepen voor een betere zichtbaarheid.

⚠ WAARSCHUWING

Kinderen zijn ook ijdel. Koop daarom een fietshelm die het kind ook leuk vindt. Daarom en om de juiste maat te kopen moet u het kind meenemen als u de helm koopt. Als de helm hem bevalt en passend is, verhoogt u de kans dat de noodzakelijke hoofdbescherming ook gedragen wordt. Let erop dat de riemen altijd gesloten zijn.

Laat u bij de koop uitleggen hoe de riemen van de helm aan het hoofd moeten worden aangepast. Alleen een correct passende helm (a) kan bij een ongeval zijn volledige beschermende werking garanderen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Let erop dat de fietshelm voldoet aan de norm DIN EN 1078.

Instelling

Nog belangrijker dan bij volwassenen is het de Raymon-fiets in te stellen op de proporties van uw kind (b-d). Bij de zithoogte moet u een compromis vinden, waarbij als het kind op het zadel zit het met beide voeten de bodem kan raken en toch goed trappen kan (e). Een veilige positie (bij stilstaan) heeft in ieder geval de voorkeur!

Als het stuur zo ver van het zadel verwijderd is of te hoog/te laag is geplaatst, rijdt het kind ook onzekerder en minder ontspannen. In de regel kan de horizontale stand van het zadel, in veel gevallen ook de neiging van het stuur worden versteld.

Heel belangrijk is het de bedieningselementen (remhendels!) zo in te stellen dat het kind deze altijd moeiteloos kan bereiken en indrukken.

Als u de Raymon-fiets op de proporties (f) en de behoeften van het kind instelt, leest dan hoofdstuk **"Fiets aanpassen aan de fietser"**. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Maaker een gewoonte van samen met uw kind de controle in hoofdstuk **"Voor iedere rit"** gezamenlijk door te nemen. Zo leert u uw kind op de juiste manier om te gaan met de Raymon-fiets en u kunt evt. defecten

ontdekken die tijdens het "spelen" zijn ingesteld. Moedig uw kind ook aan u te zeggen als er iets aan de Raymon-fiets niet meer goed werkt. Verhelp de gebreken meteen of breng de Raymon-fiets ter reparatie naar uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

Schaf uitsluitend geteste zijwieltjes aan, bijv. volgens DIN/GS.

⚠ VOORZICHTIG

Controleer de zithoogte (g) en de stand van zadel en stuur bij kinderen en jongeren minstens elke drie maanden!

VEILIGHEIDSLINSTRUCTIE

Als u zijwieltjes (h) wilt monteren, vraagt u uw Raymon-dealer naar geschikte modellen. Lees de montagehandleiding van de aanbieder door en vraag eventueel uw Raymon-dealer om andere tips.

De zijwieltjes zijn slechts een ontoereikende rijhulp voor de kleinste kinderen en moeten zo snel mogelijk worden gedemonteerd om de het evenwicht van het kind te oefenen.

REMINSTALLATIE

Algemene tips voor remmen

Door de remmen (a-c) kan de rijsnelheid aan het terrein en de verkeerssituatie worden aangepast. De remmen moeten zo nodig onmiddellijk pakken om de Raymon-fiets zo vlug mogelijk tot stilstand te brengen.

Als de remmen zo helemaal worden ingedrukt verplaatst het gewicht zich naar voren waardoor het achterwiel minder wordt belast. Daarom kan het op een stroeve bodem eerder voorkomen dat het achterwiel omhoog komt en de Raymon-fiets over de kop gaat dan dat de banden de grip verliezen. Vooral bij bergaf rijden stelt die problematiek zich. Moet u plots remmen om volledig tot stilstand te komen, probeer dan uw gewicht zo ver mogelijk naar achteren en naar onderen te verplaatsen.

Gebruik beide remmen tegelijkertijd en denk eraan dat de voorste rem op een stroeve bodem door de verplaatsing van uw gewicht de duidelijk grotere kracht kan overbrengen.

Op een losse ondergrond heersen andere omstandigheden. Hier kan te hard remmen van het voorwiel tot slippen leiden. Oefen daarom het remmen op verschillende bodems.

Bij nat weer werken de remmen vertraagd. Rem voorzichtig op natte en gladde wegen want uw banden kunnen vlug slippen. Reduceer in dergelijke situaties uw snelheid.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Vraag beslist om de bijbehorende handleiding van de fabrikant van de remmen, zodat u evt. de remmen zelf kunt instellen. Probeer de remmen steeds na het verstellen op een rustige weg uit, zodat u een gevoel daarvoor krijgt.

Bij de verschillende remsoorten kunnen de volgende problemen optreden:

Velgremmen (d+e) kunnen oververhit raken, als u te lang remt of de remmen laat slepen. Dat kan de binnenband beschadigen of de buitenband op de velg verplaatsen. Daardoor kan plotseling lucht ontsnappen, waardoor u lelijk ten val kunt komen.

Verder slijten ook de velgen na verloop van tijd. Deze kunnen evt. barsten. Daarom moeten zij van tijd tot tijd worden vernieuwd.

Bij **rollerbrakes, trommel-, terugtrap- en schijfremmen** (f) leidt langdurig remmen of voortdurend slepend remmen tot oververhitting van het remsysteem. De remkracht kan verminderen of de remmen kunnen helemaal uitvallen. **Gevaar voor ongevallen!**

Wen u eraan bij lange dalingen, kort maar krachtig te remmen en de remmen tussendoor steeds los te laten. In geval van twijfel onderbreekt u even uw rit om de reminstallatie te laten afkoelen.

⚠ WAARSCHUWING

- *De indeling van de remhendels in relatie tot de remblokjes (bijv. linker remhendel bedient rem van het voorwiel) kan variëren. Kijk na in de Raymon-fietspas en controleer of u de voorwielrem kunt bedienen met dezelfde remgreep (rechts of links) als u tot nu toe gewend was. Als dit niet het geval is, laat dan de remgrepen nog voor de eerste rit door uw Raymon-dealer ombouwen.*
- *Wen langzaam aan uw remmen. Oefen noodstopmanoeuvres op een verkeersarme plek tot u uw Raymon-fiets veilig kunt bedienen en onder controle hebt. Dit kan ongevallen voorkomen.*
- *Nat wegdek vertraagt de remwerking en laat de banden licht slippen. Houd bij regen rekening met een langere remafstand, verminder uw rijsnelheid en rem voorzichtig.*
- *De remvlakken en remblokjes moeten absoluut vrij zijn van was, vet en olie. Gevaar voor ongevallen!*

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- *Gebruik voor vervanging uitsluitend gekenmerkte en passende originele onderdelen (g+h). Uw Raymon-dealer geeft u graag advies.*

Velgremmen

V-brakes en Cantilever-remmen

Werking en slijtage

V-remmen (a) en Cantilever-remmen bestaan uit twee armen die links en rechts van de velg, gescheiden van elkaar zijn aangebracht. Bij het bedienen van de remhendel worden de armen samengetrokken via een bowdenkabel, de remblokjes wrijven over de flanken van de velg.

Door de wrijving verslijten de remblokjes en velgen en nog sneller als u vaak in bergachtig gebied en door regen of vuil fietst. Sommige velgen zijn van zogenaamde slijtindicatoren voorzien (bijv. groeven of punten). Als die niet meer te herkennen zijn, moet u de velgen vervangen. Is de flank van een velg zo afgesleten dat een kritiek punt wordt bereikt, dan kan de bandenspanning de velg doen barsten. Het wiel kan geblokkeerd raken of de binnenband klappen. **Gevaar voor ongevallen!**

Controle van functionaliteit

Controleer of de remblokjes (b) precies zijn afgestemd op de velgen en of ze dik genoeg zijn. Dat merkt u meestal aan de groeven in de remblokjes.

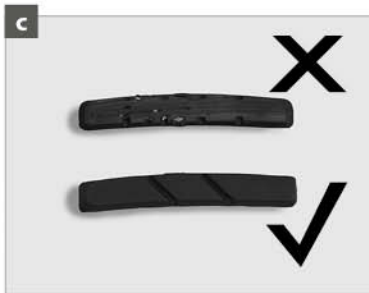
Zijn die weggesleten (c), dan moet u de remblokjes dringend vervangen. Let altijd op de aanwijzingen van de fabrikant.

Uiterlijk nadat u de tweede set remblokjes hebt versleten, moet u naar de Raymon-dealer gaan en de velgen laten controleren (d). Hij kan de wanddikte met speciale meetapparaten controleren.

De remblokjes moeten tegelijkertijd de velg raken. Ze moeten eerst met het voorste gedeelte tegen de remflanken komen. Het achterste deel van de remblokjes moet dan ongeveer een millimeter van het remvlak staan. Van boven gezien vormen de remblokjes een van voren gesloten V. Deze afstelling voorkomt dat de remblokjes piepen.

De remhendel moet nog over voldoende onbelaste weg beschikken – hij mag nooit tot aan het stuur kunnen worden doorgetrokken, zelfs niet bij een noodstop. Als dit toch het geval is, lees dan het volgende hoofdstuk “**Synchronisatie en bijstelling**”.

Zijn al die punten in orde, dan is de rem juist bijgesteld.

⚠ WAARSCHUWING

Vervang onmiddellijk beschadigde remkabels, bijvoorbeeld zodra er enkele draadjes uitsteken (e). Anders kan de rem weigeren en kunt u vallen.

De afstelling van de remblokjes op de velgen vereist veel ambachtelijke vaardigheid. Laat het vervangen van de remblokjes of het afstellen ervan over aan uw Raymon-dealer.

Laat de velgen regelmatig door de Raymon-dealer controleren en nameten.

Synchronisatie en bijstelling

Nagenoeg alle remmen hebben aan de zijkant van een of van beide remlichamen een afstelbout. Daarmee stelt u de veervoorspanning in (f). Draai langzaam aan de bout en observeer hoe de afstand van de remblokjes tot de velg verandert.

Stel de veren dan zo in, dat deze afstand als de remmen niet geactiveerd worden aan weerskanten gelijk is en de remblokjes bij het remmen tegelijkertijd de velgen aanraken.

De remhendelpositie waarin de rem begint te werken (het zogenaamde drukpunt), kan door bijstellen van de remkabel worden ingesteld op de handgrootte en de persoonlijke voorkeur. In geen geval mag de remhendel tot aan de handgrepen van het stuur kunnen worden getrokken. De remblokjes moeten als ze niet aangetrokken zijn ook niet te dicht bij de velgen staan, omdat ze anders bij het rijden tegen de velgen kunnen schuren. Voordat u deze instelling uitvoert, moet u de aanwijzingen lezen in hoofdstuk "Greepbreedte van de remhendels instellen".

Draai de gekartelde contraring boven aan het stuur, waar de kabel in de remhendel loopt, los om de rem bij te stellen (g). Draai de gekartelde bout (met sleuf) van de kabel aan de handgreep er met enkele slagen uit. De onbelaste weg van de remhendel wordt korter. Houd de afstelbout vast en draai de veiligheidsring stevig tegen het omhulsel van de hendel. Nu kan de bout niet vanzelf losdraaien. Let erop dat de sleuf niet naar voren of naar boven is gericht, anders kunnen water en vuil binnendringen.

⚠ WAARSCHUWING

Maak na het bijstellen altijd eerst een remproef in stilstand (h). Vergewis u ervan dat bij een sterk afremmen de remblokjes de flanken van de velg raken met het hele vlak.

Hydraulische velgremmen

Werking en slijtage

De gebruikelijke hydraulische velgremmen (a+b) bestaan uit links en rechts van de velgen aangebrachte remunits die door een montageplaat en eventueel door een versterkte beugel ("brake-booster") met elkaar zijn verbonden. Bij het bedienen van de remhendel worden de zuigers door oliedruk samengedrukt, de remblokjes wrijven over de flanken van de velg.

Door de wrijving verslijten de remblokjes (c) en velgen en nog sneller als u vaak in bergachtig gebied en door regen of vuil fietst. Sommige velgen zijn van zogenaamde slijtindicatoren voorzien (bijv. groeven of punten). Als de groeven resp. punten niet meer te herkennen zijn, moet u de velgen vervangen. Is de flank van een velg zo afgesleten dat een kritiek punt wordt bereikt, dan kan de bandenspanning de velg doen barsten. Het wiel kan geblokkeerd raken of de binnenband klappen. **Gevaar voor ongevallen!**

Houd het gebied van de remblokjes in de hydraulische rem-units schoon (d), anders kunnen de remblokjes niet meer volledig terugglijden in de ruststand. Controleer af en toe of de leidingen en de aansluitingen goed dicht zijn.

⚠ WAARSCHUWING

Open aansluitingen of lekken in de leidingen zorgen ervoor dat het remvermogen sterk verzwakt. Stelt u lekken in het systeem vast of geknikte leidingen, neem dan contact op met uw Raymon-dealer. Gevaar voor ongevallen!

Controle van functionaliteit

Controleer of de remblokjes precies zijn afgestemd op de velgen en of ze dik genoeg zijn. Dat merkt u meestal aan de groeven in de remblokjes. Zijn die weggesleten, dan moet u de remblokjes dringend vervangen. Let altijd op de aanwijzingen van de fabrikant.

Uiterlijk nadat u de tweede set remblokjes hebt versleten, moet u naar de Raymon-dealer gaan en de velgen laten controleren. Hij kan de wanddikte met speciale meetapparaten controleren (e).

De remblokjes moeten gelijktijdig en parallel (b) en de velgen raken. Deze instelling moet voorkomen dat de blokjes piepen.

De remhendel moet nog over voldoende onbelaste weg beschikken – hij mag nooit tot aan het stuur kunnen worden doorgetrokken, zelfs niet bij een noodstop (f). Als dit toch het geval is, lees dan het volgende hoofdstuk “Synchronisatie en bijstelling”.

Zijn al die punten in orde, dan is de rem juist bijgesteld.

⚠ WAARSCHUWING

De afstelling van de remblokjes op de velgen vereist veel ambachtelijke vaardigheid. Laat het vervangen van de remblokjes of het afstellen ervan over aan uw Raymon-dealer.

Laat de velgen regelmatig door de Raymon-dealer controleren en nameten.

Synchronisatie en bijstelling

Het synchroniseren van de remmen vindt bij hydraulische velgremmen samen met het afstellen van de remblokjes plaats. De remhendelpositie waarin de rem begint te werken (het zogenaamde drukpunt), kan worden ingesteld op de handgrootte en de persoonlijke voorkeur (g). Raadpleeg daarbij ook de aanwijzingen in hoofdstuk “Greepbreedte van de remhendels instellen”.

Als de remblokjes verslijten, verplaatst het drukpunt in de richting van de stuurgreep. In geen geval mag de remhendel tot aan de handgrepen van het stuur kunnen worden getrokken. Het verslijten van de remblokjes kan bij de meeste modellen echter met een schroef (h) of een regelwieletje aan de remhendel worden bijgesteld. Raadpleeg daarbij de handleiding van de fabrikant van de remmen of neem contact op met uw Raymon-dealer.

VEILIGHEIDSLNSTRUCTIE

De fabrikanten van hydraulische remmen geven doorgaans uitvoerige handleidingen mee. Lees die aandachtig voordat u een wiel demonteert of onderhoud pleegt. Verkeerde bediening kan leiden tot uitvallen van de remmen.

Schijfremmen

Werking en slijtage

Schijfremmen kenmerken zich door een zeer sterke remwerking. Op natte wegen reageren ze aanzienlijk vlugger dan velgremmen; na korte tijd remmen ze al met volle remkracht. Zij behoeven nauwelijks onderhoud en verslijten de velgen niet.

Schijfremmen (a) bestaan uit remzadel (1), remschijf (2), remleiding of remkabel (3) en de remgreep/-hendel (b). Bij het activeren van de remhendel worden de remzuigers hydraulisch of mechanisch samengedrukt, de blokjes wrijven over de remschijven.

Door de wrijving verslijten de remblokjes (c) en schijven en nog sneller als u vaak in bergachtig gebied en door regen of vuil fietst. Afhankelijk van fabrikant en model zijn er verschillende controlemethodes en slijtagegrenzen voor remblokjes en schijven.

⚠ WAARSCHUWING

Nieuwe remblokjes moeten eerst worden ingereden voordat ze optimale vertragsingswaarden halen. Accelereer een 30- tot 50-tal keren tot op een snelheid van ca. 30 km/uur en rem dan af tot volledige stilstand. De inremprocedure is beëindigd als de kracht die u moet opbrengen om af te remmen, niet verder afneemt.

⚠ WAARSCHUWING

Vuile remblokjes en -schijven kunnen leiden tot een drastisch gereduceerd remvermogen. Let erop dat noch olie noch andere vloeistoffen in de remmen geraken, bijv. als u uw Raymon-fiets schoonmaakt of de ketting smeert. Vuile remblokjes mogen in geen geval worden gereinigd, ze moeten worden vervangen! Remschijven kunnen met remreiniger en een schone, absorberende doek of met warm water en afwasmiddel reinigen (d).

Ongewone geluiden (krassen, slijpen enz.) bij het remmen en/of een merkbare verandering van de remkracht (sterker of zwakker) zijn aanwijzingen dat de remblokjes vuil of versleten zijn. Controleer de remblokjes en vervang ze indien nodig. Anders dreigt er verdergaande schade bijv. aan de remschijf of zelfs gevaar voor ongevallen door het falen van de remmen! Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met de Raymon-dealer.

⚠ VOORZICHTIG

Schijfremmen worden heet tijdens de werking. Raak de remschijven dus – zeker na lange afdalingen – niet onmiddellijk aan nadat u tot stilstand bent gekomen.

Hydraulische schijfremmen

Controle van functionaliteit

Controleer regelmatig de leidingen (e) en de aansluitingen op lekkages. Trek daarbij aan de remgreep. Als er remvloeistof uitloopt, ga dan onmiddellijk naar uw Raymon-dealer. Een lek kan ervoor zorgen dat de remmen niet meer werken. **Gevaar voor ongevallen!**

Slijtage en onderhoud

Controleer de slijtage van de remblokjes regelmatig (f) en volg daarbij de aanwijzingen in de handleiding van de fabrikant op.

Meet de dikte van de remblokjes op de drager met een voelmaat (g). Het remblokje moet op alle plekken minstens 0,5 mm dik zijn. Meet het remblokje en de drager individueel; het verschil vormt de dikte van het blokje. Schuif de gereinigde remblokjes weer in het gereinigde zadel.

⚠ WAARSCHUWING

- Open aansluitingen of lekken in de leidingen zorgen ervoor dat het remvermogen sterk verzwakt. Stelt u lekken in het systeem vast of geknikte leidingen, neem dan onmiddellijk contact op met uw Raymon-dealer.
- Zet een Raymon-fiets met hydraulische schijfremmen niet op z'n kop. Er kan lucht in het systeem komen. De rem kan zijn werking verliezen (h).

⚠ VOORZICHTIG

- Open de remleidingen niet. Er kan remvloeistof uitlopen die schadelijk is voor de gezondheid en de lak beschadigt.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- Als uw remsysteem met DOT-remvloeistof werkt, moet dit in regelmatige – door de fabrikant vastgestelde termijnen – worden vervangen.
- De fabrikanten van hydraulische schijfremmen geven doorgaans uitvoerige handleidingen mee. Lees die aandachtig voordat u een wiel demonteert of onderhoud pleegt.

Mechanische schijfremmen

Controle van functionaliteit

Wanneer de blokjes van mechanische schijfremmen verslijten, moet de remhendel verder worden ingedrukt. Controleer regelmatig of de rem een bepaald drukpunt bereikt vooraleer de hendel het stuur raakt. Controleer of de remkabels intact zijn.

⚠ WAARSCHUWING

Vervang beschadigde kabels (a) onmiddellijk; ze kunnen kapot gaan. Gevaar voor ongevallen!

Slijtage en onderhoud

Slijtage van de remblokjes kunt u tot op zekere hoogte direct aan de remgreep compenseren. Maak de dopmoer van de bout, waardoor de kabel in de greep loopt (b), los. Draai de bout eruit tot de greepafstand bevredigend is. Draai de contra-moer weer vast. Let erop dat de sleuf naar voren noch naar boven is gericht om nodeloos binnendringen van water en vuil tegen te gaan.

Controleer na het bijstellen of alles naar behoren functioneert en of – nadat u de remhendel hebt losgelaten en het wiel draait – de remblokjes nergens tegenslepen (c+d).

Als u meerdere keren bijstelt, verandert de plaats van de greep aan het remzadel. De werking van de remmen wordt minder sterk. In extreme gevallen kan de rem volledig uitvallen. **Gevaar voor ongevallen!**

Meer instelmogelijkheden zijn er bij sommige modellen direct aan het remzadel. Daarvoor is echter een zekere ambachtelijke vaardigheid vereist. Lees in ieder geval de originele handleiding van de remfabrikant vooraleer u de remmen instelt. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

Herhaaldelijk bijstellen alleen aan de remgreep kan de maximaal haalbare remwerking sterk beperken.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De fabrikanten van mechanische schijfremmen geven doorgaans uitvoerige handleidingen mee. Lees die aandachtig voordat u een wiel demonteert of onderhoud pleegt.

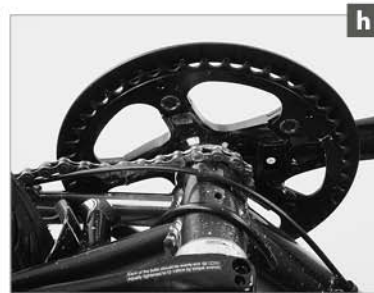
Rollerbrakes, trommel- en terugtrapremmen

Deze remtypes hebben een gesloten constructie – remblokjes en -vlakken zijn aan de binnenkant van de naafbehuizing heel goed tegen weersinvloeden beschermd. De krachtenoverdracht van de remhendels naar de remmen vindt plaats via remkabels. Als achterremmen zijn zij meestal met een versnellingsnaaf (e) gekoppeld, in sommige gevallen worden zij dan door terugtrappen geactiveerd.

Bij terugtrapremmen wordt de hoogste remkracht wordt behaald als een pedaal horizontaal naar achteren staat en u daar in deze positie op trapt. Bij de naafversnellingen van SRAM stijgt de remkracht bovendien, als vooraf in een lagere versnelling is geschakeld.

Bij deze remsystemen is het gevaar van oververhitting erg groot. Dit treedt op als op lange (steile) dalingen voortdurend wordt geremd. Het gevolg kan een verminderde remkracht ("fading") zijn die in extreme gevallen tot volledige uitval kan leiden.

Zodra u een verslechtering van de remwerking constateert, moet u daarom de remmen laten afkoelen. Soms is het voldoende daartoe afwisselend de voor- en achterremmen in te drukken. Als dit niet genoeg is, moet u beslist een pauze van enkele minuten inlassen.

⚠ WAARSCHUWING

- *Vervang onmiddellijk beschadigde remkabels, bijvoorbeeld zodra er enkele draadjes uitsteken. Anders kan de rem weigeren en kunt u vallen.*
- *Als bij het remmen de weg van de remhendel langer wordt, ongewoonlijke geluiden optreden en/of de remwerking duidelijk sterker of zwakker wordt als gewoonlijk, mag u niet verder rijden. Neem in een dergelijk geval onmiddellijk contact op met uw Raymon-dealer.*
- *Controleer regelmatig of de momentsteun op frame of vork goed vast zitten (f). Maak gebruik van een momentsleutel en ga de maximale aanhaalmomenten niet te boven!*

Controle en bijstellen van terugtrapremmen

Bij terugtrapremmen moet de spanning van de aandrijfketting (g) ca. om de 1.000 km of 50 gebruiksuren worden gecontroleerd en eventueel nagespannen. Lees daarvoor het hoofdstuk "Ketting – Onderhoud en slijtage".

⚠ WAARSCHUWING

- *Let erop dat u met een achterrem niet kan remmen, als de ketting (h) er is afgelopen. Gevaar voor ongevallen!*

VERSNELLING

Kettingversnelling

Met de versnelling (a+b) van een Raymon-fiets wordt het de overbrenging aangepast aan het terrein en de gewenste snelheid. Met een klein verzet (de ketting loopt vooraan over het kleine kettingblad en achteraan over een groot rondsel) kunt u met een matige krachtinspanning naar boven rijden op steile hellingen. U moet dan wel sneller trappen. Bergaf schakelt u naar een groter verzet (vooraan een groot kettingblad, achteraan een klein tandwiel). Met een enkele crankomwenteling komt u dan veel meters ver, de snelheid is dienovereenkomstig hoog.

⚠ WAARSCHUWING

Oefen het gebruik van uw versnellingsmechanisme in een verkeersarm gebied. Maak uzelf vertrouwd met de manier van werken van hendels of draaigrepen van uw Raymon-fiets.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Lees in ieder geval de handleiding van de fabrikant van de versnelling en maak u voor de eerste rit vertrouwd met de bediening.

Manier van werken en bediening

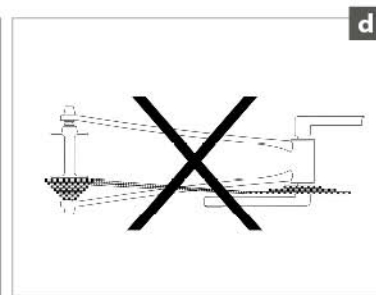
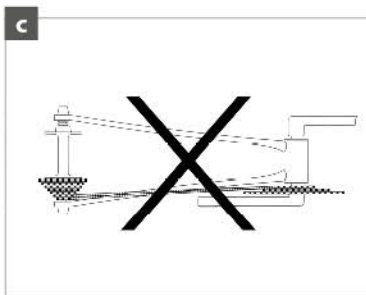
De versnelling met ketting functioneert altijd als volgt:

Groot kettingblad voor	– zware versnelling –	grotere overbrenging
Klein kettingblad voor	– lichte versnelling –	kleinere overbrenging
Groot rondsel achter	– lichte versnelling –	kleinere overbrenging
Klein rondsel achter	– zware versnelling –	grotere overbrenging

Normaliter zijn de schakelaars als volgt gemonteerd:

Schakelhendel rechts – achterste rondsels
Schakelhendel links – voorste kettingbladen

Moderne city-/trekkingbikes kunnen tot 30 versnellingen hebben, waarbij er echter overlappen zijn – feitelijk zijn er 15 tot 18 versnellingen bruikbaar. De ketting mag nooit extreem schuin lopen, omdat deze dan snel verslijt en de werking afneemt. Het is bijvoorbeeld slecht wanneer de ketting vooraan op het kleinste kettingblad en tegelijkertijd achteraan op de buitenste (kleine) twee of drie rondsels loopt (c). Dat geldt ook wanneer de ketting vooraan op het grootste kettingblad en achteraan op de binnenste (grote) rondsels loopt (d).

De trapas (e) is de verbinding tussen cranks en frame. Er zijn verschillende modellen – soms hoort de lageras bij de trapaslager, soms is die in de rechter crank geïntegreerd. De afgedichte kogellagers zijn af fabriek onderhouds- en spelingsvrij ingesteld. Er moet regelmatig worden gecontroleerd of de trapas goed vastzitten in het frame en of de cranks vast aan de lageras zitten.

Controleer ook regelmatig of de cranks vast aan de lageras zitten en of er speling in de lagers zit. Als u de crank krachtig heen en weer beweegt, mag er geen speling te bespeuren zijn (f). Als dat wel het geval is, dient u meteen naar uw Raymon-dealer te gaan.

Een schakelproces begint – afhankelijk van het gemonteerde versnellingsstelsel – door te drukken op een schakelhendel of met een korte draai vanuit uw pols bij draaigrepen (g). Tijdens het schakelen moet u blijven trappen. De trapkracht wordt echter merkbaar verminderd.

Hieronder worden de principes van de verschillende types schakelhendels en hun functie uitgelegd. Mogelijk is uw nieuwe Raymon-fiets echter uitgerust met een versnellingsstelsel dat hier niet bij is.

Bij schakelhendels wordt meestal met de grote hendel (duimhendel) op het grotere kettingbladen/rondsels geschakeld.

Een versnellingsprocedure met de rechter hand leidt dus een lichtere versnelling. De versnellingsstappen zijn gerasterd, er kunnen meerdere versnellingsstappen in een keer worden geschakeld. Door de linker duimhendel te activeren wordt naar een zwaardere versnelling geschakeld.

De kleine hendel, die vanuit de positie van de fietser voor het stuur ligt en met de wijsvinger (wijsvinger hendel) wordt bediend, beweegt de ketting in de richting van de kleinere kettingbladen/rondsels. Dus rechts naar een zwaardere versnelling, links naar een lichtere.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De fabrikanten van versnellingen leveren meestal uitvoerige handleidingen. Lees deze zorgvuldig door. Maak u evt. op een verkeersarme plek vertrouwd met de nieuwe versnelling (h). Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

De **draaigreepschakelaars (gripshift)** functioneren op een andere manier. Terwijl door de rechter shifter naar de fietser te draaien naar een lichtere versnelling wordt geschakeld, wordt door de linker shifter in dezelfde richting te draaien naar een zwaardere versnelling geschakeld, en omgekeerd. Ook hier kan soms de schakelrichting variëren.

⚠ WAARSCHUWING

Denk eraan dat u het beste een broek met smalle pijpen kunt dragen of broekklemmen kunt gebruiken (a). Zo voorkomt u dat uw broek in de ketting of tussen de kettingbladen terechtkomt. Gevaar voor ongevallen!

Schakelt u onder belasting, met andere woorden door met grote krachtsinspanning op de pedalen te trappen, dan kan de ketting doorglijpen. Bij de voorderrailleur kan de ketting zelfs helemaal van de kettingbladen afspringen en een val veroorzaken. In elk geval wordt op die manier de levensduur van de ketting aanzienlijk korter.

OPMERKING

Bij speling tussen lageras en cranks kunnen deze worden beschadigd. Dit kan breuk opleveren!

Vermijd versnellingen waarbij de ketting erg schuin loopt. Verhoogde slijtage!

Belangrijk voor het schakelen is dat u gelijkmatig en zonder grote krachtsinspanning doortrapt. Schakel vooral met de voorderrailleur (b) zonder belasting, dat verkort de levensduur van de ketting. Daarnaast kan de ketting tussen liggende achtersvork en kettingbladen beklemd raken ("chain-suck").

Controleren en bijstellen

Uw Raymon-dealer heeft voor de aflevering van de Raymon-fiets de kettingschakeling afgesteld (c). Na de eerste kilometers kunnen de bowdenkabels echter uitrekken, waardoor de schakelprocessen onnauwkeurig worden en de ketting (ratelende) geluiden gaat maken.

Het afstellen van voor- en achterderailleur (d) kan alleen door een ervaren vakman worden uitgevoerd. Als u het zelf wilt proberen, raadpleeg dan ook de gebruiksaanwijzing van de versnellingsfabrikant. Berokkent u de versnellingsproblemen, vraag dan uw Raymon-dealer om raad.

⚠ WAARSCHUWING

Breng uw nieuwe Raymon-fiets voor uw eigen veiligheid na 100 tot 300 kilometer resp. 5 tot 15 gebruiksuren of na vier tot zes weken, uiterlijk echter na drie maanden naar de Raymon-dealer voor een eerste inspectiebeurt.

Achterderailleur instellen

Span de kabel bij de instelbare kabelbevestiging aan de versnellingshendel (e) of via de afstelbout waarlangs de bowdenkabel in de achterderailleur (f) loopt. Schakel over op het kleinste rondsel en draai de bouten met halve slagen eruit tot de kabel licht is gespannen.

Controleer telkens opnieuw of de ketting vlot overspringt naar het onmiddellijk volgende, grotere rondsel. Daarvoor moet u de cranks handmatig draaien (g) of met de Raymon-fiets rijden en daarbij de versnellingen doorschakelen.

Als de ketting gemakkelijk naar de grotere rondsels wordt overgezet, controleer dan of deze ook nog gemakkelijk op de kleine rondsels terugspringt. Als dat niet zo is, moet de stelbout weer iets terug worden gedraaid. Dit moet waarschijnlijk meer keer worden uitgetoetst.

⚠ WAARSCHUWING

Een volledige afstelling van voor- en achterderailleur kan beter door een ervaren vakman worden uitgevoerd. Raadpleeg de handleiding van de fabrikant van de versnelling. Als u problemen hebt met de versnelling, vraag dan uw Raymon-dealer.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Als iemand anders het achterwiel omhoog houdt, kunt u de functie gemakkelijk testen door de cranks te draaien en te schakelen.

Eindaanslagen instellen

Om te voorkomen dat derailleur of ketting in de spaken lopen of de ketting van het kleinste rondsel valt, begrenzen zgn. eindaanslagbouten (h) het zwenkbereik van de derailleur. Zij worden ingesteld door de Raymon-dealer en worden bij normaal gebruik niet gewijzigd.

Corrigeer zo nodig de positie met behulp van de eindaanslagbout. De bouten van achterderailleurs zijn vaak gemarkeerd met "H" voor high gear en "L" voor low gear. "High gear" staat in dit geval voor de zware versnelling dus voor het kleine rondsel. Draai de bout naar rechts om de derailleur meer naar binnen toe te laten lopen of in de tegenovergestelde richting, wanneer de schijven verder naar buiten toe moeten.

Schakel nu naar het grote rondsel en controleer of de geleidewieltje van de achterderailleur precies onder de tandpunten van het rondsel ligt. Draai de met "L" gemarkeerde bouten naar rechts tot de achterderailleur niet verder in de richting van de spaken kan worden bewogen – noch door bediening van de schakelhendel noch door met de hand (a, p. 48) te drukken.

Door deze instelling verhindert u dat de ketting tussen rondsels en spaken terechtkomt of de achterderailleur resp. de kooi van de geleidewieltjes de spaken kan aanraken – daardoor kunnen spaken, achterderailleur en frame beschadigen. In het ergste geval kunt u niet verder rijden.

⚠ WAARSCHUWING

Als de Raymon-fiets is omgevallen of de derailleur een klap heeft gekregen, dan kan de derailleur of de bevestiging daarvan, de zogenaamde derailleurpad, verbogen zijn. Na een dergelijk incident of wanneer een andere achterwiel op de Raymon-fiets wordt gemonteerd, moet het zwenkbereik worden gecontroleerd en moeten de eindaanslagbouten evt. opnieuw worden afgesteld.

Maak in ieder geval een proefrit op een terrein waar geen verkeer is, nadat u de versnelling hebt veranderd.

OPMERKING

Slecht afgestelde versnellingen zijn een van de belangrijkste oorzaken voor niet te repareren frame-, achterderailleur- en wiel schade.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Breng de Raymon-fiets regelmatig voor controle naar uw Raymon-dealer.

Voorderailleur instellen

Het bereik waarmee de voorderailleur (b) de ketting nog juist op het kettingblad houdt maar nog niet schuurt, is uiterst klein. Zoals bij de achterderailleur begrenzen met "H" en "L" gemarkeerde eindaanslagbouten het zwenkbereik. Zij worden ingesteld door de Raymon-dealer en worden bij normaal gebruik niet gewijzigd.

Bij de voorderailleur (c) kan de kabel langer worden, net als bij de achterderailleur. Dan verslechtert het schakelgedrag. Schakel over op het kleine kettingblad. Span desgewenst de kabel opnieuw op via de bout waarlangs de bowdenkabel in de schakelhendel wordt geleid (d).

⚠ WAARSCHUWING

Controleer na een val of de geleiders van de voorderailleur nog precies parallel verlopen t.o.v. de kettingbladen en of u het grote kettingblad kunt aanraken. Dan zou de aandrijving geblokkeerd worden. Gevaar voor ongevallen!

De instelling van de voorderailleur vereist grote zorgvuldigheid. Als deze verkeerd is afgesteld, kan de ketting eraf lopen, de aandrijfkraft wordt dan plotseling onderbroken. Dat kan tot valpartijen leiden!

Maak in ieder geval een proefrit op een terrein waar geen verkeer is, nadat u de versnelling hebt veranderd.

Naafversnelling (versnellingsnaaf)

Algemene informatie over naafversnellingen

Met het schakelsysteem van uw Raymon-fiets wordt de overbrenging aangepast aan het terrein en de gewenste snelheid. Bij een lage versnelling kunt u met weinig krachtsinspanning tegen steile hellingen opkomen. U moet dan wel sneller trappen. Bergafwaarts gebruikt u een grotere overbrenging. Met een enkele crankomwenteling komt u dan veel meters ver, de snelheid is dienovereenkomstig hoog.

De voordelen van naafversnellingen (e) liggen in de gekapselde constructie – anders dan bij de kettingversnelling bevindt de aandrijving zich binnen de naafbehuizing, alleen de primaire overzetting van het voorste kettingblad naar de achterste rondsel ligt erbuiten. Daarnaast kunnen alle versnellingen met een greep (f) achter elkaar doorgeschakeld worden.

Als de ketting regelmatig verzorgd wordt, gaat hij in vergelijking duidelijk langer mee. Dit geldt zeker als deze met een gesloten kettingkast tegen weersomstandigheden is beschermd.

Krachtenoverdracht en aanpassing van de overbrenging gebeuren bij naafversnellingen meestal via een of meerdere planetaire tandwielen, afhankelijk van het aantal versnellingen. Voor het schakelen moet u even duidelijk minder hard op de pedalen trappen.

Let er altijd op dat het schakelen zo mogelijk zonder bijgeluiden en schokvrij moet zijn. Dit verlengt de levensduur aanzienlijk.

Maak u op een verkeersarme plek vertrouwd met de werking van uw schakelsysteem (g) en oefen de omgang met de shifters of draaigrepen en de reminstallatie voordat u aan het wegverkeer deelneemt.

Anders dan bij kettingversnellingen kunnen naafversnellingen niet alleen met handmatig te activeren remmen (velg-, trommel- schijfremmen of rollerbrakes) worden gecombineerd. Ze kunnen ook met zogenaamde terugtrapremmen (rollerbrakes of trommelremmen) door het achteruit trappen van de pedalen bediend worden. Het meest effectief is dit als de pedalen in horizontale positie staan (h).

De montage en demontage van wielen verloopt anders dan bij een kettingversnelling. Lees daarvoor het hoofdstuk **“Bandenpech”** en **“Kettingspanning corrigeren”** en raadpleeg de aanwijzingen in de handleiding van de fabrikant.

Werking en bediening

De versnellingen in naafversnellingen worden met behulp van een shifter bediend, die zich normaal gesproken aan de rechterkant van het stuur bevindt.

De schakelbediening gebeurt of mechanisch met een bowdenkabel of elektronisch met een versnellingskabel of met een draadloze bediening (a).

Terwijl u schakelt moet u het trappen op de pedalen onderbreken of sterke druk op het pedaal vermijden.

Bij een terugtraprem moet u in elk geval op lange en steile afdalingen bijkomend een tweede of indien mogelijk derde rem (b) gebruiken, om het oververhitten van de terugtraprem te voorkomen.

Een te sterke verhitting van de naaf (c) kan verlies van smeermiddel en daardoor verminderde of te sterke remwerking veroorzaken. Neem in dit geval altijd contact op met uw Raymon-dealer.

Gebruik uw Raymon-fiets dan tot aan de reparatie niet meer. Raadpleeg ook altijd de handleiding van de fabrikant van de naaf.

⚠ WAARSCHUWING

Als bij het remmen ongewone geluiden optreden of als de remkracht onverwacht sterk afneemt of toeneemt, dan moet u meteen stoppen met fietsen en contact opnemen met een Raymon-dealer!

Controle, bijstellen en onderhoud

Naafversnellingen vereisen slechts weinig onderhoud en hoeven maar zelden te worden bijgesteld. Controleer – vooral bij montage en demontage van een wiel – de kettingspanning (d) en lees daarvoor hoofdstuk “**Ketting – onderhoud en slijtage**”. Als de rastering van de versnellingen ook na de volgende beschreven controle of instelling niet foutloos functioneert, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

Als u een Raymon-fiets met hydraulische schijfremmen hebt, plaats deze dan voor reparaties nooit op zijn kop, d.w.z. met het stuur en zadel naar onderen. De rem werkt dan niet meer.

⚠ VOORZICHTIG

Bij werkzaamheden bij de achternaaf en de schakelbediening bestaat beknellingsgevaar voor de vingers. Draai daarom tijdens het werk nooit aan de cranks en duw de Raymon-fiets niet naar achteren.

⚠ VOORZICHTIG

Remschijven, rollerbrakes en terugtrapremmen kunnen heet worden. Laat ze dus afkoelen voordat u met het werken aan de wielen begint.

OPMERKING

Trek bij een gedemonteerd wiel nooit aan de (schijf-) remgreep (e) en let erop de transportbeveiligingen te monteren, als u het wiel demonteert.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Raadpleeg ook de informatie en de gebruiksaanwijzingen van de fabrikanten van de schakelsystemen. Deze vindt u op hun websites:

<https://si.shimano.com>

www.rohloff.de/nl/service

<https://support.enviolo.com/hc/nl>

www.pinion.eu/en/downloads

Als u vragen heeft, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Instellen 5-/7-/8-/11-versnellingen Shimano Nexus en Alfine versnellingsnaven (mechanisch bediend)

Stel met de shifter de voor de betreffende naaf noodzakelijke instelversnelling in.

Bij de 5-versnellingen Shimano Nexus is dit de derde versnelling. Bij de 7- en 8-versnellingen Shimano Nexus en de 8-versnellingen Shimano Alfine is dit de vierde versnelling (f). Bij de 11-versnellingen Shimano Alfine is dit de zesde versnelling.

Controleer nu de instellingslijnen aan de schakelbediening die zich in de rijrichting gezien rechts aan de naaf bevindt. De meestal gele markeringslijnen onder het kijkvenster van de schakelbediening moeten direct op elkaar uitgelijnd zijn (g).

Als dit niet het geval is, draai dan de kabelinstelschroef aan de shifter stapsgewijs, bijv. in kwartslagen, in of tegen de klokrichting (h), totdat de instellingslijnen onder het kijkvenster met elkaar in één lijn liggen.

Draai aan de crank en schakel nu met de shifter meermalen alle versnellingen door en daarna weer terug naar de betreffende instelversnelling.

Controleer opnieuw of de markeringslijnen nog met elkaar in lijn zijn. Eventueel moet u de instelling nog eens licht corrigeren. Draai hiervoor opnieuw aan de kabelinstelschroef aan de shifter stapsgewijs zo ver in of tegen de klokrichting, totdat de markeringslijnen met elkaar in lijn liggen.

Instellen 14-versnellingen Rohloff (mechanisch bediend)

De instelling van de 14 versnellingen van een Rohloff-schakelsysteem kan niet ingesteld worden.

Met de twee stelschroeven aan het frame resp. de versnellingsbox kunt u echter de markeringen van de versnellingsweergave en de draaispeling aan de schakeldraaigreep instellen.

De kabelinstelschroeven bevinden zich bij de uitvoering van de Rohloff-naaf met interne aansturing meestal aan de in de rijrichting gezien linker bovenste en onderste steun achtervork (a). Bij de uitvoering met externe aansturing bevinden deze zich aan de versnellingsbox. De versnellingsbox bevindt zich aan de in de rijrichting gezien linkerkant van de Rohloff-naaf.

De markeringen op de schakeldraaigreep kunnen zonder wijziging van de kabelspanning met elkaar in overeenstemming gebracht worden (b).

Hiervoor moet de ene kabelinsteller ingedraaid en de andere in dezelfde mate uitgedraaid worden (c).

De draaispeling van de schakeldraaigreep wordt via de versnellingskabelspanning met de kabelinstellers ingesteld. Het uitdraaien van beide kabelinstellers vergroot, het indraaien van beide kabelinstellers verkleint de trekspanning en daardoor de draaispeling. De draaispeling aan de schakeldraaigreep moet ca. 1–2 mm bedragen. Ga stapsgewijs, bijv. in halve slagen te werk.

Instelling Enviolo (mechanisch bediend)

De versnellingsnaaf enviolo is een automatische, traploze aandrijving zonder vaste versnellingsprongen. Daarom het instellen van de versnellingen niet mogelijk.

Met de twee stelschroeven aan de schakeldraaigreep kan de kabelspeling ingesteld worden (d). Een speling van 0,5 mm is ideaal.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Het instellen en de diagnose van elektronisch bediende versnellingsnaven (Shimano Alfine Di2, Rohloff E14, Enviolo H-Sync) kan alleen met soft- en hardware van de betreffende fabrikant uitgevoerd worden. Neem bij vragen hierover contact op met uw Raymon-dealer.

Instelling Pinion

Het instellen van de versnellingen van een Pinion-versnelling (e) kan van buiten niet ingesteld worden.

Met de twee stelschroeven aan de schakeldraaigreep kunt u echter de markeringen van de versnellingsweergave en de draaispeling aan de draaigreep instellen (f).

De markeringen op de schakeldraaigreep kunnen zonder wijziging van de kabelspanning gesynchroniseerd worden. Hiervoor moet de ene kabelinsteller ingedraaid en de andere in dezelfde mate uitgedraaid worden. Ga stapsgewijs, bijv. in halve slagen te werk.

De draaispeling van de schakeldraaigreep wordt via de versnellingskabelspanning met de kabelinstellers ingesteld. Het uitdraaien van beide kabelinstellers vergroot, het indraaien van beide kabelinstellers verkleint de trekspanning en daardoor de draaispeling.

De kabelspanning is correct ingesteld als de uiteinden van de kabelomhullingen zonder speling maar zonder druk in de kabelinstelschroeven zitten. De draaispeling aan de schakeldraaigreep moet ca. 2 mm bedragen.

Kettingspanning

Na een bepaalde tijd wordt elke ketting iets langer. Bij een Raymon-fiets met naafversnellingen moet de speling in het midden tussen het voorste kettingblad en de achterste rondsels ca. 1–2 cm bedragen (g). Als de speling groter is, moet de ketting nagespannen worden.

Controleer de kettingspanning bij verschillende posities van de cranks.

OPMERKING

Het corrigeren van de kettingspanning is alleen bij Raymon-fietsen met naafversnelling noodzakelijk, omdat bij een kettingversnelling de ketting door de achterderailleur automatisch wordt gespannen.

Kettingspanning controleren

Om de kettingspanning in te stellen moeten de twee achterste asmoeren en, indien aanwezig, de schroef van de klem (de remarm) losgedraaid worden (h). Door het terugtrekken van het achterwiel in de uitvalpads wordt de kettingspanning verhoogd, totdat de optimale kettingspanning bereikt is.

Draai daarna de wielmoeren met een aanhaalmoment van 35 Nm vast (a) en de bout van de klem van de remarm met een aanhaalmoment van 3–4 Nm.

Sommige frameconstructies hebben geen horizontaal geopende uitvalpad. In plaats daarvan zijn de uitvalpads verschuifbaar en aan het frame vastgeschroefd. Voor het spannen van de ketting moet u daarom de boutverbinding van de verschuifbare uitvalpads losdraaien (b+c).

Controleer regelmatig of de bouten van de naaf en eventueel de remarm goed aan het frame vast zitten.

Onderhoud van de versnellingsnaven

Shimano adviseert om de Nexus- en Alfine-versnellingsnaven elke twee jaar of bij intensief gebruik elke 5.000 km te laten smeren (d). De Alfine 11-versnellingsnaaf heeft na 1.000 kilometer de eerste olieverserving nodig. Vervolgens moet de olie elke 5.000 kilometer resp. elke twee jaar vervast worden. Lees daarvoor de handleiding of neem contact op met uw Raymon-dealer.

Versnellingsnaven moeten regelmatig onderhouden worden. Houd u aan de intervallen in het hoofdstuk **"Service- en onderhoudsintervallen."**

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Raadpleeg ook de informatie en de gebruiksaanwijzingen van de fabrikanten van de schakelsystemen. Deze vindt u op hun web-sites:

<https://si.shimano.com>

www.rohloff.de/nl/service

<https://support.enviolo.com/hc/nl>

www.pinion.eu/en/downloads

Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

KETTING – ONDERHOUD EN SLIJTAGE

Om ervoor te zorgen dat de ketting lang goed blijft en geluidsarm loopt, is het niet doorslaggevend hoe veel smeermiddel u gebruikt, maar hoe goed u deze verdeelt en hoe regelmatig u oliet. Reinig uw ketting van tijd tot tijd met een fettige doek van het vuil en de olie die zich daarop hebben afgezet (e). Speciale kettingontvetter is niet nodig, en zelfs eerder schadelijk.

Breng het smeermiddel (kettingolie, -vet of -was) aan op de zo blank mogelijke kettingschaklen (f). Draai daarbij de crank en druppel het smeermiddel op de rollen aan de binnenkant van de ketting. Draai vervolgens de ketting enkele omwentelingen. Laat de Raymon-fiets nog enkele minuten staan zodat het smeermiddel in de ketting kan binnendringen. Wrijf dan het overtollige smeermiddel weg met een poet-slap zodat het niet spat tijdens het fietsen of onnodig vuil aantrekt.

⚠ WAARSCHUWING

Let vooral erop dat er geen vet op de remvlakken van de velgen, op de remschijf of op de remblokjes terechtkomt. Uw rem zou niet meer functioneren!

OPMERKING

Gebruik met het oog op de milieubescherming alleen biologisch afbreekbare smeermiddelen. Er komt altijd een beetje smeermiddel op de grond terecht, wanneer u met de fiets rijdt, vooral bij nat weer.

Kettingen behoren tot slijtageonderdelen van de Raymon-fiets. U hebt echter invloed op hun levensduur. Smeer de ketting regelmatig, vooral na rijden door de regen. Gebruik versnellingen waarbij de ketting zo min mogelijk schuin loopt. Fiets met een zo hoog mogelijke trapfrequentie.

Kettingen van kettingversnellingen bereiken hun slijtagegrens na ca. 800 tot 2.500 km resp. 40 tot 125 gebruiksuren. Door een sterk verlengde ketting verslechtert het schakelgedrag. Bovendien slijten rondsels en kettingbladen sneller. Deze onderdelen vervangen is in vergelijking met het vervangen van de ketting duurder. Controleer daarom geregeld de toestand van de ketting.

Voor de controle van de kettingslijtage beschikt uw Raymon-dealer over precies meetapparatuur (g). Het vervangen van de ketting behoort door vakmensen te worden gedaan, want er is speciaal gereedschap voor nodig en er moet een ketting worden gekozen die bij de aanwezige versnelling past.

⚠ WAARSCHUWING

Een ketting die verkeerd is gesloten of sterk versleten, kan stuk gaan zodat u kunt vallen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Gebruik voor vervanging van uw ketting uitsluitend gekenmerkte en passende originele onderdelen (h). Uw Raymon-dealer geeft u graag advies.

GATES RIEMAANDRIJVING

Bij Gates riemaandrijving (a) vervangt een carbon drive-riem (b) de gebruikelijke ketting. Gates riemen kunnen alleen met versnellingsnaven en Pinion-versnellingsnaven, maar niet met kettingversnellingen gecombineerd worden (c).

Onderhoud en verzorging

Dankzij de oppervlakken van koolstofvezels hecht zich geen vuil aan de riem. Het is voldoende de riem indien nodig met water te reinigen. De carbon drive-riem hoeft resp. mag niet gesmeerd of geolied worden.

Riemsparing controleren

De correcte riemsparing is noodzakelijk om de Gates riemaandrijving goed te laten lopen. Zeer lage spanning kan ertoe leiden dat de riem eraf springt en daardoor de prestatie wordt beïnvloed. Het overmatig spannen van de riem zorgt voor een zwaar lopende aandrijving en veroorzaakt onnodige slijtage van de riem en het lager.

Het instellen van de spanning vereist speciale apparatuur en ervaring en is daarom een taak voor uw Raymon-dealer.

Als u het toch zelf wilt proberen: De spanning kan met de Gates Carbon Drive™ mobiele app (d) of de riemsparingmeter (Gates Kriket Gauge) gemakkelijk worden ingesteld.

VEILIGHEIDSLNSTRUCTIE

Neem contact op met uw Raymon-dealer om uw Gates riemaandrijving te controleren of na te spannen. Meer informatie vindt u onder:

www.gatescarbondrive.com

WIELEN EN BANDEN

Het wiel bestaat uit naaf, spaken en velg. Op de velg komt de buitenband. Hierin wordt in de regel de binnenband gelegd. Om de gevoelige binnenband te beschermen, wordt er een velglint (e) gelegd of geplakt op de spaaknippels en in het vaak scherphoekige velgbed.

Het gewicht van de fietser, bagage en oneffenheden belasten de wielen in hoge mate. Hoewel de wielen zorgvuldig gefabriceerd en gecentreerd worden geleverd, kunnen spaken en nippels in het begin wat los gaan zitten. Al na een korte inrijtijd van ca. 100 tot 300 kilometer resp. 5 tot 15 gebruiksuren moet u uw wielen daarom door uw Raymon-dealer laten controleren resp. nacentreren.

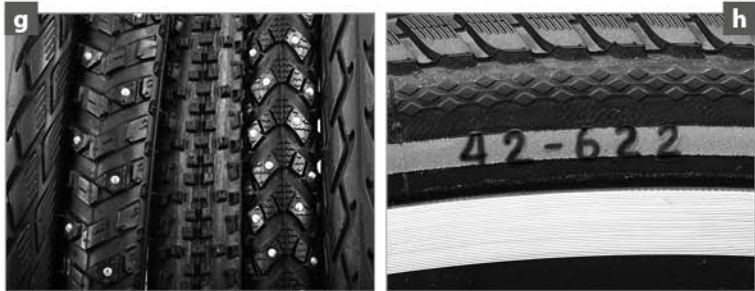
Ook daarna moet u de wielen regelmatig controleren. Het is doorgaans zelden nodig de wielen opnieuw op te spannen (f).

Buitenbanden, binnenbanden, velglint, bandenspanning

De buitenbanden moeten de Raymon-fiets grip en tractie geven, licht lopen en kleine rijbaanschokken absorberen. De aard van het karkas van de band, de rubbersamenstelling en het profiel beïnvloeden de rolweerstand en de gripeigenschappen. Bij uw Raymon-dealer kunt u kiezen uit verschillende types (g).

Als u een nieuwe band wilt opleggen, moet u op het systeem en de maten van de gemonteerde band letten. Het laatste staat in twee eenheden op de zijkant van de band. Eén opgave is de nauwkeurigere, genormeerde millimeteraanduiding (voorbeeld: 42-622 betekent een bandbreedte van 42 mm in opgepompte toestand en een (binnen-)doorsnede van 622 mm) (h). De andere opgave is in inches (bijv. 28x1,6").

Banden moeten met de juiste bandenspanning worden opgepompt om het optimale compromis tussen 'licht lopen' en rijcomfort te bieden. Dan zult u ook minder last hebben van pech. Een te lage spanning kan tot een "snake-bite" leiden waarbij de binnenband bij het rijden over scherpe randen plat gedrukt wordt.

De bandenspanning die door de fabrikant wordt aanbevolen, vindt u doorgaans op de zijkant van de band of op het type-etiket. De ondergrens van de spanningweergave betekent maximaal veercomfort voor lichte fietsers, optimaal voor tochten over ruwe ondergrond. Bij toenemende druk vermindert de rolweerstand op een vlakke ondergrond, maar ook het comfort. Hard opgepompte banden zijn daarom beter voor zware fietsers en ritten over glad asfalt.

Vaak wordt de bandenspanning aangegeven met de Engelse eenheid psi (pounds per square inch). In de tabel (a) zijn de meest gebruikelijke waarden omgerekend.

Maar zomaar een band op een velg is nog niet luchtdicht. Om de bandenspanning te behouden, wordt er een binnenband ingelegd en via een ventiel gevuld.

⚠ WAARSCHUWING

Verkeren de banden in goede staat? Is de bandenspanning van beide banden in orde? Een hogere druk zorgt voor een betere rijstabiliteit en vermindert de kans op pech. De opgaven over minimum- en maximumdruk (in bar of psi) vindt u aan de zijkant van de band.

a			
psi	bar	psi	bar
45	3,1	75	5,2
50	3,4	80	5,5
55	3,8	85	5,9
60	4,1	90	6,2
65	4,5	95	6,6
70	4,8	100	6,9

Ventielen

Bij Raymon-city- en trekkingbikes zijn drie ventielsoorten gebruikelijk:

1. Het **Sclaverand- of Prestaventiel** (b) – wordt inmiddels voor na-genoeg ieder fietstype gebruikt. Het ventiel is geconstrueerd voor de hoogste bandenspanning.
2. Het **Schrader- of autoventiel** (c) – is overgenomen van het motor-voertuig.
3. Het **Dunlop- of Blitzventiel** (d) – het “normale” ventiel.

Alle ventielsoorten worden tegen vuil beschermd door een kunststof dopje.

Het **auto-** en **Dunlopventiel** kan nadat u het dopje eraf hebt gedraaid, direct met een geschikte pomp worden gevuld.

Bij het **Prestaventiel** moet u voor het oppompen de kartelmoer iets losschroeven en deze snel zo ver mogelijk op het ventiel drukken, tot er lucht uitkomt. Controleer de passing van het ventiellichaam in de langwerpige steel. Als deze niet is vastgedraaid, kan langzaam lucht ontsnappen. Vergeet niet na het oppompen de ventielmoer weer handvast te draaien.

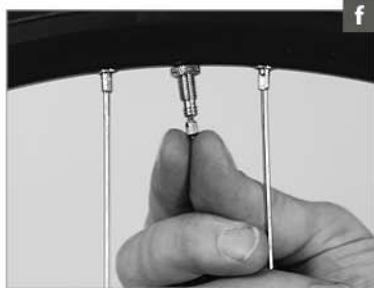
Autoventielen en – met speciaal adapteropzetstuk – ook **Dunlop- en Prestaventielen** kunt u op een benzinstation met de perslucht-dispenser vullen. Gebruik de dispenser met korte stoten, omdat er anders te veel lucht in uw band komt en deze kan klappen. Om lucht te laten ontsnappen, drukt u bij het autoventiel op de pen in het midden (e), bij de Prestaventiel de kartelmoer, kort in (f).

Bij het **Dunlopventiel** moet u de kartelmoer zo los draaien tot de lucht langs het ventiel stroomt. Draai de kartelmoeren daarna weer vast. In de regel moet de band helemaal opnieuw worden opgepompt.

Met een handpomp kan het moeilijk zijn de nodige druk op te bouwen. Eenvoudiger gaat het met staande pompen met een manometer (g).

⚠ WAARSCHUWING

- *Vervang versleten, uitgedroogde of poreuze banden. Vocht en vuil kunnen binnendringen en de binnenconstructie beschadigen. De binnenband kan klappen. Gevaar voor ongevallen!*
- *Behandel uw banden met zorg. Pomp uw banden nooit harder op dan met de maximaal toegelaten druk. Zij kunnen tijdens het rijden van de velg springen of klappen. Gevaar voor ongevallen!*

⚠ WAARSCHUWING

- *Banden die een druk van vijf bar of meer kunnen hebben, moeten op haakvelgen, herkenbaar aan de aanduiding "C", gemonteerd worden. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.*
- *Als u een band van een andere grootte dan de seriematig gemonteerde gebruikt, kan deze langs het spatbord, de verende vork, de remmen of andere onderdelen schuren en daardoor beschadigen. Dit kan ook tot blokkeren van het wiel leiden. Laat u bij het kopen van een band adviseren door uw Raymon-dealer.*
- *Verkeren de banden in goede staat? Is de bandenspanning van beide banden in orde (h)? Een hogere druk zorgt voor een betere rijstabiliteit en vermindert de kans op pech. De opgaven over minimum- en maximumdruk (in bar of psi) vindt u aan de zijkant van de band.*

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- *Rijd altijd met de voorgeschreven bandenspanning en controleer deze minstens één maal per week.*
- *Let ook op de maximaal toegelaten drukwaarde van de velgen. De waarden zijn afhankelijk van de breedte van de banden. U vindt de waarden in de bijgevoegde handleidingen van de velgen- of wielenfabrikant.*

Zuivere uitgelijnde loop van de velgen en spaakspanning

Voor de rondloop van het wiel moeten de spaken gelijkmatig zijn gespannen (a). De spanning van afzonderlijke spaken kan veranderen, als u bijvoorbeeld te snel over een scherpe rand rijdt of een nippel loslaat. Daardoor raken de trekkrachten uit hun evenwicht. Zelfs nog voordat u die onregelmatigheid vaststelt (de Raymon-fiets begint te slingeren), kan de volwaardige functie van uw Raymon-fiets al worden belemmerd.

De zijanten van de velgen zijn bij velgremmen ook de remvlakken (b). Als het wiel niet rond loopt, kan dat de remwerking beïnvloeden. Controleer daarom van tijd tot tijd of de wielen mooi rond lopen. Til daartoe het wiel van de grond en geef het met de hand een tik zodat het begint te draaien. Observeer de spleet tussen velg en remblokjes (c). Als deze meer dan een millimeter verschilt, dan moet uw vertrouwde Raymon-dealer het wiel opnieuw centreren (d).

⚠ WAARSCHUWING

- Fiets niet met wielen die niet mooi rond lopen. Bij grote zijdelingse slagen kunnen bij velgremmen de remblokjes onverwachts sterk pakken. Dat leidt meestal tot een onmiddellijke blokkering van het wiel en daarmee tot vallen.**
- Losse spaken moeten onmiddellijk worden opgespannen. Zo niet worden op de betreffende plaatsen alle overige onderdelen sterk belast.**

OPMERKING

- Het centreren (naspennen) van wielen is een moeilijk werkje. Laat dat in ieder geval over aan uw Raymon-dealer.**

BANDENPECH

Lekke banden zijn een veel voorkomende oorzaak voor pech bij Raymon-fietsen. Een platte band hoeft echter niet het einde van de fietstocht te betekenen, als u het noodzakelijke gereedschap en een reservebinnenband of bandenplakset bij u hebt. Als uw wielen met snelspanners in het frame en vork worden vastgehouden, heeft u alleen twee monterhendels en een pomp nodig.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Voordat u een wiel demonteert, moet u hoofdstuk "Montage van wiel" en "Gebruik van snelspanners" doorlezen. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Demontage van wiel

Bij **mechanische velgremmen** (Cantilever- en V-brakes) moet u eerst de kabel aan de remarm losmaken (e). Leg daartoe de ene hand om de velg en knijp de remblokkjes oftewel de remarmen samen. In die positie kan de nippel (meestal tonvormig) van de remdwarskabel resp. de kabelhuls (bij V-brakes) er gemakkelijk worden uitgenomen.

Open bij **hydraulische velgremmen** van de firma Magura de hendel van de snelspanner langs één kant van de rem (f) en trek de rem van de (steun-)basis.

Bij **schijfremmen** (hydraulisch of mechanisch) moet u vooraf kijken waar de remblokkjes resp. hun slijtindicatoren (metalen nopjes) zich bevinden (g). Daaraan kunt u achteraf herkennen of de remblokkjes na de demontage nog op de juiste plaats zitten. Lees de handleiding van de fabrikant van de remmen. Trek in geen geval aan de remhendel, wanneer het wiel gedemonteerd is.

Bij Raymon-fietsen met **kettingversnelling**, voordat u met de demontage van een achterwiel begint, moet u de versnelling achteraan naar de kleinste rondsel terugschakelen. Daardoor staat de derailleur helemaal aan de buitenkant en stoort niet bij de demontage.

Open de snelspanner van het wiel, zoals beschreven in het hoofdstuk "Gebruik van snelspanners".

Als u het voorwiel er nog niet kan uithalen, komt dit door de uitvalborgen. Dat zijn de borgelementen in de wielophanging (uitvalpad). U moet de voorspanmoer van de snelspanner iets openen en het wiel met enkele slagen uit de borgen halen.

Trek – om de demontage van het achterwiel te vergemakkelijken – de achterderailleur met uw hand iets naar achteren (h). Til uw fiets een beetje van de grond en geef het wiel een tik, dan valt het uit het frame.

Demontage van het voorwiel

⚠ WAARSCHUWING

Als u een Raymon-fiets met hydraulische schijfremmen hebt, plaats deze dan voor reparaties nooit op zijn kop (a), d.w.z. met het stuur en zadel naar onderen. De rem werkt dan niet meer.

⚠ VOORZICHTIG

Remschijven, rollerbrakes en terugtrapremmen kunnen heet worden. Laat ze dus afkoelen vooraleer u met de demontage van het wiel begint.

OPMERKING

Trek bij een gedemonteerd wiel nooit aan de (schijf-) remgreep (e) en let erop de transportbeveiligingen te monteren, als u het wiel demonteert.

Voorwiel met asmoeren

De as wordt of met behulp van zeskantmoeren (b) of met behulp van een snelspanner of een steekas (c) in de vork vastgeklemd.

Als de as met zeskantmoeren is vastgeklemd, draai dan de twee asmoeren met drie tot vier slagen los.

De asmoeren hoeven niet volledig gedemonteerd te worden. Schuif, indien aanwezig, de twee borgringen uit de uitvalpads.

⚠ WAARSCHUWING

Bij de meeste Raymon-fietsen zijn de uitvalpads voorzien van geïntegreerde uitvalborgen. In dit geval zijn geen extra borgringen noodzakelijk (d). Een geribbelde sluitring moet echter tussen de asmoer en de vork gemonteerd worden. Dit moet zo gebeuren dat de geribbelde zijde naar de vork wijst.

Voor het losdraaien van de zeskantmoeren heeft u een steeksleutel nummer 15 of liever een ringsleutel nummer 15 nodig (e).

Voorwiel met snelspanner

Open de snelspanner van het wiel, zoals beschreven in het hoofdstuk "Gebruik van snelspanners".

Als u het voorwiel er nog niet kan uithalen, komt dit door de uitvalborgen. Dat zijn de borgelementen in de wielophanging (uitvalpad) (f). U moet de voorspanmoer van de snelspanner iets openen en het wiel met enkele slagen uit de borgen halen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Als uw Raymon-fiets met een steekas is uitgerust, raadpleeg dan de gebruiksaanwijzing van de fabrikant van de vork.

Voorwiel met naafdynamo

Maak eerst de stekkerverbinding van de aansluitklem van de naafdynamo (g) los. Maak vervolgens de asmoeren resp. de snelspanner van het voorwiel los.

Demontage van het achterwiel

⚠ WAARSCHUWING

Als u een Raymon-fiets met hydraulische schijfremmen hebt, plaats deze dan voor reparaties nooit op zijn kop (a), d.w.z. met het stuur en zadel naar onderen. De rem werkt dan niet meer.

⚠ VOORZICHTIG

Bij werkzaamheden bij de achternaaf en de schakelbediening bestaat beknellingsgevaar voor de vingers. Draai daarom tijdens het werk nooit aan de cranks en duw de Raymon-fiets niet naar achteren.

Remschijven, rollerbrakes en terugtrapremmen kunnen heet worden. Laat ze dus afkoelen vooraleer u met de demontage van het wiel begint.

OPMERKING

Trek bij een gedemonteerd wiel nooit aan de (schijf-) remgreep en let erop de transportbeveiligingen (h) te monteren, als u het wiel demonteert.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Bij trommelremmen en rollerbrakes en bij naafversnellingen moet de remarm, waarmee de aandrijf- en remkrachten aan het frame worden verbonden, los worden gemaakt. Ook moeten de versnellingskabels voor de demontage van het wiel worden losgemaakt (a).

Raadpleeg ook de informatie en de gebruiksaanwijzingen van de fabrikanten van de schakelsystemen. Deze vindt u op hun websites:

<https://si.shimano.com>

www.rohloff.de/nl/service

<https://support.enviolo.com/hc/nl>

www.pinion.eu/en/downloads

Als u vragen heeft, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Bij **mechanische velgremmen** moet u eerst de kabel aan de remarm losmaken. Leg daartoe de ene hand om de velg en knijp de remblokjes oftewel de remarmen samen. In die positie kan de meestal tonvormige nippel van de remdwarskabel resp. de kabelhuls (bij V-brakes) er gemakkelijk worden uitgenomen.

Open bij de **hydraulische velgremmen** van de firma Magura de hendel van de snelspanner langs één kant van de rem (b) en trek de rem van de (steun-)basis.

Met 5-/7-/8-/11-versnellingen Shimano Nexus en Alfine versnellingsnaven

Ontlast eerst de versnellingskabel, door met de shifter in de eerste versnelling te schakelen.

Trek de omhulling van de versnellingskabel uit de aanslag in de schakeleenheid, die in de rijrichting gezien rechts aan de naaf aangebracht is (c). Neem vervolgens de versnellingskabel inclusief schroefnippel uit de geleiding en de zitting ervan (d).

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De schakeleenheid heeft een hoge veervoorspanning. De demontage van de versnellingskabel moet tegen deze veervoorspanning gebeuren en vereist daarom een bepaalde handkracht. Om het mechanisme te ontlasten kunt u ook een 2 mm-inbussleutel gebruiken (e).

Draai nu de asmoeren met een steeksleutel of lever een ringsleutel tegen de wijzers van klok in. De asmoeren hoeven meestal niet volledig gedemonteerd te worden. Het is voldoende om ze enkele omwentelingen los te draaien. Schuif de borgringen op de as naar buiten, zodat het borgelement niet meer in de uitvalpads grijpt. Als u de asmoeren en de borgringen (f) volledig van de as verwijdert, onthoud dan de inbouwpositie van de borgringen voor de latere montage.

Nu kunt u het achterwiel uit de uitvalpads van het frame schuiven. Verwijder vervolgens de ketting en neem het wiel uit het frame.

Als uw Raymon-fiets een aandrijfriem heeft, dan moet deze volledig ontspannen zijn voordat u hem voorzichtig en zonder knikken uit de achterste riemschijf neemt. De riem moet gemakkelijk te verwijderen zijn.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Afhankelijk van de banden en de vorm van het frame kan het nuttig zijn om voor het demonteren van het achterwiel de lucht gedeeltelijk of helemaal uit de band te laten lopen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Als uw Raymon-fiets horizontaal naar achter open uitvalpads (g) heeft, dan wijkt de demontage van het achterwiel van het bovengenoemde beschrijving af. Dit vereist echter een hoge mate aan handigheid. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Met 5-/7-/8-versnellingen Shimano Nexus versnellingsnaven met terugtraprem

De demontage gebeurt in principe zoals de hierboven beschreven demontage met 5-/7-/8-/11-versnellingen Shimano Nexus en Alfine versnellingsnaven. Maar voordat u de asmoeren van het achterwiel los draait, moet u ook de bout van de klem van de remarm (h) volledig losdraaien en uitnemen.

Met 14-versnellingen Rohloff (mechanisch bediend)

Voordat het achterwiel gedemonteerd kan worden, moeten de versnellingskabels losgemaakt resp. de versnellingsbox (a) van de naaf losgemaakt worden.

Bij de Rohloff-naaf met interne aansturing moet u eerst met de shifter een middelste versnelling instellen. Daarna moeten de twee bajoetsluitingen door tegengesteld te draaien losgemaakt worden.

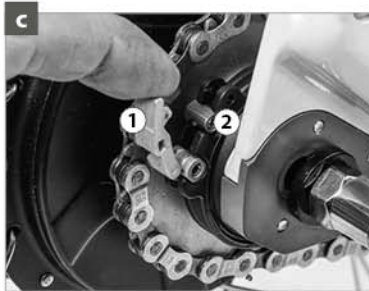
Bij de Rohloff-naaf met externe aansturing moet u eerst met de shifter de 14e versnelling zetten. Na het opdraaien van de kartelschroef kan de versnellingsbox van de zitting aan de naaf afgenomen worden (b).

OPMERKING

Als de schakelbox van de naaf is afgenomen, moet de shifter zo lang niet bediend worden totdat de versnellingsbox na de montage van het achterwiel weer op de naaf is geschroefd.

Draai vervolgens de snelspanner of de asmoeren los. Nu kunt u de ketting verwijderen en het achterwiel uit het frame nemen.

Als uw Raymon-fiets een aandrijfriem heeft, dan moet deze volledig ontspannen zijn voordat u hem voorzichtig en zonder knikken uit de achterste riemschijf neemt. De riem moet gemakkelijk te verwijderen zijn.

Met Enviolo (mechanisch bediend)

Voordat het achterwiel gedemonteerd kan worden, moeten de versnellingskabels uit de schakelbediening verwijderd worden. Klik hiervoor de versnellingskabel-hendel (c) uit zijn geleiding (1) en verwijder ook de tweede versnellingskabel (2) en de schroefnippel ervan (d) uit de schakelbediening.

Draai nu de asmoeren met een steeksleutel of lever een ringsleutel tegen de wijzers van klok in. De asmoeren hoeven niet volledig te worden verwijderd. Het is normaal gesproken voldoende om deze drie tot vijf omwentelingen los te draaien. Schuif de borgringen op de as naar buiten, zodat het borgelement niet meer in de uitvalpads grijpt. Als u de asmoeren en de borgringen volledig van de as verwijdert, onthoud dan de inbouwpositie van de borgringen voor de latere montage.

Nu kunt u het achterwiel uit de uitvalpads van het frame schuiven. Nu kunt u de ketting verwijderen (e) en het achterwiel uit het frame nemen.

Als uw Raymon-fiets een aandrijfriem heeft, dan moet deze volledig ontspannen zijn voordat u hem voorzichtig en zonder knikken uit de achterste riemschijf neemt. De riem moet gemakkelijk te verwijderen zijn.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Afhankelijk van de banden en de vorm van het frame kan het nuttig zijn om voor het demonteren van het achterwiel de lucht gedeeltelijk of helemaal uit de band te laten lopen.

Met Pinion

Draai de snelspanner of de asmoeren los. Nu kunt u de ketting verwijderen en het achterwiel uit het frame nemen.

Als uw Raymon-fiets een aandrijfriem heeft (f), dan moet deze volledig ontspannen zijn voordat u hem voorzichtig en zonder knikken uit de achterste riemschijf neemt. De riem moet gemakkelijk te verwijderen zijn.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Afhankelijk van de banden en de vorm van het frame kan het nuttig zijn om voor het demonteren van het achterwiel de lucht gedeeltelijk of helemaal uit de band te laten lopen.

Draad- en vouwbanden**Demontage van buitenband**

Schroef het deksel en de bevestigingsmoer van het ventiel en laat de band helemaal leeglopen (g). Druk de band, rondom aan een kant, van de velg naar het midden van de velg. Het vergemakkelijkt de demontage.

Steek een kunststof bandenlichter ca. 5 cm naast het ventiel onder de onderkant van de buitenband. Trek de zijkant van de band over de velgrand (h). Houd de bandenlichter in deze positie. Steek de tweede bandenlichter ongeveer 10 cm van de eerste aan de andere kant van het ventiel tussen velg en band en trek ook daar de zijkant van de band over de velgrand.

Als een deel van de zijkant van de band boven de velgrand is gelicht, kunt u deze meestal zonder problemen over de hele omtrek losmaken door de bandenlichter de verschuiven. Haal nu de binnenband eruit. Let erop dat het ventiel niet in de velg blijft hangen en dat de binnenband heel blijft. De tweede zijkant van de band kunt u zo nodig gewoon naar onderen trekken. Repareer de binnenband volgens de handleiding van de fabrikant van de bandenplakset of vervang hem.

Als u de band hebt gedemonteerd, controleer dan ook het velglint (a). Het moet gelijkmatig zijn aangebracht, mag niet beschadigd zijn, geen scheurtjes vertonen en moet alle spaaknippels en -boringen bedekken.

Bij velgen met een dubbel bed – de zogeheten hollekamervelgen – moet het lint het hele velgbed bedekken, het mag echter niet zo breed zijn dat het aan de flanken omhoog staat. Dergelijke velgen moet u alleen met velglint van textiel of vaste kunststof combineren. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

WAARSCHUWING

Als de band door een binnengedrongen voorwerp is beschadigd, moet u de band voor alle zekerheid vervangen.

Vervang beschadigde velglinten onmiddellijk.

OPMERKING

Let er bij de koop van reservebinnenbanden op dat autoventielen niet op alle velgen passen!

OPMERKING

Als u pech onderweg krijgt, pomp de binnenband op en draai deze rond langs uw oor – zo kunt u meestal horen waar het lek zit. Thuis kunt u de binnenband ook onder water houden en aan de hand van de luchtbellens het lek vinden. Zoek – zodra u het lek heeft ontdekt – de getroffen plek in de buitenband en onderzoek deze ook. Vaak steekt de indringer nog door de band. Verwijder die, anders hebt u meteen weer bandenpech.

Montage van buitenband

Let bij de montage van de buitenband erop dat er geen vreemde deeltjes zoals zand of vuil in de buitenband terecht komt en vooral dat u de binnenband niet beschadigt.

Zet de velg met een rand in de band. Druk een zijkant van de band met de duim over de gehele omvang van de velgrand. Dit kunt u meestal zonder gereedschap doen.

Steek het ventiel door het ventielgat in de velg (b). Pomp de binnenband licht op zodat hij een ronde vorm krijgt en plaats hem volledig in de buitenband. Er mogen geen vouwen in zitten.

Begin met de eindmontage aan de tegenover het ventiel liggende kant van het wiel. Duw de band zover mogelijk rondom met uw duimen over de rand van de velg.

Let erop dat de binnenband niet tussen buitenband en velg vastgeklemd en geplet wordt. Schuif de binnenband met de hand steeds opnieuw in de buitenband (c).

Werk gelijkmatig langs beide kanten over de hele omtrek van de band. Tegen het einde toe moet u de buitenband krachtig naar beneden trekken (d) zodat het gemonteerde gedeelte in het diepe velgbed schuift. Dat vergemakkelijkt de montage van de laatste centimeters.

Voordat u de buitenband helemaal in de velg schuift, moet u nog een keer controleren of de binnenband goed zit, daarna duwt u de buitenband met de bal van de hand over de velgrand.

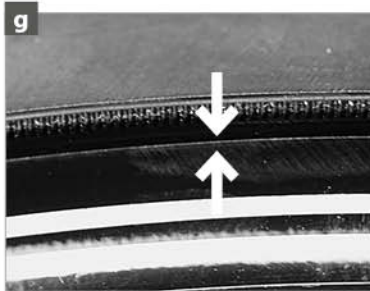
Slaagt u daar niet zonder meer in, maak dan gebruik van de bandenlichters (e). Let er op dat de gebogen kant naar de binnenband wijst en dat u deze niet beschadigt.

Duw het ventiel een beetje in de binnenkant van de band om te vermijden dat de binnenband wordt vastgeklemd onder de buitenband. Controleer of het ventiel rechtop staat. Zoniet dan moet u een flank van de band opnieuw demonteren en de binnenband opnieuw richten.

Om er zeker van te zijn dat u de binnenband niet plet, kneedt u de buitenband over de hele omtrek van het wiel heen en weer. Controleer daarbij ook of het velglint niet verschoven is.

Pomp de binnenband op tot de gewenste bandenspanning is bereikt (f). De maximale bandenspanning staat meestal op de zijkant van de buitenband.

Of de band correct zit, herkent u aan het feit dat de fijne controle-ring (g) op de band, vlak boven de velg, rondom op gelijke afstand van de velg loopt. Pas nu de spanning, uitgaande van de maximum waarde, via het ventiel aan. Let daarbij op de aanbevolen luchtdruk (h).

Montage van wiel

⚠ WAARSCHUWING

Als u een Raymon-fiets met hydraulische schijfremmen hebt, plaats deze dan voor reparaties nooit op zijn kop, d.w.z. met het stuur en zadel naar onderen. De rem werkt dan niet meer.

⚠ VOORZICHTIG

Bij werkzaamheden bij de achternaaf en de schakelbediening bestaat beknelingsgevaar voor de vingers. Draai daarom tijdens het werk nooit aan de cranks en duw de Raymon-fiets niet naar achteren.

OPMERKING

Trek bij een gedemonteerd wiel nooit aan de (schijf-) remgreep en let erop de transportbeveiligingen te monteren, als u het wiel demonteert.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Raadpleeg ook de informatie en de gebruiksaanwijzingen van de fabrikanten van de schakelsystemen. Deze vindt u op hun websites:
<https://si.shimano.com> www.rohloff.de/nl/service
<https://support.enviolo.com/hc/nl>
www.pinion.eu/en/downloads

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Als u vragen heeft, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

De montage van het wiel gebeurt normaal gesproken in de omgekeerde volgorde van de demontage. Verzekert u ervan dat het wiel goed past in de uitvalpads en centrisch loopt tussen de armen van de vork of de liggende achtervork van het frame. Let erop dat de snelspanner en de eventueel aanwezige uitvalborgen op de goede plaats zitten (a). Meer informatie vindt u in het hoofdstuk "Gebruik van snelspanners".

Controleer bij schijfremmen – en wel voor de montage van het wiel – of de remblokjes precies op hun plaats zitten in het remzadel. Dat herkent u aan de spleet tussen de remblokjes die parallel moet lopen en dat de slijtage-indicatoren op hun plaats zitten. Let erop dat u de remschijf tussen de remblokjes schuift (b).

Trek (bij schijfremmen meerdere keren) aan de remgreep (c) nadat u het wiel hebt gemonteerd en de asmoer vastgedraaid of de snelspanner en evt. een steekas hebt gesloten. Til de Raymon-fiets op en breng daarna het wiel in beweging (d). De remschijf moet dan niet tegen de remzadel en de remblokjes schuren, de velg niet tegen de remblokjes (bij velgremmen).

Montage van het voorwiel

Bij de montage van een voorwiel met naafdynamo (e) moet u erop letten dat de aansluitklem van de naafdynamo zich aan de in de rijrichting gezien rechterkant bevindt. De aansluitklem moet hierbij zo op de voorvork uitgelijnd zijn dat deze iets naar achteren en naar boven wijst (f). Probeer niet na het bevestigen van het voorwiel in de vork de aansluitklem te verdraaien.

Als bij het voorwiel geen snelspanner gemonteerd is, dan heeft u voor het vastdraaien van de asmoeren een steek- of ringsleutel nr. 15 (g) of bij voorkeur een momentsleutel nodig.

Asmoeren moeten afwisselend aan beide zijden vastgedraaid worden, omdat anders de naafassen met de borgringen verdraaien en vastklemmen kunnen. Het schroefdraaimoment bedraagt 20 – 25 Nm.

Nadat u het wiel goed in de vork heeft bevestigd, moet u de stekker van de lichtkabel weer op de aansluitklem aansluiten.

⚠ WAARSCHUWING

Fiets nooit met losgetrokken stekkerverbinding (h), omdat de verlichtingskabel in de spaken terecht kan komen. Gevaar voor ongevallen!

Controleer ten slotte door het draaien van het voorwiel de werking van de verlichting voor en achter op de Raymon-fiets.

Montage van het achterwiel

⚠ VOORZICHTIG

Bij werkzaamheden bij de achternaaf en de schakelbediening bestaat beknellingsgevaar voor de vingers. Draai daarom tijdens het werk nooit aan de cranks en duw de Raymon-fiets niet naar achteren.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Raadpleeg ook de informatie en de gebruiksaanwijzingen van de fabrikanten van de schakelsystemen. Deze vindt u op hun websites:

<https://si.shimano.com>

www.rohloff.de/nl/service

<https://support.enviolo.com/hc/nl>

www.pinion.eu/en/downloads

Als u vragen heeft, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

Met 5-/7-/8-/11-versnellingen Shimano Nexus en Alfine versnellingsnaven

Plaats beide borgringen in de rijrichting gezien links en rechts op de naafas. Draai de naafas zo dat de borgelementen van de borgringen in de sleuf van de uitvalpads grijpen (a). Breng de asmoeren aan beide zijden van de naafas aan.

Span de ketting en draai de asmoeren met 30–45 Nm vast (b) om het wiel aan het frame te bevestigen.

Nu moet de versnellingskabel weer in de schakelbediening van de versnellingsnaaf ingehangen worden. Hang de versnellingskabel met de schroefnippel in de geleiding van de schakelbediening (c). Leg de versnellingskabel langs de hiervoor bedoelde geleiding om de schakelbediening. Trek de schakelbuitenomhulling naar voren (d) en hang deze in de tegenhouder van de schakelbediening.

⚠ WAARSCHUWING

Controleer na de montage van het achterwiel en de versnellingskabel de instelling en werking van de versnellingen (f).

VEILIGHEIDSLINSTRUCTIE

De schakeleenheid heeft een hoge veervoorspanning. De montage van de versnellingskabel moet tegen deze veervoorspanning gebeuren en vereist daarom een bepaalde handkracht en technische vaardigheid. Om het mechanisme te ontlasten kunt u ook een 2 mm-inbussleutel gebruiken (g).

Controleer voordat u verder fietst de werking van de rem en of het wiel gemakkelijk te draaien is.

Met 5-/7-/8-versnellingen Shimano Nexus versnellingsnaven met terugtraprem

Plaats beide borgringen in de rijrichting gezien links en rechts op de naafas. Draai de naafas zo dat de borgelementen van de borgringen in de sleuf van de uitvalpads grijpen (a). Breng de asmoeren aan beide zijden van de naafas aan.

Breng de boring in de remarm op gelijke hoogte met de boring in de remarmklem en zet de klembout in. Zet van achteren een moer met sluitring op de schroefdraad van de klembout. Draai deze onderdelen ca. 3–4 omwentelingen naar elkaar toe.

Span de ketting en draai de asmoeren met 30–45 Nm vast (b) om het wiel aan het frame te bevestigen.

Draai nu de klembout van de remarm met een aanhaalmoment van 3–5 Nm vast (e). Controleer dat er ongeveer 2–3 mm schroefdraad aan de klemmoer uitsteken. Als dit niet het geval is, dan heeft u een langere bout nodig.

Nu moet de versnellingskabel weer in de schakelbediening van de versnellingsnaaf ingehangen worden. Hang de versnellingskabel met de schroefnippel in de geleiding van de schakelbediening. Leg de versnellingskabel langs de hiervoor bedoelde geleiding om de schakelbediening. Trek de schakelbuitenomhulling naar voren (d) en hang deze in de tegenhouder van de schakelbediening.

⚠ WAARSCHUWING

Controleer na de montage van het achterwiel en de versnellingskabel de instelling en werking van de versnellingen (f).

VEILIGHEIDSLINSTRUCTIE

De schakeleenheid heeft een hoge veervoorspanning. De montage van de versnellingskabel moet tegen deze veervoorspanning gebeuren en vereist daarom een bepaalde handkracht en technische vaardigheid. Om het mechanisme te ontlasten kunt u ook een 2 mm-inbussleutel gebruiken (g).

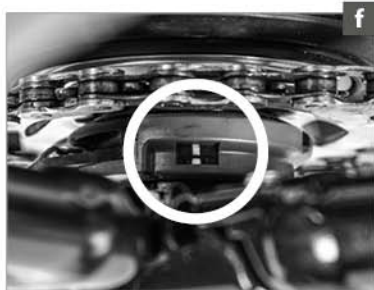
Controleer voordat u verder fietst of de rem goed werkt en het wiel gemakkelijk te draaien is.

Met 14-versnellingen Rohloff (mechanisch bediend)

De montage van het achterwiel met een Rohloff versnellingsnaaf gebeurt normaal gesproken in omgekeerde volgorde van de demonstratie.

U moet er echter goed op letten dat de momentsteun juist geplaatst wordt (h).

Meer informatie vindt u in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant van het schakelsysteem of raadpleeg uw Raymon-dealer.

Met Enviolo

Plaats het achterwiel in het frame terug. Let op dat u de versnellingskabel niet inklemt. Schuif op beide asuiteinden een borgring (a). De vertanding van de borgring moet naar de achtersvork van het frame gericht zijn. Het rechthoekige borgelement moet in de achtersvork van het frame grijpen. Draai de asmoeren met een aanhaalmoment van 30–40 Nm vast. Als uw Raymon-fiets met een rollerbrake is uitgerust, let dan op de gegevens van de fabrikant. Installeer de beide versnellingskabels aan de schakelbediening volgens de handleiding van de fabrikant.

⚠ WAARSCHUWING

Trek bij schijfremmen meermalen aan de remgrepen (b), nadat u het wiel heeft gemonteerd. Er moet een exact drukpunt ontstaan.

Breng bij velgremmen de remkabel onmiddellijk na montage van het wiel weer aan!

Breng bij hydraulische velgremmen de remeenheid onmiddellijk weer aan en sluit de snelspanner (c)! Let erop dat de remeenheid noch de velg noch de band of de spaken aanraken, als het wiel draait.

⚠ WAARSCHUWING

Controleer voordat u verder fietst of de remflanken resp. -schijven na de montage nog vrij zijn van vet of andere smeermiddelen.

Steek bij naafdynamo's de stekker weer in de betreffende bus.

Controleer of de remblokkjes de remvlakken goed raken (d). Controleer of de wielbevestiging goed zit. Doe altijd een remproef in stilstand, zoals in het hoofdstuk "Voor iedere rit" beschreven!

OPMERKING

Het verkeerd aanbrengen van de borgring kan schade aan de achtersvork van het frame en de naaf veroorzaken. Te vast aanhalen kan onderdelen beschadigen, te los aanhalen kan het verglijden van de as in de achtersvork van het frame veroorzaken.

Met Pinion

De montage van het achterwiel bij een Raymon-fiets met een Pinion-versnellingsnaaf gebeurt normaal gesproken in omgekeerde volgorde van de demontage.

STUURLAGER/BALHOOFD

De vork is met het stuurlager, ook balhoofd geheten, draaibaar gelegd in het frame. Om met de Raymon-fiets stabiel en rechthoekig te kunnen rijden, moet de stuureenheid gemakkelijk kunnen draaien. De schokken van een golvende rijbaan vormen een grote belasting voor het balhoofd. Daardoor is het mogelijk dat het komt los te zitten en een andere positie inneemt.

⚠ WAARSCHUWING

Als u met een los balhoofd rijdt, worden de belastingen op de vork en de lager zelfs zeer hoog. De vork kan breken. Gevaar voor ongevallen!

Controleren en bijstellen

Controleer de speling door uw vingers rond de bovenste schaal van het stuurlager te leggen (e).

Duw met het gewicht van het bovenlichaam op het zadel, trek met uw andere hand aan de voorwielrem en schuif uw Raymon-fiets krachtig voor- en achteruit (f). Zit er speling op het lager, dan zal de bovenste schaal duidelijk voelbaar – met een lichte schok – verschuiven t.o.v. de onderste en zult u ook een spleet tussen de twee schalen zien.

Til om de lichte loop van het lager te controleren met één hand het frame op tot het voorwiel geen contact meer heeft met de grond. Het voorwiel moet zonder vastklikken van helemaal links naar helemaal rechts en terug kunnen draaien. Wordt het stuur licht aangeraakt, dan moet de vork vanzelf vanuit de middenpositie wegdraaien (g).

Als de test niet foutvrij wordt doorstaan, neemt u contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

Controleer of de passing van de stuurpen goed is nadat het lager is ingesteld! Ga voor de Raymon-fiets staan en klem het voorwiel tussen uw knieën. Pak het stuur vast en probeer het t.o.v. het voorwiel te verdraaien (h). Een losse stuurpen kan leiden tot een zware val.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Voor het instellen van het balhoofd is een zekere ervaring vereist. Daarom moet u dit werkje overlaten aan de Raymon-dealer.

VERING

Glossarium

Verende vork

Fietsvork, die de schokken over beweeglijke componenten afveert en dempt. Telescopische verende vorken komen het meest voor (a). Binnenpoten zijn de dünnere buizen die vast aan de vorkkop van een telescopische vork zijn geperst of geschroefd. Buitenpoten wordt het onderste deel van de vork genoemd waarin de binnenpoten steken.

Veerconstante of -hardheid

Dit is de kracht die nodig is om de veer met een bepaalde veerweg in elkaar te drukken – gemeten in Newton per millimeter (N/mm) of pound/inch (bs/in). Een hogere veerconstante betekent meer kracht per weg. Bij luchtveren komt dit overeen met een hogere druk.

Veervoorspanning

Bij de veel voorkomende luchtveringssystemen bepaalt de luchtdruk in de vork de veerhardheid en de voorspanning. Houdt u zich aan de door de fabrikant opgegeven aanbevelingen. Stalen veren kunnen binnen een bepaald bereik worden voorgespannen. Dan reageert de vering pas bij een hogere belasting.

De veerconstante verandert daardoor echter niet. Zware fietsers kunnen door een hogere voorspanning een te kleine veerhardheid niet compenseren.

Negatieve veerweg – “sag” (b)

De veerweg waarmee de achtervork of de voorvork inveert als de biker bij stilstand zijn gebruikelijke rijpositie inneemt. Wordt meestal als percentage van de totale veerweg aangegeven.

Einddemping – “rebound damping” (c)

Meestal ro(o)d(e) instelknop/-wiel(tje, vertraagt het uitveren of remt dit af. Voorkomt het wiebelen van de Raymon-fiets.

Lockout (d)

Meestal hendels aan het veerelement of aan het stuur. Inrichting die de vork of de demper blokkeert, zodat het veerelement op asfalt of gladde weggedeelten niet opwipt. Mag off-road niet worden gebruikt.

Platformdemping

Verhoogt de (Low Speed-)compressiedemping en onderdrukt het opwippen. In tegenstelling tot de lockout wordt de vering niet volledig geblokkeerd.

VERENDE VORKEN

De meeste Raymon-trekkingbikes en veel citybikes zijn uitgerust met verende vorken (e+f). Zo kan de Raymon-fiets off-road of op slechte rijwegen beter worden gecontroleerd, omdat de banden meer bodemcontact maken. De belasting van Raymon-fiets en fietser door schokken wordt aanmerkelijk gereduceerd. Verende vorken verschillen in uitvoering van verende elementen en van dempers. Er wordt geveerd met stalen veren, speciale kunststofsoorten, zogenoemde elastomeren, lucht in een afgesloten kamer of een combinatie daarvan. Gedempt wordt doorgaans met olie of dankzij de eigendemping van de elastomeren.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De handleidingen van de fabrikanten van de verende vorken worden meestal meegeleverd. Lees deze zorgvuldig voordat u de vorkinstelling wijzigt of onderhoudswerkzaamheden uitvoert.

Instellen van de hardheid van de veren

Om de vork optimaal te laten functioneren, moet deze zijn afgestemd op het gewicht van de fietser, de zithouding en de toepassing. Als u op de Raymon-fiets zit moet de verende vork ca. 10 – 25 % van de maximale

veerweg inveren. Laat dit altijd door uw Raymon-dealer instellen bij de overdracht.

Als de vork off-road of op slechte weggedeelten duidelijk hoorbaar meerdere keren doorslaat, dan is de veer te slap ingesteld. De voorspanning/luchtdruk moet worden verhoogd (g). Als het instelbereik niet groot genoeg is, moet u de veer door uw Raymon-dealer laten vervangen.

⚠ WAARSCHUWING

- Verende vorken zijn zo geconstrueerd, dat zij schokken kunnen resp. moeten compenseren. Als de vork stug is en blokkeert, dringen de schokken onverminderd in het frame door, dat daar meestal niet op is berekend. Daarom mag u bij vorken met lock-out-mechanisme (h) deze functie alleen op vlak terrein (verharde wegen, vlakke landwegen) gebruiken en niet off-road.*
- De verende vork moet zo zijn berekend resp. afgesteld, dat deze hoogstens in extreme gevallen doorslaat. Een te slappe veer (te weinig luchtdruk) is meestal voelbaar en hoorbaar aan harde slagen. Deze ontstaan als de vork met een ruk volledig in elkaar schuift. Als een verende vork vaak doorslaat, kan deze en het frame op den duur beschadigen.*

Damping en lockout

De damping wordt geregeld door interne kleppen. "Nawippen" van de vering na een hindernis wordt tegengegaan.

Als u lang staande op de pedalen met grote krachtsinspanning bergopwaarts rijdt is het raadzaam de damping te blokkeren, als de verende vork hiervoor een lockout-mechanisme heeft. Bij het bergaf rijden op een oneffen ondergrond moet de lockout geopend zijn.

Bij verende vorken met instelbare rebounddamping kan met de instelknop de uitveersnelheid (rebound) langzamer of sneller worden ingesteld. Begin de instelprocedure met volledig geopende damping ("–"). Rijd over een hindernis (bijv. een hoge stoeprand af) en draai de rebounddamping in kleine stappen net zo ver (in richting "+") tot de verende vork na het in- en uitveren helemaal niet vaker dan een keer nawipt. Controleer een gewijzigde instelling steeds met een proefrit.

⚠ WAARSCHUWING

Als de vork te sterk is gedempt, kan deze bij snel elkaar opvolgende hindernissen mogelijk niet meer uitveren. Gevaar voor ongevallen!

⚠ WAARSCHUWING

Draai niet lukraak aan bouten in de hoop dat u daarmee de instelling kunt veranderen. U zou het bevestigingsmechanisme kunnen losdraaien, wat aanleiding kan geven tot een val. Normaliter zijn de afstelmogelijkheden – bij alle fabrikanten – aangegeven met een schaalverdeling of met "+" (a) (voor sterkere damping/hardere vering) en "–" (b).

Als u een nieuwe voorband monteert, moet u erop letten dat deze niet langs de kop van de vork loopt, als de vork helemaal inverteert. Het voorwiel kan blokkeren. Gevaar voor ongevallen!

Rij niet wanneer de verende vork vaak doorslaat. Dat kan schade veroorzaken aan verende vork en frame.

Activeer de lockout-functie niet off-road, maar alleen op vlak terrein (verharde wegen, vlakke landwegen) (c).

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Ga naar uw Raymon-dealer of volg de aanwijzingen in de handleiding van de fabrikant van verende vorken (d).

Onderhoud

Verende vorken zijn complexe onderdelen die regelmatig onderhoud en verzorging nodig hebben. Meestal hebben de betreffende aanbieders daarom een servicecenter ingericht waarin u de vorken kunt laten repareren en voor periodieke controle, afhankelijk van het gebruik, bijvoorbeeld jaarlijks, kunt brengen. Laat alle boutverbindingen regelmatig door uw Raymon-dealer controleren.

Er zijn enkele principiële onderhoudstips die u in ieder geval ter harte dient te nemen.

Let erop dat de glijvlakken van de binnenpoten proper zijn.

Reinig de vork, als deze vuil is, met water en een zachte spons (e).

Besproei de binnenpoten van de verende vork, nadat u uw Raymon-fiets gewassen hebt, met een beetje door de fabrikant goedgekeurde smeerspray (f) of breng een heel dun laagje hydraulische olie op. Veer dan de vork meerdere keren in en veeg de resten van het smeermiddel voor de volgende rit met een schone doek af.

Gebruik bij de reiniging geen hogedrukreiniger (g) of een scherp schoonmaakmiddel! Vraag uw Raymon-dealer om het geschikte middel.

Bij vorken met elastomeervering moet u de kunststofveren regelmatig reinigen en met hars- en zuurvrij vet insmeren. Sommige vorkfabrikanten hebben een speciaal vet in hun onderhoudsprogramma (h). Houd u altijd aan de aanbevelingen van de fabrikant. Controleer regelmatig de luchtdruk bij vorken met luchtvering, omdat deze na verloop van tijd kan afnemen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Verende elementen zitten gecompliceerd in elkaar. Laar het onderhoud en vooral het demonteren van de verende elementen over aan uw Raymon-dealer.

Breng uw Raymon-fiets met verende vork minstens één maal per jaar naar een servicecenter van de fabrikant van de vork.

GEVEERDE ZADELPENNEN

Geveerde zadelpennen (a+b) verhogen het rijcomfort op hobbelige wegen. Zij kunnen zowel op de grote weg als op landwegen worden gebruikt.

De zadelpennen zijn in de regel ingesteld op een gemiddeld gewicht van ca. 75 kilo. Om de veereigenschappen te beïnvloeden kunt u de veervoorspanning variëren en/of andere veren monteren.

⚠ WAARSCHUWING

Trek de zadelpen niet over de markering aan de schacht (c) (einde, minimum, maximum, stop, limiet e.d.).

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

De fabrikant van geveerde zadelpennen leveren meestal handleidingen mee. Lees deze zorgvuldig voordat u de instelling wijzigt of onderhoudswerkzaamheden uitvoert.

Controle en onderhoud

Pak het zadel van voren en van achteren vast en beweeg het dwars op de rijrichting (d). Zo controleert u of het veermechanisme van de zadelpen zijdelings speling vertoont.

Als dat duidelijk het geval is, moet u dit door uw Raymon-dealer laten controleren en evt. laten bijstellen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Laat de zadelpen een keer per jaar door uw Raymon-dealer nakijken.

VERLICHTING

Voor deelname aan het openbare wegverkeer is een functioneren- de verlichting verplicht voorgeschreven (zie hoofdstuk **“Wettelijke eisen voor deelname aan het wegverkeer”**). U moet weten hoe de verlichting is opgebouwd, zodat u eventuele storingen zelf kunt verhelpen.

Achterlicht (e) en voorlicht (f) worden via een dynamo van stroom voorzien. Daartoe zijn zij met twee kabels met de dynamo verbonden. In sommige gevallen is er maar een kabel, dan loopt de terug- leiding via het frame.

Achterlicht

Gloeilampen of LED's branden door een (rode) lichtverstrooiende plaat naar achteren en zijn mogelijk aan de zijkant zichtbaar. Intus- sen bieden de meeste achterlichten een standlichtfunctie waarbij de stroomvoorziening door een condensator of een batterij wordt overgenomen zodra de Raymon-fiets – bijvoorbeeld voor een stop- licht – stilstaat.

Voorlicht

Als verlichting worden gloeilampen, halogeenlampen of een of meerdere LED's ("licht emitterende diode") gebruikt die wit licht via een reflector en/of lichtverstrooiende plaat gericht op de weg schijnt. Sommige modellen zijn met een sensor uitgerust die in het donker de voorlicht automatisch inschakelt als de dynamo is geactiveerd. Zeer hoogwaardige voorlichten onderscheiden zich bovendien door een standlichtfunctie of geven zelfs licht overdag (beide met LED).

Banddynamo

De banddynamo (g) moet zo worden aangebracht dat de aandrijf- as loodrecht tot de wielas staat en het aandrijf wiel over de gehele breedte op de band rust. De banddynamo kan op het voor- of achter- wiel worden gemonteerd. Bij het inschakelen kantelt hij met het aandrijf wiel tegen de zijkant van de band. Voor het uitschakelen wordt de dynamo naar zijn uitgangspositie teruggeklapt.

Naafdynamo

Naafdynamo's (h, p. 81+a) bevinden zich in de naaf van het voorwiel. Zij zijn praktisch slijtagevrij en hebben een hoge werking. Er zijn modellen die elektrisch en niet mechanisch geschakeld kunnen worden. Daarvoor is een schakelaar op het stuur of direct op het voorlicht (b) aangebracht. Andere modellen bieden het comfort dat zij d.m.v. een sensor zelfstandig in- en uitschakelen.

Batterijverlichting

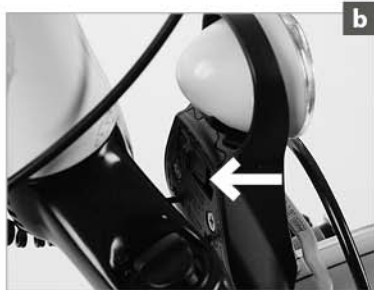
Controleer het gebruik van de op batterijen werkende koplampen en achterlichten (c) in het reglement verkeersregels en verkeerstekens. Zie ook hoofdstuk "Wettelijke eisen voor deelname aan het wegverkeer".

⚠ WAARSCHUWING

- **Zet een banddynamo (d) alleen in of uit bij stilstand en let erop dat deze niet tegen de spaken komt! Voorzichtig, bij nat weer werkt de dynamo mogelijk niet goed als het aandrijfwiel doorschiet.**
- **Een onvolledig of niet-functionerende verlichting is niet alleen in strijd met de wet, maar vormt ook een bedreiging voor uw leven. Fietzers op de weg zonder licht zijn in het donker moeilijk te herkennen en riskeren zware ongevallen!**

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- **Lees de meegeleverde handleidingen van de fabrikant van de verlichting en de dynamo zorgvuldig door en let op de aanwijzingen daarin. Als u verdere vragen hebt over de verlichting, vraag dan uw Raymon-dealer om raad.**

WETENSWAARDIGHEDEN OVER DE FIETS

Fietshelm en bril

Een fietshelm is ten sterkste aan te bevelen. Uw Raymon-dealer heeft een keuze in verschillende groottes (e).

Fietshelmen zijn uitsluitend toegestaan voor het dragen tijdens het fietsen. Raadpleeg de handleiding van de fabrikant.

⚠ WAARSCHUWING

Rijd nooit zonder fietshelm en bril (f)! Maar ook de veiligste helm baat niet wanneer hij niet goed past, de riem niet juist is ingesteld of los hangt te bungelen.

Naast een fietshelm en de geschikte kleding moet u ook altijd een veiligheidsbril (g) dragen, als u met uw Raymon-fiets onderweg bent.

Deze beschermt u tegen zon en wind, maar ook tegen muggen en overige vreemde deeltjes die bij het fietsen zonder bril in uw ogen terecht kunnen komen en uw zicht kunnen belemmeren. **Gevaar voor ongevallen!**

Uw Raymon-dealer heeft een grote selectie aan verschillende brillen en geeft graag advies.

Kleding

⚠ WAARSCHUWING

Fiets nooit met wijde pijpen of een rok die tussen de spaken, ketting of kettingbladen kan komen. Gebruik evt. als bescherming geschikte klemmen of ook banden.

Draag opvallende kleuren, zodat u door andere weggebruikers wordt gezien!

Pedalen en schoenen

Fietsschoenen (h) moeten uit vast materiaal bestaan om stevigheid te bieden en een harde zool hebben, waar het pedaal niet doorheen drukt. De hiel moet niet te breed zijn, anders kunt u de natuurlijke voethouding niet aannemen.

Speciale fietsschoenen hebt u vooral dan nodig als uw Raymon-city-/trekkingbike voorzien is van zogeheten klik- of systeempedalen. In de zolen zijn kleine plaatjes of "cleats" geïntegreerd. Die bieden een stevig houvast op het pedaal. Bij sommige modellen is ook het loopcomfort bevredigend te noemen.

Het belangrijkste voordeel van systeempedalen (a) is dat als u snel rondjes maakt of op ruw terrein fietst, uw voet niet van het pedaal glijdt. Het pedaal kan dankzij de vaste steun ook worden geduwd resp. omhooggetrokken.

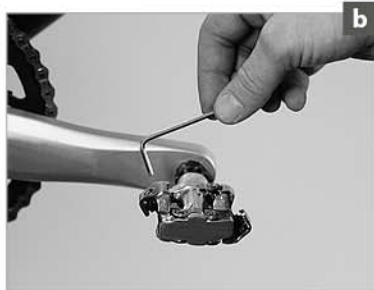
Gewoonlijk neemt u de pedaal in de onderste stand van de crank met de neus van het plaatje op en trapt dan op de horizontaal staande pedalen. Normaliter zet de schoen zich vast met een duidelijk te horen en te merken klik.

De losklikkracht van systeempedalen wordt met behulp van een inbusleutel ingesteld (b). Knarsen of piepen kunt u vaak met een beetje vet aan de contactpunten verhelpen. Het kan echter op slijtage duiden – net als een wankel stand. Controleer de cleats regelmatig.

⚠ WAARSCHUWING

Let erop dat de bevestigingsschroeven van de cleat steeds vast zijn aangedraaid. Als ze los zitten, wordt het afstappen bijna onmogelijk. Gevaar voor ongevallen!

Oefen eerst in stilstand, dan op een verkeersarme plek, de pedalen op te nemen, in te klikken en de voet los te maken (c).

⚠ WAARSCHUWING

Fiets alleen met een pedaalsysteem dat soepel vastklikt en losklikt. Functioneert het pedaal niet naar behoren of is de cleat erg versleten, dan kan de schoen onverwacht vanzelf losschieten van het pedaal. In sommige gevallen kan hij slechts met veel moeite of helemaal niet meer losklikken. In beide gevallen kunt u ten val komen!

Let erop dat pedaal en schoenzolen altijd helemaal schoon zijn en dat er niets in blijft steken (d). Geef het klikmechanisme regelmatig een druppeltje olie.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Lees de handleiding van de pedaalfabrikant en vraag advies over de verschillende schoenmodellen bij uw Raymon-dealer.

Toebehoren

Met de aankoop van uw Raymon-fiets hebt u de basis gelegd voor een heleboel fietsplezier. Afhankelijk van wat u met uw Raymon-fiets wilt doen, moet u nog een paar tips lezen en een geschikte uitrusting aanschaffen. Er zijn bij uw Raymon-dealer veel nuttige accessoires, waarmee uw veiligheid en comfort toenemen.

U kunt diverse accessoires op uw Raymon-fiets monteren (e). Let er echter op dat de eisen van de reglement verkeersregels en verkeerstekens en de DIN EN moeten worden opgevolgd. Alle onderdelen die u later aanbrengt moeten compatibel zijn met uw Raymon-fiets.

⚠ WAARSCHUWING

Ongeschikte accessoires kunnen de eigenschappen van de Raymon-fiets veranderen en tot een ongeval leiden. Stem het aanbrengen van accessoires daarom altijd af met uw Raymon-dealer en raadpleeg altijd de aanwijzingen voor het beoogd gebruik van de Raymon-fiets.

Sloten

Vergeet niet een stevig beugel-, vouw- of kettingsslot (f) mee te nemen op uw tochten. U voorkomt diefstal alleen op effectieve wijze door uw Raymon-fiets aan een vaststaand voorwerp te bevestigen.

Pechset

Het belangrijkste accessoire voor een geslaagde fietstocht is een luchtpomp en een kleine gereedschapstas. Daarin zitten twee kunststof bandenlichters, de courante inbussleutels, een binnenband, een reparatieset, eventueel uw mobiele telefoon en wat geld (g). Op die manier bent u gewapend tegen bandenpech.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Toebehoren dat op een later tijdstip werd gemonteerd zoals spatborden, bagagedragers etc. kunnen de werking van uw Raymon-fiets nadelig beïnvloeden. Informeer altijd bij uw Raymon-dealer voordat u accessoires van welke aard dan ook aan de Raymon-fiets monteert.

Voordat u een extra bel (h) of claxon dan wel verlichting koopt moet u precies nakijken of dat accessoire is toegestaan en gekeurd en of het is wel toegelaten voor het wegverkeer. Extra batterij-/acculampen moeten zijn gemarkeerd met een slangenlijn en met de letter "K".

BAGAGE TRANSPORTEREN

Bagage transporteren met een ongeveerd frame

Er bestaan verschillende mogelijkheden om bagage te transporteren op de Raymon-fiets. De manier waarop bagage het beste wordt vervoerd, hangt in de eerste plaats af van gewicht en volume. U kunt bagage gemakkelijk transporteren in een speciale rugzak (a). Maar voor langere tochten en zware en volumineuze lading is uw Raymon-trekkingbike met een bagagedrager (b) uitgerust.

Het is aan te bevelen de te transporteren voorwerpen in stabiele fietszakken te steken met mogelijk een laag zwaartepunt.

Een andere mogelijkheid om een en ander mee te nemen, is een stuurtas (c). Die heeft vaak snelsluitingen en is dus vlug aangebracht. Stuurtassen zijn bijzonder geschikt voor waardevolle voorwerpen, fototoestel en landkaarten die u dan tijdens het rijden gemakkelijk kunt pakken.

Let bij de aankoop van dergelijke zakken erop dat ze waterdicht zijn zodat u niet bij de eerste de beste regenbui voor onaangename verrassingen komt te staan.

Tassen vooraan, de zogeheten Lowrider-tassen worden met speciale houders aan de vork bevestigd. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

⚠ WAARSCHUWING

- ***Uw Raymon-fiets is ontworpen voor een maximaal toelaatbaar totaalgewicht. Het gewicht van de fietser, bagage, Raymon-fiets, het kinderzitje resp. de aanhanger, indien toegestaan, worden bij elkaar opgeteld. Informatie over het maximaal toelaatbare totaalgewicht vindt u op het typeplaatje van uw Raymon-fiets of in de Raymon-fietspas in deze handleiding. Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met uw Raymon-dealer. Belaad uw Raymon-fiets niet te zwaar en houd u evt. aan de toegelaten belasting die op de bagagedrager is ingestempeld of aangegeven.***
- ***Pas de verende vork en de bandenspanning aan het extra gewicht aan.***
- ***Bagage verandert over het algemeen de rijeigenschappen van uw Raymon-fiets en verlengt de remweg! Fiets dus eerst een rondje met uw volbepakte Raymon-fiets (d) op een verkeersarm pleintje.***

KINDEREN MEENEMEN

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Niet alle Raymon-city- en trekkingbikes zijn ervoor geschikt een kinderzitje met een speciale houder te monteren. Kijk in de Raymon-fietspas en vraag uw Raymon-dealer.

Voordat u met uw Raymon-fiets een aanhanger trekt, controleert u of deze daarvoor geschikt is. Kijk in de Raymon-fietspas of vraag uw Raymon-dealer.

Kinderen meenemen is alleen mogelijk respectievelijk toegestaan in speciale kinderzitjes (e) of in kinderaanhangwagentjes (f).

⚠ WAARSCHUWING

Riem u of de kleine passagier(s) altijd vast want ongecontroleerde bewegingen kunnen er toe leiden dat de Raymon-fiets of de aanhanger kantelt.

Zet het kind altijd een passende fietshelm op. Een kinderzitje of een aanhanger biedt niet voldoende bescherming bij een ongeval. Denk eraan dat u zelf ook altijd een helm draagt.

⚠ WAARSCHUWING

Bij de extra belasting door het vervoer van kinderen in een kinderzitje moet u met een langere remafstand rekening houden.

Koop uitsluitend goedgekeurde kinderzitjes en kinderaanhangers bijv. DIN/ISO-gekeurd) en let altijd op de juiste montage. Uitgebreide informatie hierover vindt u in de handleidingen van de fabrikant, die u bij aankoop hebt gekregen.

Kinderzitjes

⚠ VOORZICHTIG

Bedek de veren van uw zadel zodat uw kind zijn vingers er niet tussen kan klemmen.

Kinderaanhangers

In speciale kinderaanhangers die door uw Raymon-fiets worden getrokken, kunnen ten hoogste twee kinderen zitten.

Aanhangers veranderen het remgedrag en de breedte van de Raymon-fiets. Oefen eerst met lege aanhanger. Een lange vlaggenstok maakt ze voor auto's beter zichtbaar. Let erop dat de aanhanger over de actieve en passieve verlichtingsinrichtingen volgens het wegverkeersreglement beschikt. Raadpleeg hiervoor de handleiding van de fabrikant van de aanhanger daar deze afhankelijk zijn van de soort aanhanger.

⚠ WAARSCHUWING

Voordat u met uw Raymon-fiets een aanhanger trekt, richt de aanhanger in conform het wegverkeersreglement en schakel de verlichting bij het aanbreken van de duisternis of slecht zicht in.

Trekinrichting kinderfiets/aanhangsystemen

Op de markt worden verschillende systemen aangeboden (a+b) waarmee u een kinderfiets aan een volwassenenfiets kunt aanhangen om zo samen met uw kind over de weg te rijden.

Laat u adviseren in uw Raymon-dealer over de verschillende trekinrichtingen.

Ook het remgedrag van uw Raymon-fiets verandert. Voordat u zich met een aangehangen kinderfiets in het wegverkeer begeeft, moet u daarom het rij- en remgedrag op een verkeersarme plek oefenen en eerst zonder passagier.

⚠ WAARSCHUWING

Trekinrichtingen beïnvloeden de rijeigenschappen van de Raymon-fiets in sterke mate. Het gewicht van de aangehangen fiets en het kind maken het rijden betrekkelijk instabiel. De Raymon-fiets neigt er soms toe te slingeren. Oefen het op- en afstappen en het rijden en let erop, vooral in bochten, dat uw Raymon-fiets met een trekinrichting veel langer is.

⚠ WAARSCHUWING

Belangrijk is ook dat u met uw kind oefent, hoe het zich tijdens het rijden moet gedragen op zijn aangehangen fiets. Let er ook op dat uw kind bij het rijden met aangekoppelde resp. aangehangen fiets een helm draagt. Draag zelf een helm en wees een goed voorbeeld.

Koop uitsluitend gekeurde trekinrichtingen (bijv. DIN/GS-gekeurd) en let altijd op de juiste montage. Uitgebreide informatie hierover vindt u in de handleidingen van de fabrikant, die u bij aankoop van de trekinrichting hebt gekregen.

Als u in het donker fietst, moet de aangehangen fiets van uw kind ook voorzien zijn van de voorgeschreven verlichting, d.w.z. hij moet met een gegolfde lijn en de letter "K" gekenmerkt zijn (c). Meer informatie daarover vindt u in het hoofdstuk "Wettelijke eisen voor deelname aan het wegverkeer". Als de dynamo niet kan worden gedraaid, adviseren wij een goedgekeurd accu-achterlicht (d).

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Voordat u met uw Raymon-fiets een trekinrichting trekt, controleert u of deze daarvoor geschikt is. Kijk in de Raymon-fietspas of vraag uw Raymon-dealer.

TRANSPORT VAN DE FIETS

Met de auto

Nagenoeg iedere zaak met autotoebehoren en bijna alle autobedrijven bieden draagsystemen (e) om uw Raymon-fiets te transporteren zonder dat die moet worden gedemonteerd.

Normaal worden fietsen in een rail gezet en bevestigd met een klauw aan de onderbuis. Dit kan een niet te repareren beschadiging van het frame veroorzaken. Bijzonder gevaar leveren hoogwaardige, zeer dunwandige aluminium frames of carbon frames op. Op basis van de materiaaleigenschappen van carbon kan een ernstige beschadiging niet meteen herkenbaar zijn en bij later gebruik tot een onvoorziën, ernstig ongeval leiden. Een zaak met autotoebehoren heeft echter vaak speciale, passende modellen.

Steeds meer in de mode komen fietsendrager aan de achterkant van de wagen. Het voordeel daarvan t.o.v. een fietsendrager op het dak, is vooral dat u de Raymon-fiets niet zo hoog moet hijsen. Let erop dat bij de gebruikte bevestiging geen beschadiging aan vorken en frame ontstaat. **Dit kan breuk opleveren!**

Let bij de aankoop van een fietsendrager erop dat de veiligheidsnormen in uw land worden nageleefd, bv. GS-teken.

Lees de handleiding van uw Raymon-fietsendrager (f) zorgvuldig door en neem de toelaatbare draagcapaciteit en de aanbevolen of zelfs voorgeschreven maximumsnelheid in acht. Let zo nodig op het vereiste verticale draagvermogen van de trekhaak.

⚠ WAARSCHUWING

- **Let erop dat er geen onderdelen (gereedschap, bagagetassen (g), kinderzitjes (h) enz.), op de Raymon-fiets zitten, die los kunnen gaan. Gevaar voor ongevallen!**
- **Koop geen fietsendrager waarbij de Raymon-fiets ondersteboven, met andere woorden met zadel en stuur naar beneden, op de fietsendrager wordt bevestigd. Bij die manier van bevestigen worden stuur, stuurpen, zadel en zadelpen tijdens de rit zeer zwaar belast. Kies geen dragers met ophanging aan de cranks. Dit kan breuk opleveren!**
- **Controleer de bevestiging van de Raymon-fiets voor en ook regelmatig tijdens de rit. Als de Raymon-fiets losraakt van de fietsendrager, kunnen andere weggebruikers in gevaar worden gebracht.**

⚠ WAARSCHUWING

- Leg de Raymon-fiets of gedeelte daarvan niet los in de binnenruimte. Rondschuivende onderdelen kunnen uw veiligheid in gevaar brengen.**
- Let erop dat de lichtinstallatie en de nummerplaat van uw wagen niet bedekt zijn. In sommige gevallen is een tweede achteruitkijkspiegel verplicht.**
- Trek de remhendel aan en beveilig met een sterke rubber kabel, als u een Raymon-fiets met hydraulische schijfremmen ondersteboven transporteert.**

OPMERKING

- Bij grootvolumige framebuizen bestaat bij klemmen die daar niet voor geschikt zijn, het gevaar dat ze platgedrukt worden (a)! Carbon-frames mogen nooit worden vastgeklemd.**
- Denk eraan dat uw wagen met de Raymon-fiets op het dak een stuk hoger is. Meet de totale hoogte van uw wagen met Raymon-fiets erop en breng dit goed zichtbaar aan op het dashboard of aan het stuur.**
- Heeft uw fiets schijfremmen, breng dan de transportbeveiligingen (b), aan wanneer u de fiets zonder wielen transporteert.**
- Sluit fietsen op een fietsenrek met een extra slot af wanneer u bijv. een pauze maakt.**

Met de trein / met het openbaar vervoer

Het meenemen van fietsen (c) in het openbaar vervoer (d) is per stad verschillend geregeld. Zo zijn er in verschillende steden bepaalde tijden waarop u uw Raymon-fiets niet of niet zonder kaartje mag meenemen. Informeer u vroegtijdig voor aanvang van de rit over de vervoersvoorwaarden.

In de trein kunt u uw Raymon-fiets buiten de spits in het speciale fietsgedeelte vervoeren. Dit bevindt zich meestal aan de het begin of einde en is van een fietssymbool voorzien. De NS verzoekt u wel om uw Raymon-fiets via de Treinwijzer aan te melden.

⚠ VOORZICHTIG

- Om het in- en uitstappen te vergemakkelijken, haalt u zware of omvangrijke tassen en bagage van tevoren van de Raymon-fiets.**

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

- Informeer u zich tijdig voor de aanvang van uw reis over de vervoersvoorwaarden en neem ook de voorschriften en regels voor het vervoer van fietsen in acht in de landen waar u doorheen reist.**

ALGEMENE ONDERHOUDSTIPS EN SERVICEBEURTEN

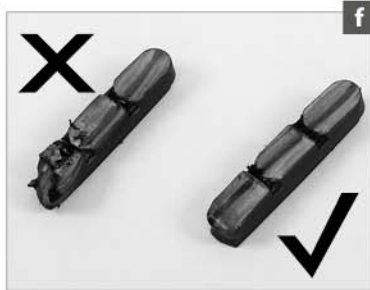
Onderhoud en servicebeurten

Op het moment dat u de Raymon-dealer uitrijdt op uw nieuwe Raymon-fiets, is die rijklaar gemonteerd. Toch moet u de Raymon-fiets geregeld onderhouden (e) en op vaste tijdstippen onderhoudswerkzaamheden laten uitvoeren door de Raymon-dealer. Alleen dan blijven alle onderdelen goed werken.

U moet de eerste inspectiebeurt al na 100 tot 300 kilometer resp. 5 tot 15 gebruiksuren of na vier tot zes weken laten uitvoeren. De Raymon-fiets moet worden nagekeken, omdat tijdens de inrijtijd de spaken zich kunnen zetten of de versnelling moet worden bijgesteld. Dit proces is onvermijdelijk. Maak daarom met uw Raymon-dealer een afspraak voor een controle van uw nieuwe Raymon-fiets. De eerste inspectiebeurt is erg belangrijk voor de functie en levensduur van uw Raymon-fiets.

Regelmatige inspecties en de tijdige vervanging van slijtageonderdelen, bijv. remblokjes (f) of schakel- en remkabels (g), horen bij het correcte gebruik van de Raymon-fiets en hebben daarom invloed op de aansprakelijkheid bij gebreken en de garantie.

Na de inrijtijd moet u uw Raymon-fiets met regelmatige tussenpozen door uw Raymon-dealer laten nakijken.

Als u vaak op slechte wegen of off road rijdt, moeten de inspectie-intervallen worden bekort.

⚠ WAARSCHUWING

- Inspecties en reparaties zijn werkzaamheden die door een Raymon-dealer moeten worden uitgevoerd. Als inspecties niet of ondeskundig worden uitgevoerd, dan kan dit tot defecten aan onderdelen leiden. Gevaar voor ongevallen! Als u het toch zelf wilt doen, voer dan alleen die werkzaamheden uit waarvoor u beschikt over de nodige vakkennis en over het passende gereedschap zoals een momentsleutel (h).**
- Gebruik in principe alleen originele reserveonderdelen (a, p. 92) als vervanging noodzakelijk is. Slijtageonderdelen van andere fabrikanten, bijvoorbeeld remblokjes of banden met afwijkende afmetingen, kunnen de fiets onveilig maken. Gevaar voor ongevallen!**
- Breng uw nieuwe Raymon-fiets voor uw eigen veiligheid na 100 tot 300 kilometer resp. 5 tot 15 gebruiksuren of na vier tot zes weken, uiterlijk echter na drie maanden naar de Raymon-dealer voor een eerste inspectiebeurt.**

OPMERKING

- Aandrijfnaven moeten regelmatig worden onderhouden. Neem de intervallen in het hoofdstuk „Service- en onderhoudsintervallen” in acht.**

Fiets wassen en onderhouden

Opgedroogde transpiratie, vuil en zout, als u fietst in de winter en aan zee, berokkenen schade aan uw Raymon-fiets. Daarom moet u alle onderdelen regelmatig reinigen.

Vermijd reinigen met een hogedrukreiniger. De sterke hogedrukstraal kan via de afdichtingen tot binnen in de lagers doordringen. Het smeermiddel wordt verdund, de wrijving verhoogt. Op den duur gaan de loopvlakken kapot en lopen de lagers niet meer rond. Daarnaast kunnen de stickers op het frame loslaten.

Veel voorzichtiger reinigt u uw Raymon-fiets met een zachte waterstraal of met een emmer met water en een spons of een grote kwast. Bij handmatig reinigen kunt u bovendien beschadigingen van de laklaag (b) versleten delen of defecten vroegtijdig herkennen.

Als u klaar bent met het reinigen, controleer dan de ketting op slijtage en smeer ze opnieuw (c) (zie hoofdstuk "**Ketting – Onderhoud en slijtage**").

Wrijf de gelakte en metalen en carbon oppervlakken (behalve remflanken) in met normale harde was (d). Poets na het afdrogen.

⚠ WAARSCHUWING

- *Let bij het reinigen op scheurtjes, krassen, materiaalverbuiging of -verkleuringen. Laat beschadigde stukken onmiddellijk vervangen en herstel beschadigingen van de laklaag. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.*
- *Breng geen onderhoudsmiddel of kettingolie aan op remblokkjes en op de remvlakken van de velgen. De rem kan daardoor zijn werking verliezen (zie hoofdstuk "Reminstallatie")! Breng geen smeermiddel of olie op klembereiken van carbon, bijv. aan het stuur, de stuurpen, zadelpen en zitbuis. Carbon onderdelen die ooit werden gesmeerd, kunnen in sommige gevallen nooit meer op veilige wijze worden vastgezet!*

OPMERKING

- *Het beste kunt u uw Raymon-fiets helemaal niet reinigen met een sterke waterstraal of hogedrukreiniger en als u het toch doet, dan niet van dichtbij.*
- *Verwijder hardnekkige olie- of vetvlekken van gelakte oppervlakken en van carbon onderdelen met een reinigingsmiddel op basis van petroleum. Vermijd ontvetters die aceton, methylchloride etc. bevatten, of oplosmiddelhoudende, niet neutrale of chemische reinigingsmiddelen. Deze kunnen de oppervlakken aantasten!*

Stallen resp. opslaan van de fiets

Als u uw Raymon-fiets tijdens het seizoen regelmatig verzorgt, hoeft u, afgezien van beveiliging tegen diefstal, geen bijzondere maatregelen te nemen, als u uw Raymon-fiets even ergens neerzet. Het beste kunt u de Raymon-fiets op een droge, goed geventileerde plaats bewaren.

Als u uw Raymon-fiets langer, bijv. voor de wintermaanden, stalt, moet u op de volgende zaken letten: tijdens de lange tijd dat uw Raymon-fiets gestald staat, ontsnapt langzaam maar zeker de lucht uit de binnenbanden. Staat een Raymon-fiets gedurende lange tijd op platte banden, dan lijdt de structuur van de banden daaronder. Hang dus de banden of de hele Raymon-fiets op of controleer geregeld de bandenspanning (e).

Reinig uw Raymon-fiets (f) en bescherm hem tegen corrosie, zie boven. Uw Raymon-dealer biedt speciaal onderhoudsmiddel aan, bijv. wasspray (g).

Demonteer de zadelpen en laat desgevallend uitdrogen (er kan vochtigheid zijn binnengedrongen). Sproei uitsluitend bij metalen frames een beetje fijn vernevelde olie in de zadelbuis. Schakel de versnelling vooraan op het kleine kettingblad en achteraan op het kleinste tandwiel (h). Zo worden kabels en veren ontspannen.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

In de wintermaanden hoeft u bij uw Raymon-dealer doorgaans niet met wachttijden rekening te houden. Daarnaast bieden velen de jaarlijkse controlebeurt voor een actieprijs aan. Maak gebruik van deze komkommertijd en breng uw Raymon-fiets volgens schema ter inspectie!

SERVICE- EN ONDERHOUDSINTERVALLEN

Na de inrijtijd moet u uw Raymon-fiets regelmatig een servicebeurt geven. De intervallen – zoals opgegeven in de tabel – zijn gedacht als aanknopingspunt voor fietsers die jaarlijks tussen de 1.000 en de 2.000 km resp. 50 en 100 gebruiksuren rijden.

Fietst u regelmatig meer of erg vaak op slechte wegen, dan worden de intervallen voor servicebeurten korter, evenredig aan de zwaardere gebruiksomstandigheden.

Onderdeel	Handeling	Voor iedere rit	Maandelijks	Jaarlijks	Andere intervallen
Lichtinstallatie	Functie controleren	■			
Banden	Bandenspanning controleren	■			
	Profiel diepte en zijwanden controleren		■		
Remmen (velg-)	Hendelspeling, dikte remblokjes en evt. positie velg controleren, remproef bij stilstand	■			
Remmen (trommel/roller-brakes)	Hendelafstand, remproef bij stilstand	■			
Remmen, remblokjes (velg-)	Reinigen		■		
Remkabels/-blokjes/-leidingen	Zichtcontrole		■		
Remmen (schijf-)	Hendelspeling, dikte remblokjes, dichtheid, remproef bij stilstand	■			
	Remvloeistof vervangen (DOT-vloeistof)			×	
Verende vork	Bouten controleren			×	
	Grote servicebeurt (olie vervangen resp elastomeren invetten)			×	
Velgen (bij velgremmen)	Wanddikte controleren evt. vervangen				× uiterlijk na 2. set remblokjes
Vork (star)	Controleren evt. vervangen				× minstens elke 2 jaar
Geveerde zadelpen	Onderhoud plegen			×	
Aandrijfnaaf/ naafversnelling	Naafversnelling met 8 versnellingen: aandrijving oliën			×	
	Naafversnelling met 11 versnellingen: transmissie-olie vervangen				× na de eerste 1.000 km resp. na een jaar, daar- na iedere 5.000 km
	Lagerspeling controleren			×	

Onderdeel	Handeling	Voor iedere rit	Maandelijks	Jaarlijks	Andere intervallen
Trapas	Lagerspeling controleren		■		
	Demonteren en opnieuw invetten (schalen)			×	
Ketting	Controleren resp. smeren	■			
	Op slijtage controleren eventueel vervangen				× vanaf 1.000 km resp. 50 gebruiksuren
	Kettingversnelling				
Crank	Controleren resp. vaster draaien		■		
Lak/eloxal/carbon	Conserveren				■ min. ieder halfjaar
Wielen/spaken	Rondloop en spanning controleren		■		
	Centreren resp. naspannen				× naar behoefte
Stuur en stuurpen (van aluminium en carbon)	Controleren en eventueel vervangen				× uiterlijk elke 2 jaar
Balhoofd	Lagerspeling controleren		■		
	Opnieuw invetten			×	
Metalen oppervlakken	Conserveren (uitzondering: Velgranden bij velgremmen en remschijven)				■ min. ieder halfjaar
Naven	Lagerspeling controleren		■		
	Opnieuw invetten			×	
Pedalen (alle)	Lagerspeling controleren		■		
Pedalen (klik/systeem)	Klikmechanisme reinigen, smeren		■		
Zadelpen/stuurpen	Bouten controleren		■		
	Demonteren en insmeren			×	
	Carbon: nieuwe montagepasta (geen vet!)				
Achterderailleur/voorderailleur	Reinigen, smeren		■		
Snelspanners	Controleren of ze vast zitten	■			
Bouten en moeren	Controleren resp. vaster draaien		■		
Ventielen	Controleren of ze vast zitten	■			
Kabels (versnelling/remmen)	Demonteren en invetten			×	

De controles – gemerkt met ■ – kunt u zelf uitvoeren, mits u over de benodigde vaardigheid en kennis beschikt en over het juiste gereedschap zoals een momentsleutel. Stelt u bij de controle een gebrek vast, tref dan onmiddellijk de nodige maatregelen. Als u niet absoluut zeker van uw zaak bent of nog vragen hebt, neem dan contact op met uw Raymon-dealer.

De werkzaamheden met × gemerkt mogen alleen door de Raymon-dealer worden uitgevoerd.

AANBEVOLEN AANHAALMOMENTEN

Om de veiligheid van uw Raymon-fiets te garanderen, moeten de schroefverbindingen van de onderdelen zorgvuldig aangedraaid en regelmatig gecontroleerd worden. Dat gaat het makkelijkste met een momentsleutel die klikt of uitschakelt als het gewenste aanhaalmoment is bereikt.

Beweeg altijd in kleine stappen (0,5 Nm) naar het voorgeschreven maximale aanhaalmoment toe en controleer tussendoor steeds of het onderdeel vast zit. Overschrijd niet het door de fabrikant aangegeven maximale aanhaalmoment!

Voor onderdelen waarbij geen gegevens aanwezig zijn, begint u met 2 Nm. Houd u zich aan de opgegeven waarden en neem de bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten in acht.

⚠ WAARSCHUWING

Maak altijd gebruik van een momentsleutel en overschrijd de maximale aanhaalmomenten niet! U vindt de aanhaalmomenten op de onderdelen zelf, in het hoofdstuk "Aanbevolen aanhaalmomenten" of in de eventueel bijgevoegde handleidingen van de onderdelenfabrikanten. Als alternatief vindt u deze in het download-be-reik op de websites van de betreffende onderdelenfabrikanten.

Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout	Kabelklemming	Versnellingswieljes
Achterderailleur	Shimano	Allemaal	8–10	6–7	2,5–5
	SRAM	1-voudig (Apex mech.)	10–12	4–5	
		1-voudig (Eagle, ook AXS)	11	4–5	
		1-voudig (Eagle Transmission)	35		3
		1-voudig (Road AXS / XPLR AXS)	5		
		2-voudig (Road AXS)	5		
Voorderailleur	Shimano	Klemmontage / directe montage / E-type-montage	5–7	6–7	
		Klemmontage / directe montage – Sora (R3000) / Claris (R2000)	5–7	5–7	
	SRAM	Klemmontage / directe montage (AXS)	6		

Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout/-moer
Shifter	Shimano	Recht stuur – Sora (R3000) / Claris (R2000)	3–5
		Recht stuur – Tiagra (4700)	3
		XTR / Deore XT / SLX / Deore / Cues (U8000)	3
		Alivio / Acera / Altus / Cues (U6000)	5
		Tourney	2,5
		I-Spec-adapter	4–6
		I-Spec-instelschroef	3 (4 – M9100)

Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout/ -moer
Shifter	SRAM	Discrete / Infinity Clamp	2
		Discrete Clamp AXS	2 / 3 / 2
		MatchMaker X – adapter	3
		MatchMaker X – klem	5,5
		MatchMaker X – pod controller	2 / 2
		Split Clamp / MatchMaker – adapter	2
		Split Clamp / MatchMaker – klem	3
		Single Bolt Clamp	3 / 4

Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout/ -moer	Kabelklemming	Ontluchtings- schroef/-ventiel
Remsysteem	Magura	Disc – zadel, adapter (PM / IS2000)	6		4
		HS – Easy Mount – adapterbout – 2 st. – boven	6		4
		HS – Easy Mount – voetbout – linksonder – bovenaanzicht	4		4
		HS – Easy Mount – met brakebooster adapterbout rechtsboven – bovenaanzicht	4		4
		HS – EVO 2 – adapterbout – 2 st. – boven	6		4
		HS – EVO 2 – voetbout – linksonder – bovenaanzicht	6		4
		HS – EVO 2 – met brakebooster adapterbout rechtsboven – bovenaanzicht	6		4
		HS – voetbout – snelspanner (dicht)	4,5		4
	Shimano	Zijtrekrem – dubbel draaibaar	8–10	6–8	
		Zijtrekrem – Direct Mount	5–7	6–8	
		V-Brake	5–7	6–8	
		Disc – Postmount / Flatmount	6–8		
		Dura Ace – Tiagra			4–7
		XTR – Deore, Saint, ZEE, Cues, zonder groep			4–6
		Rollenrem	20–25	6–8	
		Terugtraprem (klem remanker)	2–3		
	SRAM	Disc – Flatmount	5		1,6
		Disc – Postmount	6		1,6
		Disc mech. – Postmount / IS2000	9,5 (9–10)	8–10	

Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout/ -moer	Kabelklemming	Ontluchtings- schroef/-ventiel
Remsysteem	Tektro	Zijtrekrem – Dual Pivot / V-Brake	8–10	6–8	
		Disc – IS2000 adapter	6–8		
		Disc – Postmount	6–8		6–8
		Disc (mech) – Flatmount – vooraan	5–7	6–8	6–8
		Disc – Flatmount – achteraan – adapter	5–7		
		Disc – Flatmount – achteraan	6–8		6–8
Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout/ -moer	Borgbout Disc	Borgbout Cartridge
Remblokje	Magura	Disc		2,5	
	Shimano	Zijtrekrem – Dual Pivot / Direct Mount	5–7		1–1,5
		V-Brake	6–8		
		Disc – sleuf		0,2–0,4	
		Disc – binnenzeskant		2–4	
	SRAM	Disc – binnenzeskant		1,1	
	Tektro	Zijtrekrem – Dual Pivot	5–7		1–1,5
		V-Brake	6–8		
		Disc – binnenzeskant		0,8–1,2	
Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout (klem)	Ontluchtingsschroef/ -ventiel instelschroef	
Remgreep	Magura	Disc / HS	4	0,5	
	Shimano	Disc	4–6	0,5–1,0	
		Disc – (Tiagra 4700)	6–8	0,5–0,7	
		Zijtrekrem – (Sora R3000 / Claris R2000)	6–8		
		V-Brake	6–8		
	SRAM	Disc	4–5	1,6	
		Discrete Clamp / MatchMaker X-klem	5,5		
		Split Clamp / MatchMaker – klem / Single Bolt Clamp	3		

Onderdeel	Fabrikant	Type	Wartelmoer/-bout	(Banjo-)aansluiting bevestigingsbout
Remleiding	Magura	Disc – remgreep	4	
		Disc – remklauw – (RHR)		3
		HS	4	
	Shimano	Disc – remgreep – (Flatmount)	5 – 6	
		Disc – remgreep – (Postmount)	5 – 7	
		Disc – remklauw – (Flatmount / Postmount)	5 – 6/7	
		Disc – remklauw		afhankelijk van model
	SRAM	Disc – remgreep	8	
		Disc – remklauw – (Flatmount/Postmount)	5 – 6	
		Disc – remklauw – (Postmount) – Torx		5
		Disc – remklauw – (Postmount) – buiten-6-kant		10,8
		Disc – remklauw – (Postmount) – binnen-6-kant		9,3
	Tektro	Disc – remgreep	5 – 7	
		Disc – remklauw		6 – 8

Onderdeel	Fabrikant	Type	Borgmoer/-ring	Bevestigingsbouten
Remschijf	Magura	6-gaats		4
	Shimano	Center Lock	40	
		6-gaats / 5-gaats		2 – 4
	SRAM	Center Lock	40	
		6-gaats		6,2
	Tektro	6-gaats		4 – 6

Onderdeel	Fabrikant	Type	(Crank)-bevestigings-bouten	Andere
Crank	Shimano	Vierkant	35 – 50	
		Octalink	35 – 50	
		Hollowtech II – linker crankarm	12 – 14	0,7 – 1,5
		XTR (FC-M9100-M9130)	45 – 55	
		Cues (FC-U6000)	35 – 50	
	SRAM	DUB	54	
		DUB – voorspanningsregelaar	op blok	
		DUB – zelftrekkende bout	handvast	

Onderdeel	Fabrikant	Type	(Crank)-bevestigings- bouten
Crank	SRAM	30 mm Spindle	54
		30 mm Spindle – voorspanningsregelaar	op blok
		24 mm GXP	48 – 54
		Power Spline	42
Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbouten/ lockring
Kettingblad / crankster	Shimano	Dura Ace (R9200 / R9200-P) – 2-voudig	12 – 16
		Ultegra (R8100 / R8100-P) – 2-voudig	12 – 16
		105 (R7100 / R7000) – 2-voudig	12 – 16
		Tiagra (4700 / 4703) – 2-voudig/3-voudig groot/gemiddeld	12 – 16
		Sora (R3000 / R3030) – 2-voudig/3-voudig groot/gemiddeld	12 – 14
		Sora (R3030) – 3-voudig klein	16 – 17
		GRX (RX820 / RX810) – 1-voudig / 2-voudig	12 – 16
		GRX (RX610 / RX600) – 1-voudig / 2-voudig	16 – 17
		XTR / Deore XT / SLX (M9100 / M8100 / M7100) – 2-voudig	16 – 17
		Deore (M5100 / M4100) – 2-voudig	16 – 17
		Deore (M5100 / MT511) / zonder groep MT610 – 1-voudig	12 – 14
		Deore (MT510) – 1-voudig	16 – 17
		Direct Mount – allemaal	12 – 14
		Cues (U8000 / U6000) – 2-voudig	16 – 17
		Cues (U8000) – 1-voudig	16 – 17
		Cues (U6000) – 1-voudig	12 – 14
	SRAM	3-schroefs – Direct Mount	9
		3-schroefs – crankster	9
		4-schroefs MTB	9
		4-schroefs AXS – 1-/2-voudig	12
		5-schroefs X-Sync	9
		8-schroefs	4
		Transmission – vastgeschroefd kettingblad – borgpen	0,8
		Transmission – XX – kettingbladbescherming	6
		Transmission – X0 / GX – kettingbladbescherming	4

Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestiging van de lagerschalen		
Traplager	Shimano	Vierkant / Octalink	50 – 70		
		Hollowtech II	35 – 50		
	SRAM	DUB BSA / Italian / T47	50		
		GXP / Power Spline	34 – 41		
Onderdeel	Fabrikant	Type	Sluitborgring		
Tandkranscassette	Shimano	HG / Microspline	40		
	SRAM	XDR / XD	40		
		Splined non-XD	40		
Onderdeel	Fabrikant	Type	Pedaalas		
Pedalen	Shimano		35 – 55		
	SRAM	Crank – non-DUB	47 – 54		
		Crank – DUB	54		
Onderdeel	Fabrikant	Type	Bevestigingsbout		
Schoenen	Shimano	Cleat	5 – 6		
Onderdeel	Fabrikant	Type	Asmoer	Klem – remanker	Di2 – motoreenheid
Versnellingsnaaf	Shimano	Nexus, Alfine	30 – 45	2 – 3	6 – 10

Deze waarden gelden niet voor onderdelen van andere fabrikanten. Houd ook rekening met de waarden in eventuele bijgeleverde hand-leiding van de fabrikant van de onderdelen.

<https://si.shimano.com>
www.sram.com
www.magura.com
www.tekro.com

WETTELIJKE EISEN VOOR DEELNAME AAN HET WEGVERKEER

In Nederland (Stand maart 2024)

Volgens het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens en de Regeling Voertuigen moet u in Nederland bij het fietsen de volgende regels in acht nemen:

1. Verlichting, achterlicht, reflectoren

Fietsers moeten in het donker en bij slecht zicht een wit of geel voorlicht (a) en een rood achterlicht aan hebben (b). Losse lampjes mogen ook. De lampen moeten recht vooruit of recht achteruit schijnen en mogen niet knipperen. De verlichting hoeft niet op de fiets te zitten, maar mag ook vastzitten op de romp van de fietser. Verder moet de fiets voorzien zijn van een rode reflector, die is voorzien van een goedkeuringsmerk. Deze reflector moet zijn aangebracht tussen de bagagedrager en het spatbord op een hoogte van 35 centimeter tot 90 centimeter boven het wegdek. Ontbreekt het spatbord dan mag de reflector ook onder het zadel gemonteerd worden. Ook moet de fiets witte of gele reflectoren aan de wielen hebben.

De witte of gele reflectoren moeten aan beide kanten van het wiel zo dicht mogelijk bij de velg zijn gemonteerd. Verder zijn vier ambergele of gele reflectoren aan de trappers verplicht.

Spaakreflectoren (dit zijn reflectoren die in de lengte op een spaak zijn bevestigd) zijn verboden.

2. Richting aangeven

Fietsers moeten richting aangeven als zij van richting veranderen. Dat kan door de hand uit te steken, maar het mag ook door middel van oranje knipperlichten.

3. Waarschuwingsinrichting

Fietsen moeten voorzien zijn van een goed werkende bel (c).

4. Kinderen meenemen

Kinderen tot de leeftijd van acht jaar kunnen op de fiets achterop (een kinderzitje is verplicht) of in een aanhanger (d) worden meegenomen.

5. Remmen

Fietsen moeten zijn voorzien van een goed werkende rem (e). Fietsen met uitsluitend velgremmen moeten zijn voorzien van twee goed werkende afzonderlijke remmen.

6. Helmplicht

Er bestaat geen helmplicht voor fietsers (f).

7. Gebruik van mobiele apparaten

U mag geen elektronische apparaten zoals mobiele telefoons, navigatiesystemen, tablets of muziekspelers vasthouden tijdens het fietsen. Handsfree bellen en muziek luisteren is wel toegestaan. Als u stilstaat mag u uw telefoon of ander mobiel elektronisch apparaat vasthouden en gebruiken. Handsfree navigeren en muziek luisteren mag wel, bijvoorbeeld via een koptelefoon. Het omgevingsgeluid moet wel hoorbaar blijven, dit kan bijvoorbeeld door maar één oordopje te gebruiken of het volume laag te zetten. Als het apparaat in een telefoonhouder zit als u rijdt, dan mag u het ook gebruiken. De knopjes aan een koptelefoon of aan het snoer van oordopjes mogen gebruikt worden om een telefoon of muziekspeler te bedienen.

8. Gebruik van fietsaanhangwagens

In Nederland gelden de volgende verlichtingsvoorschriften voor fietsaanhangwagens:

- Fietsaanhangwagens moeten zijn voorzien van:
 - a. één rode retroreflector aan de achterzijde van het voertuig, en
 - b. witte of gele retroreflectoren aan de wielen.
- De rode retroreflector moet zijn aangebracht uiterst links aan de achterzijde van de fietsaanhangwagen, op een hoogte van niet minder dan 0,25 m en niet meer dan 0,90 m boven het wegdek.
- De witte of gele retroreflectoren moeten de omtrek van het wiel volgen en op of zo dicht mogelijk bij de velg zijn aangebracht, zodanig dat zij aan beide zijanten van de fietsaanhangwagen zichtbaar zijn.
- Fietsaanhangwagens mogen niet breder zijn dan 1,00 m.
- Fietsaanhangers mogen voorzien zijn van twee richtingaanwijzers aan de achterzijde van het voertuig.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Meer belangrijke tips voor het rijden vindt u in hoofdstuk "Algemene veiligheidsaanwijzingen".

Meer informatie vindt u hieronder www.fietsersbond.nl

AANSPRAKELIJKHEID VOOR VERBORGEN GEBREKEN EN GARANTIE

Uw Raymon-fiets is zorgvuldig geproduceerd en wordt u normaliter door uw Raymon-dealer klaar gemonteerd overhandigd.

In de loop van de eerste twee jaar na aankoop hebt u het volle recht op de wettelijke aansprakelijkheid voor verborgen gebreken (voorheen garantie). Mochten er gebreken optreden, dan is uw Raymon-dealer uw contactpersoon.

Om uw reclamatie zo vlot mogelijk af te wikkelen, is het noodzakelijk dat u de kwitantie voor betaling, Raymon-fietspas, overdrachtprotocol en inspectiebewijzen meebrengt. Bewaar die dus goed.

Gebruik uw Raymon-fiets – met het oog op lange levensduur en duurzaamheid – alleen zoals voorgeschreven (zie hoofdstukken “**Voor de eerste rit**” en “**Beoogd gebruik**”). Let op de toegestane gewichten die u vindt op het typeplaatje van uw Raymon-fiets of in de Raymon-fietspas in deze handleiding. Als u het niet zeker weet, neem dan contact op met uw Raymon-dealer. Voorts moeten de montagevoorschriften van de fabrikanten (vooral aanhaalmomenten van bouten/moeren) en de voorgeschreven onderhoudsintervallen worden opgevolgd.

Houd u ook aan de keuringen en werkzaamheden, zoals beschreven in onderhavige handleiding en in de eventueel bijgevoegde overige gebruiksaanwijzingen (zie hoofdstuk “**Service- en onderhoudsintervallen**”) en vervang eventueel veiligheidsrelevante onderdelen zoals stuur, remmen e.d.

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Die regeling betreft uitsluitend staten die het EU-ontwerp hebben geratificeerd, zoals de Bondsrepubliek Duitsland. Informeer naar de regelingen in eigen land.

Tips over slijtage

Enkele onderdelen van uw Raymon-fiets slijten in het gebruik. De slijtage is afhankelijk van onderhoud en verzorging, maar ook van het gebruik van de Raymon-fiets (rijprestaties, regen, vuil, zout, etc.). Fietsen die vaak of altijd buiten staan, kunnen door weersinvloeden ook sneller slijten.

Regelmatige verzorging en onderhoud verhogen de levensduur. De onderdelen hieronder moeten echter vervangen worden zodra de slijtagegrens is bereikt.

Het gaat om:

- ketting
- remblokjes
- remvloeistof (DOT)
- remschijven
- remkabels
- remkabelomhulling
- pakkingen van veerelementen
- velgen bij velgremmen
- rubber handgrepen
- kettingbladen
- verlichting
- banden en binnenbanden
- tandkrans
- zadeldesk
- versnellingskabels
- schakelkabelomhulling
- geleidewieltjes
- smeermiddelen

VEILIGHEIDSINSTRUCTIE

Informeer bij uw Raymon-dealer ook naar de aanvullende garanti voorwaarden van uw Raymon-fiets en vraag om een formulier met deze voorwaarden.

INSPECTIE-INTERVALLEN – STEMPELVELDEN**1. Inspectie**

Uiterlijk na 100–300 kilometer resp. 5–15 gebruiksuren of na drie maanden vanaf de verkoopdatum

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

2. Inspectie

Uiterlijk na 2.000 kilometer resp. 100 gebruiksuren of na een jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

3. Inspectie

Uiterlijk na 4.000 kilometer resp. 200 gebruiksuren of na twee jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

4. Inspectie

Uiterlijk na 6.000 kilometer resp. 300 gebruiksuren of na drie jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

5. Inspectie

Uiterlijk na 8.000 kilometer resp. 400 gebruiksuren of na vier jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

6. Inspectie

Uiterlijk na 10.000 kilometer resp. 500 gebruiksuren of na vijf jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

7. Inspectie

Uiterlijk na 12.000 kilometer resp. 600 gebruiksuren of na zes jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

8. Inspectie

Uiterlijk na 14.000 kilometer resp. 700 gebruiksuren of na zeven jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

9. Inspectie

Uiterlijk na 16.000 kilometer resp. 800 gebruiksuren of na acht jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

10. Inspectie

Uiterlijk na 18.000 kilometer resp. 900 gebruiksuren of na negen jaar

Ordernr.: _____

Datum: _____

Km-stand: _____

- ☐ Alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (zie Service- en onderhoudsintervallen); vervangen of gerepareerde onderdelen:

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer:

OVERDRACHTPROTOCOL

De overgave van de boven beschreven Raymon-fiets aan de klant vond plaats na de eindmontage en -controle van de rijklare fiets, waarbij o.a. de onberispelijke functie van onderstaande punten werd onderzocht (bijkomend vereiste werken staan tussen haakjes).

- ☐ Lichtinstallatie ☐ Remmen vooraan en achteraan
☐ Veerelementen (op klant afgesteld)
☐ Wielen (ronde loop/spaakspanning/bandenspanning)
☐ Stuur/stuurpen (positie, gecontroleerd met momentsleutel)
☐ Pedalen (desgevallend justering van uitklinkmechanisme)
☐ Zadel/zadelpen (zadelhoogte en positie op klant afgesteld, gecontroleerd met momentsleutel)
☐ Versnelling (eindaanslagen!)
☐ Schroefverbindingen van bijgemonteerde onderdelen (met momentsleutel)
☐ Andere uitgevoerde werken _____

☐ Proefrit gemaakt

Naam
Raymon-dealer _____

Straat _____

Postcode/plaats _____

Tel./Fax _____

E-mail _____

Datum van
overdracht, stempel,
handtekening van
de Raymon-dealer _____

Door zijn handtekening bevestigt de klant dat hij de Raymon-fiets samen met de aangekruiste handleidingen in goede toestand heeft ontvangen en dat hij is ingelicht over de bediening ervan.

☐ Handboek/ Raymon-gebruiksaanwijzing

Bijkomende handleidingen

☐ Reminstallatie	☐ Geveerde zadelpen	☐ Pedaalsysteem
☐ Verende vork	☐ Zadelpen, stuurpen	☐ Versnelling
☐ Aanvullende handleiding "E-Bike"		☐ Overige

Naam klant _____

Straat _____

Postcode/plaats _____

Tel./Fax _____

E-mail _____

Plaats, datum _____

Handtekening
klant _____

- ☐ Hierdoor ga ik ermee akkoord dat de bovengenoemde gegevens door de Raymon-dealer worden opgeslagen en aan de fabrikant worden doorgegeven zodat er in geval van een herroeping direct contact met mij kan worden opgenomen. De gegevens worden niet aan derden doorgegeven of op andere wijze gebruikt.

Handtekening
klant _____

RAYMON-FIETSPAS

Fabrikant R Raymon Bicycles GmbH

Model _____

Framenummer _____

Verende vork – Fabrikant _____

– Model _____

– Serienummer _____

Framevorm _____

Framegrootte _____

Wiel resp. bandengrootte _____

Kleur _____

Bijzonderheden _____

Beoogd gebruik

Gebruik volgens

☐ categorie 1 ☐ categorie 2 "Dagelijks gebruik"

Maximaal toelaatbaar totaalgewicht

Gewicht Raymon-fiets, fietser, bagage en
kinderzitje resp. aanhanger, indien toegestaan _____ kg

Bagagedrager toegestaan ☐ ja ☐ nee

Toelaatbare belasting _____ kg

Kinderzitje toegestaan ☐ ja ☐ nee

Aanhanger toegestaan ☐ ja ☐ nee

Toelaatbare aanhangbelasting _____ kg

Remgreep – Rem-indeling

Rechter hendel: ☐ rem voorwiel
☐ rem achterwiel

Linker hendel: ☐ rem voorwiel
☐ rem achterwiel

 WAARSCHUWING

Lees in ieder geval de hoofdstukken "Voor de eerste rit", "Beoogd gebruik" en "Voor iedere rit" in deze Raymon-gebruiksaanwijzing.

(Opmerking t.a.v. de Raymon-dealer: Maak een kopie van Raymon-fietspas en overdrachtprotocol voor uw eigen klantenbestand. Stuur verdere kopieën evt. naar de fietsenfabrikant. Laat de doorgave van de persoonlijke klantgegevens aan de fabrikant door de klant schriftelijk bevestigen door middel van zijn handtekening in het overdrachtprotocol.)

Stempel en handtekening van de Raymon-dealer

R Raymon Bicycles GmbH
Rudolf-Diesel-Str. 35
97424 Schweinfurt – Germany

www.raymon-bicycles.com